DOCUMENT RESUME

ED 176 575 FL 010 646

TITLE	Albanian: Basic Course. Volume VIII, lessons 73-90.
INSTITUTION	Defense Language Inst., Monterey, Calif.
PUB DATE	Feb 69
NOTE	181p.; For related documents, see FL 010 626-628, FL 010 634, and FL 010 637-648; Tapes accompany the text
AVAILABLE FROM	Defense Language Institute, Foreign Language Center, Nonresident Instruction Division, Presidio of Monterey, California 93940
LANGUAGE	Albanian; English
EDRS PRICE	MF01/PC08 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Adult Education; *Albanian; *Audiolingual Methods; Classroom Materials; *Grammar; *Instructional Materials; *Language Instruction; Postsecondary Education; Reading Materials; *Second Language Learning; Speech Communication; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary
IDENTIFIERS	*Dialogs (Language Learning)

ABSTRACT

This eighth of ten volumes of audiolingual classroom instruction in Albanian for adult students contains 18 lessons, each designed to present one or more structural features of the Albanian language. Each lesson consists of a dialogue and a prose narrative which are the center for classroom work, and sentences for translation into Albanian and English. A vocabulary list is attached to each lesson. (JB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

01AB47

ALBANIAN

BASIC COURSE

VOLUME VIII
LESSONS 73-90

ED176575

U S DEPARTMENT OF HEALTH
EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF
EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
DLI FLC

Robert P. Schoffman

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC).

FEBRUARY, 1969

FL010646

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

This pamphlet is for use by the faculty, staff and students of the Defense Language Institute solely for official purposes. It is NOT for general distribution. It may NOT be released to other persons, quoted or extracted for publication, or otherwise copied or distributed without specific permission in each instance from the Director, Defense Language Institute.

C. W. CHANEY
Colonel, U. S. Army
Director

PREFACE

This is the eighth volume of the DLI Basic Course in Albanian. It contains 18 lessons, one for each day beginning with the 20th week of the intermediate phase; every fifth lesson is a review lesson.

Each lesson is designed to present one or more structural features of the Albanian language. As before the daily lesson unit will continue to be centered around the basic dialogue, which has to be memorized. A prose narrative and questions provide for recombination of the material presented in the basic dialogue. You are expected to study the narrative of the current daily lesson unit at home. You should be ready to answer questions in class the following day and give an oral resume of the whole prose narrative. The situational topic of each lesson will be used also for free conversation.

Each day you will also have a small amount of written homework consisting of sentences to be translated into Albanian and into English. These sentences incorporate the most essential new structural elements of the lesson just learned.

A glossary of all new vocabulary and idioms rounds out the printed materials of each lesson unit.

The individual lessons are set according to a prescribed plan: presentation of the new materials (perception drill, dialogue presentation and prose narrative) is given during the second and third hours of the afternoon; the lesson cycle will continue the following morning with dialogue recitation, structural drills, questions and answers, which lead gradually to free conversation (the first hour of the afternoon).

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, should be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

TABLE OF CONTENTS

Lesson		Page
73	THE CHESTNUT CLUB	1
	Features--Use of the imperfect tense (in contrastive analysis with the English usage of the past perfect)	
74	THE PIPE AND THE DOG	13
	Features--Past perfect Verbal nouns: -mja, -it	
75	TWO STORIES	25
	Features--Possessive pronouns; Use of the indirect object (in contrastive analysis with the English direct object preceded by the preposition "for")	
76	RELIGIOUS HOLIDAYS IN ALBANIA	35
	Features--Use of fractions Use of passive verbs in third person: hahet 'one can eat; it is a custom to eat'	
77	THE EVIL MISER	45
	Features--Quasi-compounds: pare ari; pagë ditore; Kopsht Lulesh	
78	THE BAD JOKE	57
	Features--Participial phrases	
79	THE TRAP	66
	Features--Use of direct and indirect speech: in present and past tenses	
80	A SAILOR DISEMBARKS IN NEW YORK	75
	Features--Tense sequence; main verb in present and past tense, and its dependent subjunctive	

Lesson		Page
81	THE WINTER	86
	Features--Use of the passive of type <u>ditet shkurtohen</u> 'days get shorter'	
82	THE SPRING	95
	Features--Adjective phrases	
83	THE RING	106
	Features--Conditional perfect tense, active and passive voices	
84	THE FIRST SNOW	114
	Features--Adverbial and prepositional phrases	
85	THE WAR IN KOREA	122
	Features--Progressive tenses, Part I	
86	THE FALL	
	Features--Progressive tenses, Part II	
87	THE REWARD OF BEING SILENT	141
	Features--Progressive tenses with "pa"	
88	THE BEAR'S SKIN	151
	Features--The idiomatic use of the present and perfect tense	
89	PJERINI	159
	Features--The imperfect (review) The imperfect subjunctive (review)	
90	THE SUMMER	168
	Features--Fjalit me "ne," "nise" (if clauses)	

Mësimi i 73-të

Klubi i Kështêjavet

1. A keni shumë punë në gazetën ku punoni, Zotní Treska ?

Jo, kam i ngarkuem të shkruej përralla për të qeshë në faqen e mbrendëshme të gazetës.

2. Ç'keni pregatitë për nesër ?

Kam tregue ngjarjen e "Klubit të Kështêjavet". Sigurisht ju do t'a dini at përrallë!

3. Po,unë dij shumë përralla, por këtê të Klubit të Kështêjavet nuk më duket t'a kem ndigjue ndonji herë.

Në Sllobovi ekzistonte dikur Klubi i Kështêjavet...

4. Anëtarët e të cilit merreshin me rritjen e kështêjavet !

Jo,jo,anëtarët ishin njerëz të dijshëm; këta në rregulloren e tyne kishin caktue që,për t'u-pranue nji anëtár i rí në Klub,ky duhet të tregonte nji përrallë që asnji prej tyne mos t'a kishte ndigjue ndonji herë.

5. Po,po,e kam ndigjue shumë kohë mâ parë,por nuk më bje në mend fundi. Vazhdoni,ju lutem !

Kandidati fillonte me tregue përrallën e vet dhe, në qoftë se anëtarët e dijshin,ata i a pritshin fjalën në gojë tue bërtitë:"Kështêja, kështêja...."!

6. E kuptoj,kështu që kandidati të tregonte diçka tjetër.

Po. Nji ditë prej ditësh u-paraqit i biri i nji arkeologu të famëshëm. Filloi të tregonte nji përrallë që ai e mbante si të rrallë.

7. Mirëpo ata e kishin ndigjue dhe filluen me bërtitë: "Kështêja,kështêja..."!

Pikërisht ashtu ngjau dhe filloi nji tjetër edhe mâ të rrallë,por edhe këtë herë u-ndigjuen fjalët:"Kështêja, kështêja..."

8. Natyrisht,filloi për të tretën herë...

Po,por kësaj here ky desh të tregonte diçka më fort për t'i tallë anëtarët se sa për të fituar të drejtën me u-bë anëtár.

9. Duket se "kështëjat" e anëtarëvet e kishin zemrue kandidatin !

Filloi tue thânë se i ati e kishte pasë marrë me vete në nji ekspedicion arkeologjik dhe se nji ditë kishte pasë vendosë me i vizitue vetë piramidat e atij vendi.

10. D.m.th. pa t'anë?

Po. Mandej vazhdoi:"Ishte terr e tue zbritë poshtë ndigjova nji zâ që vînte si nëpër dhé. Desha me u-këthye nga frika,por m'erdhi turp".

11. Natyrisht,ai ngjarjen e tregon me fjalë të frikëshme e me hollësí, për të tërhjekë vrejtjen e anëtarëvet.

Ashtu âsht. Zbriti poshtë deri sa e gjeti vendin nga vînte zâni. Luejti nji rrasë vorri nga vendi dhe pá nji mumje tue luejtë buzët e tue thânë: "Më këthe përmbys, më këthe përmbys"!

12. Vazhdoni,vazhdoni,tash më duket se po më bje në mend.

"Pse donte mumja me u-këthye përmbys ?" e pyetën anëtarët. "Edhe unë e pyeta mumjen" tha kandidati dhe ajo m'u-përgjegj: "Kështu që anëtarët e Klubit të Kështëjavet të m'a puthin shpinën".

13. Bravo! Shumë e bukur dhe e preftë paska qenë tallja e kandidatit.

Mirëpo anëtarët nuk u-zemruen aspak;përkundrazi të gjithë nji zâni e pranuen kandidatin si anëtár.

Lexim e Përkëthim

Në Sllovení, ku ndodhin ngjarjet më të çuditshme të botës, ekzistonte edhe nji klub, që quhesh "Klubi i Kështëjavet".

Për t'u-bâ anëtár i këtij klubi duhesh që kandidati të kallxonte nji përrallë, të cilën, asnji nga anëtarët e klubit mos t'a kishte ndigjue ndonji herë. Po t'a kishin ndigjue ndonji herë, bërtitshin të gjithë "Kështêja, kështêja, kështêja".

Nji kandidat u-paraqit në nji mbledhje të përgjithëshme të këtij klubi dhe i u-dha rasa me fillue t'a kallxojë përrallën e vet dhe filloi: "Zotní të ndershëm; ishem njiherë tue udhëtue më nji kalë të bardhë dhe do të kalojshem nji lum. Kur u-afrova pranë bregut të...", por anëtarët e klubit bërtitën tue i a pré fjalën në gojë: "Kështêja, kështêja".

Atëherë ky filloi nji përrallë tjetër. "Kishte pasë qenë njiherë nji grue që jetonte në nji këpucë dhe...", por edhe nji herë u-ndie zâni i anëtarëvet, që bërtitshin "Kështêja, kështêja".

Mâ në fund, kandidati pak i mërzitun, i u-lut anëtarëvet me i dhânë rasë t'a mbaronte së kallxuemi përrallën që do të tregonte tash, mbassi ishte nji qind për qind i sigurtë se nuk e kishin ndigjue ndonji herë; se i kishte ngjá atij vetë dhe se nuk i a kishte kallxue asnji njeriu të gjallë. Dhe për të tretën herë filloi:

"Kur ishem i rí, im át më mori me vete në nji ekspedicion arkeologjik n'Egjipt. Ndërsa im át punonte, vendova me vizitue nji nga piramidat e atij vendi. Ishte terr, por kishem nji kandil që lëshonte nji dritë të zbetë e të vogël, sa të shifshem ku të vêjshem kambën. Tue zbritë poshtë fillova me ndigjue nji zâ që vînte si nëpër dhé. Sa mâ poshtë që zbritshem aq mâ i qartë vînte

tue u-bâ zâni. Mâ në fund fillova me i kuptue fjalët "Më këthe përmbys, më këthe përmbys !" dhe ky zâ më bânte m'u-dridhë nga frika. Desha me u-këthye, shtati më përqethesh e djersë të ftofta e kishin mbulue ballin tem. Por mblodha veten dhe vijova me zbritë. Mbas nji zbritje shumë të gjatë mrrîjta te nji vorr prej nga dukesh se dilte zâni. Largova rrasën dhe tmeri e frika m'u-shtuen kur pashë buzët e nji mumje që lëvizshin tue thânë "Më këthe përmbys, më këthe përmbys !" Tue mos dijtë çka të bâj i a preva fjalën në gojë tue e pyetë "Pse ?" Dhe mumja m'u-përgjegj menjiherë: "Kështu që të gjithë anëtarët e Klubit të Kështêjavet të vîjnë dhe të m'a puthin shpinën".

Brohorí dhe duertrokitje të mëdhaja shpërthyen në salën e mbledhjes dhe të gjithë nji zâni e pranuen kandidatin si anëtár.

P y e t j e

A ekzistonte në Sllobovi, ku ndodhin ngjarjet mâ të çuditshme të botës, edhe nji klub, që quhesh "Klubi i Kështêjavet" ? Çka ekzistonte në Sllobovi, ku ndodhin ngjarjet mâ të çuditshme të botës ? Ku ekzistonte edhe nji klub, që quhesh "Klubi i Kështêjavet" ? Si quhesh klubi që ekzistonte në Sllobovi ? Ku ndodhin ngjarjet mâ të çuditshme të botës ? Për t'u-bâ anëtár i këtij klubi a duhesh që kandidati të kallxonte nji përrallë ? Kush duhesh të tregonte nji përrallë, për t'u-bâ anëtár i këtij klubi ? Pse duhesh të kallxonte nji përrallë kandidati ? A duhesh që

kandidati të tregonte nji përrallë, të cilën asnji nga anëtarët mos t'a kishte ndigjue ndonji herë ? Çfarë përralle duhesh të tregonte kandidati ? Po t'a kishin ndigjue ndonji herë, a bërtitshin të gjithë "Kështêja, kështêja" ? Çka bâjshin të gjithë po t'a kishin ndigjue përrallën ndonji herë ? Qysh bërtitshin të gjithë po t'a kishin ndigjue përrallën ndonji herë ? A u-paraqit nji kandidat në nji mbledhje të përgjithëshme të këtij klubi? Kush u-paraqit në nji mbledhje të përgjithëshme të këtij klubi ? Cili u paraqit në nji mbledhje të përgjithëshme të këtij klubi ? Çka bâni nji kandidat ? A i u-dha rasa me fillue t'a kallxojë përrallën e vet ? Kujt i u-dha rasa me fillue t'a kallxojë përrallën e vet ? Çka i u-dha rasa me bâ kandidatit ? A e filloi përrallën tue thânë: "Zotní të ndershëm; ishem njiherë tue udhëtue më nji kalë të bardhë dhe do të kalojshem nji lum" ? Kush e filloi përrallën e vet tue thânë: "Zotní të ndershëm; ishem njiherë tue udhëtue më nji kalë të bardhë dhe do të kalojshem nji lum" ? Qysh e filloi përrallën kandidati ? Çka ishte tue bâ njiherë kandidati ? Çka do të kalonte ky ? A filluen me bërtitë anëtarët "Kështêja, kështêja" kur kandidati vijoi tue thânë: "kur u-afrova pranë bregut të..." ? Cilët filluen me bërtitë: "Kështêja, kështêja", kur kandidati vazhdoi tue thânë: "Kur u-afrova pranë bregut të..." ? Çka bânë anëtarët kur kandidati vijoi tue thânë: "Kur u-afrova pranë bregut të..." ? Kur filluen me bërtitë anëtarët ? Atëherë a filloi ky nji përrallë tjetër ? Kush filloi atëherë nji përrallë tjetër ? Çka filloi atëherë

kandidati ? A e filloi përrallën me fjalët: "Kishte pasë qenë nji herë nji grue që jetonte në nji këpucë dhe..." ? Qysh e filloi përrallën tjetër kandidati ? Kush e filloi përrallën me fjalët: "Kishte pasë qenë nji herë nji grue që jetonte në nji këpucë dhe..." ? Por, a u-ndie edhe nji herë zâni i anëtarëvet që bërtitshin "Kështêja, kështêja" ? Çka u-ndie edhe nji herë ? Qysh bërtitshin anëtarët ? Mâ në fund, kandidati pak i mërzitun, a i u-lut anëtarëvet me i dhânë rasë t'a mbaronte së kallxuemi përrallën që do të tregonte tash ? Kush i u-lut anëtarëvet me i dhânë rasë t'a mbaronte së kallxuemi përrallën që do të tregonte tash ? Qysh ishte kandidati, kur i u-lut anëtarëvet me i dhânë rasë t'a mbaronte së kallxuemi përrallën që do të tregonte tash? A tha se ishte nji qind për qind i sigurtë se nuk e kishin ndigjue ndonji herë ? Kush ishte nji qind për qind i sigurtë se nuk e kishin ndigjue ndonji herë ? Cilët nuk e kishin ndigjue ndonji herë përrallën që do të tregonte kandidati tash ? A tha edhe se i kishte ngjá atij vetë e se nuk i a kishte tregue asnji njeriu të gjallë ? Kujt i kishte ngjá e nuk i a kishte tregue asnji njeriu të gjallë ? A filloi për të tretën herë me tregue se kur ishte i rí, i ati e mori me vete në nji ekspedicion arkeologjik ? Çka filloi të tregonte kandidati për të tretën herë ? Kush e mori me vete, kur ishte i rí, në nji ekspedicion arkeologjik ? Kur e mori i ati me vete në nji ekspedicion arkeologjik ? Kê mori i ati me vete në nji ekspedicion arkeologjik n'Egjipt ? Ku e mori i ati me vete kandidatin kur ishte i rí ? Ndërsa i ati punonte,

a vendoi me vizitue nji nga piramidat e atij vendi ? Çka vendoi me bâ, ndërsa i ati punonte ? Kur vendoi ai me vizitue nji nga piramidat e atij vendi ? Mbassi ishte terr, a kishte nji kandil që lëshonte nji dritë të zbetë sa të shifte ku të vênte kambën ? Pse kishte me vete nji kandil ? Çfarë drite lëshonte kandili ? Tue zbritë poshtë, a filloi me ndigjue nji zâ që vînte si nëpër dhé ? Kur filloi me ndigjue nji zâ që vînte si nëpër dhé ? Çka filloi me ndigjue tue zbritë poshtë ? A vînte tue u-bâ mâ i qartë zâni, sa mâ poshtë që zbritte ? Qysh vînte tue u-bâ zâni, sa mâ poshtë që zbritte ? Mâ në fund, a filloi me i kuptue fjalët "Më këthe përmbys, më këthe përmbys" ? Kur filloi me i kuptue fjalët "Më këthe përmbys, më këthe përmbys" ? Çka filloi me kuptue ky, mâ në fund ? A e bânte ky zâ me u-dridhë nga frika ? Çka e bânte me u-dridhë nga frika ? A desh me u-këthye mbassi shtati i përqethesh e djersë të ftofta i a kishin mbulue ballin ? Pse desh të këthehesh ? A e mblodhi veten dhe vazhdoi me zbritë ? Çka bâni ai ? Mbas nji zbritje të gjatë, a mrrîjti te nji vorr prej ku dukesh se dilte zâni ? Kur mrrîjti te nji vorr prej nga dukesh se dilte zâni ? Ku mrrîjti mbas nji zbritje të gjatë ? A e largoi rrasën e vorrit ? Cilën rrasë largoi ? A i u-shtuen tmeri dhe frika kur pá buzët e nji mumje që lëvizshin tue thânë: "Më këthe përmbys, më këthe përmbys" ? Kujt i u-shtuen tmeri dhe frika kur pá buzët e nji mumje që lëvizshin tue thânë: "Më këthe përmbys, më këthe përmbys" ? Kur i u-shtuen tmeri dhe frika ? Tue mos dijtë çka të bâjë, a i a preu fjalën në gojë tue e pyetë:

"Pse"? Kush i a preu fjalën në gojë tue e pyetë: "Pse"? Pse i a preu fjalën në gojë tue e pyetë: "Pse"? A u-përgjegj mumja menjiherë: "Kështu që të gjithë anëtarët e Klubit të Kështêjavet të vijnë e të m'a puthin shpinën"? Kush u-përgjegj menjiherë: "Kështu që të gjithë anëtarët e Klubit të Kështêjavet të vîjnë e të m'a puthin shpinën"? Qysh u-përgjegj mumja? A shpërthyen në salën e mbledhjes brohorí dhe duertrokitje të mëdhaja porsa kandidati e mbaroi përrallën së kallxuemi? Ku shpërthyen brohorí dhe duertrokitje të mëdhaja porsa kandidati e mbaroi përrallën së kallxuemi? Çka shpërtheu në salën e mbledhjes porsa kanditati e mbaroi përrallën së kallxuemi? A e pranuen të gjithë nji zâni si anëtâr? Cilët e pranuen kandidatin si anëtâr? Kê pranuen si anëtâr të gjithë nji zâni?

F j a l u e r

arkeolog, -u arkeologë, -t	(m.)	archeologist
brohorí, -t	(f.)	cheers, acclamation
i, të çuditshëm e, të çuditshme	(adj. m. & f.)	strange, odd; surprising
me u-dashë (më, të, i etj. duhet)	(v.)	to have to...; to be necessary
i, të dijshëm e, të dijshme	(adj. m. & f.)	wise, learned
dikur	(adv.)	long time ago; some day (in the future)

djersë, -a djersë, -t	(f.)	sweat, perspiration
e drejtë, -a të drejta, -t	(f.)	right, justice; truth
me u-dridhë (unë dridhem)	(v.)	to shiver, tremble
duertrokitje, -t	(f. pl.)	applause
me u-dhânë (unë epem)	(v.)	to be given
ekspedicion, -i ekspedicione, -t	(m.)	expedition
me ekzistue (unë ekzistoj)	(v.)	to exist
i, të frikëshëm e, të frikëshme	(adj. m. & f.)	frightful; coward
i, e, të gjallë të gjalla	(adj. m. & f.)	alive, living; lively, active
hollësí, -ja hollësí, -t	(f.)	thinness, fineness; in pl. details
të kallxuem, -it	(neuter)	narrating; telling
kandil, -i kandila, -t	(m.)	oil lamp, lantern
kështêjë, -a kështêja, -t	(f.)	chestnut
me u-lutë (unë lutem)	(v.)	to beg, ask for; to pray
me mbledhë (unë mbledh)	(v.)	to gather, collect; to pick (fruit, flowers, etc.); to add (arithmetic)
me mbledhë veten (unë mbledh veten)	(v.)	to pull oneself together

mumje, -a mumje, -t	(f.)	mummy
ndërsa	(adv.)	while; whereas
me u-ndie (unë ndihem)	(v.)	to be heard; to feel
me u-paraqitë (unë paraqitem)	(v.)	to report to; to introduce oneself; to be introduced
me u-përgjegjë (unë përgjegjem)	(v.)	to answer, reply
përmbys	(adv.)	face down, upside down
me u-përqethë (unë përqethem)	(v.)	to shudder, thrill (cold chill)
pikërisht	(adv.)	exactly
piramidë, -a piramida, -t	(f.)	pyramid
i, e, të prefët të prefta	(adj. m. & f.)	sharp
me puthë (unë puth)	(v.)	to kiss
i, e, të qartë të qarta	(adj. m. & f.)	clear; evident, obvious
rasë, -a rasa, -t	(f.)	occasion, chance, opportunity, case; case (gram.)
rrasë, -a rrasa, -t	(f.)	slab, slate (flat piece of stone), tile
rritje, -a	(f.)	breeding, rearing, raising, growing, cultivation

me shpërthye (unë shpërthej)	(v.)	to break out, break in, burst out, erupt; to disintegrate; to unbutton
shpinë, -a shpina, -t	(f.)	back, spine
shtat, -i	(m.)	see "trup"
me u-shtue (unë shtohem)	(v.)	to accrue, grow increase, multiply
me tallë (unë tall)	(v.)	to laugh at..., to make fun of..., to tease
tallje, -a tallje, -t	(f.)	mockery, teasing, joke
terr, -i	(m.)	darkness, dark
me tërhjekë vrejtjen (unë tërhjek vrejtjen)	(v.)	to draw one's attention; to reprimand
tmér, -i	(m.)	terror
me vendue (unë vendoj)	(v.)	see "me vendosë"
me vijue (unë vijoj)	(v.)	see "me vazhdue"
vorr, -i vorre, -t	(m.)	tomb, grave
nji zâni	(adv.)	unanimously
i, e, të zbetë të zbeta	(adj. m. & f.)	pale; dim

Shenime:

me pré fjalën (në gojë) (unë pres fjalën)	(v.)	to interrupt (speaking)

nji ditë prej ditësh		one day
kishte pasë qenë njiherë		once upon a time there was a...
me rá në mend (më, të, i etj. bje në mend)	(v.)	to remember, to recall
me ardhë turp (më, të, i etj. vjen turp)	(v.)	to be ashamed; to be shy

Detyrë Shtëpije

1. He had fallen face down.
2. It was dark when I entered the house.
3. I found the oil lamp on the small table.
4. I wanted to move,but I couldn't.
5. My body was covered with sweat.
6. I started to shiver; I had a pain in my back.
7. This has never happened to me.
8. What's her age?

Mësimi i 74-të

Çibuku e Qeni

1. Hyp këtu,pse po shkon aq larg ?

   Nga dritorja pasnë të shkruemë se n'at vagon âsht i lejuem të pimit e duhanit.

2. Atëherë duhet të shkojmë deri në fund të trenit; zakonisht,aty e lidhin vagonin për pasagjerët që nuk e pijnë duhanin.

   S'kemi çka të bâjmë,duhet të shkojmë deri atje,sepse nuk e duroj tymin e duhanit.

3. As unë nuk e pij duhanin, por mue nuk më trazon aspak tymi.

   A e di përrallën e zojushës dhe të qenit ?

4. Jo, m'a kallxo !

   Po,por prit sa të hypim e të zâmë vend.

5. Qe,ky duhet të jetë vagoni ynë.

   Qenka pothuejse bosh !

6. Tash që i rregulluem valixhet,m'a trego përrallën !

   Nji zojushë,me nji qen në prehën,u-ul në tren pranë nji studenti që po pinte çibuk.

7. Kur pá se studenti po pinte çibuk zojusha u-largue...

   Jo,i tha studentit të largohesh,mbassi tymi nuk i pëlqente qenit.

8. A tha me të vërtetë kështu ?

   Po,bile foli në nji mënyrë të pakândëshme.

9. Ç'bâni studenti ?

   Ai s'luejti prej vendit,por filloi me e thithë çibukun edhe mâ me forcë,tue qitë tym për hundësh e për goje.

10. A ishte i lejuem të pimit e duhanit n'at vagon ?

    Tamam at gjâ i theksoi studenti,d.m.th. të shkonte në nji vagon tjetër,por ajo i a kapi çibukun dhe i a hodhi nga dritorja.

11. Zojusha s'paska qenë fort e sjellshme !	Ishte nga ato grát pak të shkueme në moshë dhe të pa-martueme.
12. Po studenti çka bâni ?	Ai,pa bâ as nji as dy,kapi qenin dhe e hodhi po nga ajo dritore.
13. I shkreti qen !	Zojusha filloi të shante,të bërtitte e të qante dhe të gjithë u-çuen më kambë dhe i u-afruen studentit.
14. A mos deshën vallë t'a hjedhin studentin nga dritorja ?	Ndoshta,por për fat të mirë, n'at ças treni mrrîjti në stacion dhe u-ndal.
15. Dhe zojusha zbriti të merrte qenin dhe studenti çibukun...	Jo.Të gjithë zbritën tue shikue nga fundi i trenit dhe panë qenin tue ngá në drejtim të tyne;diçka i varesh prej gojës. A mund t'a marrish me mend se çka ishte ajo gjâ që varesh ?
16. Sigurisht se po:çibuku!	Ashtu kujtuen edhe të tjerët.
17. Çka tjetër mund t'ishte ?	Gjuha e vet !
18. Nga e gjithë kjo ngjarje më vjen keq për qenin e pafajshëm.	Treni po lëviz; na qoftë udha e mbarë !
19. Shpresoj mos të na ulet afër ndonji student me çibuk !	Na s'kemi qen,por mund të na i hjedhi valixhet nga dri-torja.

Lexim e Përkëthim

Në nji qytet të vogël, jo shumë larg Boston-it, banonte Nexhati me prindët e tij. Nexhati ndiqte nji shkollë mjeshtrísh në Boston. Çdo mëngjes, merrte trenin për të shkue në shkollë.

Kishte zgjedhë degën e zdrukthtarís. Kishte vendue me u-bâ zdrukthtari mâ i mirë i asaj krahine. Ishte i pari i klasës si në teorí ashtu në praktikë. E kishte marrë me qejf punën dhe nuk i vinte aspak e rândë. Kishte fillue të blente edhe veglat mâ të mira. Kishte blé disa zdruktha, sharra, turjela etj., të cilat i ruente si sŷt e ballit dhe u-kujdesonte shumë për to.

I ati kishte nji dyqan ku shitte voj, benzinë dhe pjesë të ndryshme automobilash. Ishte mjaft i pasun.

Nexhatit i kishte hŷ në krye edhe me mësue me pí çibuk dhe kur merrte trenin shkonte në vagonin ku të pimit e duhanit ishte i lejuem. Nxirte kutín e duhanit dhe mbassi e mbushte çibukun mirë e mirë, e ndezte tue e thithë me të gjithë fuqín e mushkënivet të tija. Nganjiherë i kalonte tymi përtej fytit dhe kollesh, por, me gjithë atê, s'hiqte dorë. I ishte mbushë mendja me e mësue. I dukesh vetja sikur t'ishte nji njeri me rândësi me çibuk.

Nji ditë, u-ul pranë tij nji zojushë, pak e shkueme në moshë, e cila mbante nji qen në prehën. Porsa u-ul i tha, në nji mënyrë të pakândëshme, mos të pinte duhan sepse nuk i pëlqente qenit. Mbassi nuk i pëlqyen as mënyra e të folunit dhe as zojusha, i tha vetëm se mbassi nuk i pëlqente qenit duhani, mund të shkonte në nji vagon ku pimja e duhanit ishte e ndalueme dhe vijoi me e thithë çibukun edhe mâ me forcë, tue qitë tym për hundësh e për goje.

Zojusha s'luejti prej vendit. I tha edhe nja dý herë tjera

mos të pinte duhan, po n'at mënyrë e po me at zâ, por Nexhati nuk u vûni vesh fjalëvet të saja. Ishte zâni i nji njeriu që mëninte (urrente) çdo gjâ që u epte gëzim të tjerëve dhe prandej, ai jo vetëm që nuk i ishte bindë, por ishte mundue me bâ të kundërtën.

Pak para se të mrrînte treni në stacion, zojusha tue e pasë humbë durimin, i a hoqi studentit çibukun prej gojës dhe i a hodhi jashtë nga dritorja. Studenti për pak kohë mbet shtang, por mandej s'bâni as nji as dy, kapi qenin dhe e huthi jashtë prej dritores. Zojusha filloi të bërtitte e të shante. Të gjithë u-çuen më kambë, filloi nji shamatë e nji zhurmë e madhe dhe zojusha kishte fillue me qá. Ndërsa pasagjerët i kërkojshin spiegime studentit, treni u-ndal. Kishte mrrîjtë në stacion. Zbritën të gjithë tue shikue në drejtim prej nga kishte ardhë treni. Kur, çka me pá ! Qeni ishte tue ngá në drejtim të tyne e prej gojës së tij shifesh nji gjâ që varesh përjashta: Ishte ....gjuha.

P y e t j e

A banonte Nexhati me prindët e tij në nji qytet të vogël, jo shumë larg Boston-it ? Prej cilit qytet nuk ishte larg qyteti i vogël, në të cilin banonte Nexhati me prindët e tij ? Ku banonte Nexhati me prindët e tij ? A ndiqte Nexhati nji shkollë mjeshtrísh në Boston ? Ku gjindesh shkolla që ndiqte Nexhati ?

Çfarë shkolle ndiqte Nexhati ? A merrte trenin çdo mëngjes për të shkue në shkollë ? Çka merrte Nexhati çdo mëngjes për të shkue në shkollë ? Sa herë në javë e merrte trenin Nexhati ? A kishte zgjedhë degën e zdrukthtarís ? Çfarë dege kishte zgjedhë ? A kishte vendue me u-bâ zdrukthtari mâ i mirë i asaj krahine ? Çka kishte vendue me u-bâ Nexhati ? Kishte vendue me u-bâ zdrukthtari mâ i mirë i cilës krahinë ? A ishte i pari i klasës si në teorí ashtu edhe në praktikë ? Ishte i pari i klasës si në teorí ashtu edhe në çka tjetër ? Në çka ishte Nexhati i pari i klasës ? A e kishte marrë me qejf punën ? Çka kishte marrë me qejf ? A i vînte ndopak e rândë ? Pse nuk i vînte aspak e rândë puna ? A kishte fillue të blente edhe veglat mâ të mira ? Çka kishte fillue të blente ? Çka kishte fillue të bânte ? A kishte blé disa zdruktha, sharra, turjela etj. ? Çka kishte blé ? A i ruente këto si sŷt e ballit ? Qysh i ruente ? A u-kujdesonte shumë për to ? Sa vegla kishte blé ? Qysh u-kujdesonte për to ? A kishte i ati nji dyqan ? A shitte voj, benzinë dhe pjesë të ndryshme automobilash ? Kush kishte nji dyqan ku shitte voj, benzinë dhe pjesë të ndryshme automobilash ? Çka kishte i ati ? Çka shitte i ati n'at dyqan ? A ishte mjaft i pasun ? Kush ishte mjaft i pasun ? A i kishte hŷ në krye Nexhatit me mësue me pí çibuk ? Kujt i kishte hŷ në krye me mësue me pí çibuk ? Çka i kishte hŷ në krye Nexhatit me mësue ? Kur merrte trenin, a shkonte në nji vagon ku të pimit e duhanit ishte i lejuem ? Në cilin vagon shkonte Nexhati

kur merrte trenin ? A e nxirte kutín e duhanit dhe e mbushte çibukun mirë e mirë ? Kush e nxirte çibukun dhe e mbushte mirë e mirë ? Çka bânte ai dhe e mbushte çibukun mirë e mirë ? Qysh e mbushte çibukun ? Mbassi e mbushte, a e ndezte tue e thithë me të gjithë fuqín e mushkënivet të tija ? Çka bânte Nexhati porsa hŷnte në vagonin ku të pimit e duhanit ishte i lejuem ? A i kalonte tymi përtej fytit nganjiherë ? Pse kollesh Nexhati ? Çka i kalonte përtej fytit nganjiherë dhe kollesh ? Por, me gjithë atê, a hiqte dorë ? Nga çka nuk hiqte dorë Nexhati ? Pse nuk hiqte dorë ? A i ishte mbushë mendja me e mësue ? Çka i ishte mbushë mendja me mësue ? A i dukesh vetja sikur t'ishte nji njeri i rândësishëm me çibuk ? Qysh i dukesh vetja me çibuk ? A u-ul pranë tij, nji ditë, nji zojushë, pak e shkueme në moshë ? Kush u-ul pranë tij nji ditë ? A ishte e ré zojusha që u-ul pranë tij nji ditë ? A mbante zojusha në prehën nji qen ? Çka mbante në prehën zojusha ? A i tha, porsa u-ul mos të pinte duhan ? A i a tha këto fjalë në nji mënyrë të pakândëshme ? Në çfarë mënyre i a tha këto fjalë zojusha ? A i tha mos të pinte duhan se nuk i pëlqente qenit ? Çka i tha Nexhatit zojusha ? Pse i tha mos të pinte duhan ? A i pëlqeu Nexhatit mënyra e të folunit ? Po zojusha, a i pëlqeu ? Çka nuk i pëlqeu Nexhatit ? A i u-përgjegj Nexhati se mbassi nuk i pëlqente qenit duhani, mund të shkonte në ndonji vagon ku pimja e duhanit ishte e ndalueme ? Ku i tha zojushës me shkue ? Pse i u-përgjegj në këtë mënyrë ? Qysh i u-përgjegj zojushës Nexhati ? A vijoi me e

thithë çibukun edhe mâ me forcë tue qitë tym për hundësh dhe për goje ? Çka vazhdoi me bâ Nexhati ? Qysh vazhdoi me e thithë çibukun ? Nga qitte tym ? A luejti zojusha prej vendit ? Prej nga nuk luejti zojusha ? A i tha edhe nja dý herë tjera mos të pinte duhan ? Kujt i tha edhe nja dý herë tjera mos të pinte duhan ? A i tha po n'at mënyrë e po me at zâ ? Në ç'mënyrë i tha edhe nja dý herë tjera mos të pinte duhan ? A u vûni vesh fjalëvet të saja Nexhati ? Cilave fjalë nuk u vûni vesh Nexhati ? A ishte zâni i nji njeriu që mëninte çdo gjâ që u epte gëzim të tjerëve ? Kush urrente çdo gjâ që u epte gëzim të tjerëve ? Zâni i çfarë njeriu ishte ? A i ishte bindë Nexhati urdhënit të zojushës ? Për çfarë arsyeje nuk i ishte bindë Nexhati zojushës? A ishte mundue me bâ të kundërtën ? Jo vetëm që nuk i ishte bindë, por ishte mundue me bâ çka ? Pse ishte mundue me bâ të kundërtën ? A e humbi durimin zojusha ? Çka humbi zojusha ? A i a hoqi studentit çibukun prej gojës dhe i a hodhi jashtë nga dritorja ? Çka i hoqi studentit prej gojës dhe i a hodhi jashtë nga dritorja ? Pak para se të mrrînte treni në stacion, a i a hoqi studentit çibukun prej gojës dhe i a hodhi jashtë nga dritorja ? A i a hodhi çibukun jashtë nga dritorja mbassi e pat humbë durimin ? Çka i hoqi prej gojës studentit zojusha ? Ku i a hodhi çibukun ? Pse e bâni këtë gjâ zojusha ? Çka bâni zojusha mbassi e pat humbë durimin ? A mbet shtang studenti për pak kohë ? Si mbet studenti për pak kohë ? Kush nuk bâni as nji as dy, kapi qenin dhe e hodhi jashtë prej dritores ? Çka hodhi jashtë prej

dritores studenti ? Ku e hodhi studenti qenin ? A filloi të bërtitte e të shante zojusha ? Çka filloi të bânte zojusha ? A u-çuen të gjithë më kambë ? Kush u-çue më kambë ? A filloi nji shamatë e nji zhurmë e madhe ? Ku filloi nji shamatë e nji zhurmë e madhe ? A kishte fillue me qá zojusha ? Kush kishte fillue me qá ? Çka kishte fillue me bâ zojusha ? A u-ndal treni ndërsa pasagjerët i kërkojshin spiegime studentit ? Çka u-ndal ndërsa pasagjerët i kërkojshin spiegime studentit ? Çka ngjau ndërsa udhëtarët i kërkojshin spiegime studentit ? A kishte mrrîjtë treni në stacion ? Çka kishte mrrîjtë në stacion ? Ku kishte mrrîjtë treni ? A zbritën të gjithë ? Çka bânë të gjithë ? A zbritën të gjithë tue shikue në drejtim prej nga kishte ardhë treni ? Të gjithë zbritën tue bâ çka në drejtim prej nga kishte ardhë treni ? Në cilin drejtim ishin tue shikue të gjithë ? A e panë qenin tue ngá në drejtim të tyne ? Çka panë tue ngá në drejtim të tyne ? A shifesh nji gjâ që varesh përjashta gojës së qenit ? Çka shifesh që varesh përjashta gojës së qenit ? A u-çuditën njerzit kur e panë qenin tue ngá në drejtim të tyne ? A u-çuditën edhe mâ tepër kur panë se prej gojës së tij shifesh nji gjâ që varesh përjashta ? A ishte çibuku që varesh përjashta gojës së qenit ? A ishte çibuku ? Çka ishte ? A ishte çibuku, apor gjuha e tij që varesh përjashta ? A kujtuen nji herë të gjithë se ishte çibuku ?

F j a l u e r

benzinë, -a	(f.)	gasoline
bile	(conj.)	as a matter of fact
me u-bindë (unë bindem)	(v.)	to be convinced, persuaded; to obey
ças, -i çasa, -t	(m.)	instant, moment
durim, -i	(m.)	endurance, patience
për fat të mirë	(adv.)	fortunately
të folun, -it	(neuter)	speaking, talking
gëzim, -i gëzime, -t	(m.)	joy, pleasure
me hjedhë (unë hjedh)	(v.)	to throw, toss
me u-kollë (unë kollem)	(v.)	to cough
i, të lejuem e, të lejueme	(adj. m. & f.)	permissible, allowed
me mbetë shtang (unë jes shtang)	(v.)	to be dumbfounded, petrified
me gjithë atë	(conj.)	nevertheless
me mënî (unë mënij)	(v.)	to hate
me u-mundue (unë mundohem)	(v.)	to try, make an effort, struggle
me ndezë (unë ndez)	(v.)	to light, ignite, to turn on (a light, a stove, an engine, etc.)
i, të pafajshëm e, të pafajshme	(adj. m. & f.)	innocent

i, të pakândëshëm e, të pakândëshme	(adj. m. & f.)	unpleasant
i, të pamartuem e, të pamartueme	(adj. m. & f.)	unmarried
pasagjer, -i pasagjerë, -t	(m.)	passenger
të pím, -it	(neuter)	drinking; smoking
pimje, -a	(f.)	drinking; smoking
prehën, prehni	(m.)	lap
me ruejtë si sýt e ballit (unë ruej si sýt e ballit)	(v.)	to take good care of, to guard jealously
i, të siellshëm e, të siellshme	(adj. & m.)	well-behaved, well mannered, of good conduct
spiegim, -i spiegime, -t	(m.)	explanation
shamatë, -a shamata, -t	(f.)	brawl, row, argument; noise
sharrë, -a sharra, -t	(f.)	saw
i, e, të shkretë të shkreta	(adj. m. & f.)	poor, wretched, miserable; deserted, abandoned
i, të shkruem e, të shkrueme	(adj. m. & f.)	written
me trazue (unë trazoj)	(v.)	to bother, disturb; to agitate, mix, stir
turjelë, -a turjela, -t	(f.)	drill (borer)
tym, -i	(m.)	smoke

me theksue (unë theksoj)	(v.)	to stress, emphasize
me thithë (unë thith)	(v.)	to suck, draw, puff
vagon, -i vagona, -t	(m.)	car of a train
me vû vesh (unë vë vesh)	(v.)	to pay attention
me zânë vend (unë zâ vend)	(v.)	to take a seat; to take up residence, to stay; to take up room (space)
zdrukth, -i zdruktha, -t	(m.)	plane (tool); pl., shavings
zdrukthtâr, -i zdrukthtarë, -t	(m.)	carpenter
zdrukthtarí, ja	(f.)	carpentry

Shenime:

i, të shkuem në moshë e, të shkueme në moshë		advanced in age
pa bâ as nji as dy		at once, immediately
me marrë me mend (unë marr me mend)	(v.)	to guess, imagine
të, i etj. qoftë udha e mbarë!		have a nice trip
me marrë me qejf (diçka) (unë marr me qejf diçka)	(v.)	to enjoy doing something
me ardhë e rândë (më, të, i etj. vjen e rândë)	(v.)	to find something hard (to do)
me hŷ në krye (më, të, i etj. hŷn në krye)	(v.)	to have a fixed idea, have an obsession

me hjekë dorë (unë hjek dorë)	(v.)	to give up
me u-mbushë mendja (më, të, i etj. mbushet mendja)	(v.)	to make up one's mind; to be convinced
i dukesh vetja njeri i rëndësishëm		he thought he was a very important person
çka me pë!		when, behold!

Detyrë Shtëpije

1. I don't have much practice.
2. In this region there isn't a single good carpenter.
3. My car needs oil and gasoline.
4. In that shop they sell saws and planes.
5. The smoke could be seen beyond the hill.
6. No smoking.
7. I don't hate anybody.
8. The traveler started to scold me without having any reason.
9. Do you have a little milk?
10. I want to go abroad.

Mësimi i 75-të

Dý Përralla

1. A të ka takue ndonji herë me shkue ke berberi dhe me e gjetë atê tue të pritë ?

Nuk më bje në mend mirë,por sidoqoftë,s'kam gjetë kurr kaq shumë njerëz sa sot !

2. E keqja âsht se të gjitha gazetat e revistat qenkan zânë !

A e di si mund t'a kalojmë kohën ?

3. Fol !

Ti më kallxo nji përrallë mue e unë po të tregoj nji përrallë tý deri sa të na vijë rradha.

4. Mirë fillo ti !

Kishte pasë qenë njiherë nji druar e ndërsa po kalonte nji lum i rá spata n'ujë.

5. Dhe rryma i a mori me vete...

Po,atëherë filloi me qá e me fshâ nga dëshprimi.

6. Paska qenë shumë i vorfën !

Perendija i ujnavet pat mëshirë për të dhe i prûni nji spatë ari.

7. Kjo do të thotë se fatkeqsija vjen nganjiherë edhe për të mirë.

Mirëpo ai nuk e pranoi,tue thânë se ajo spatë nuk ishte e tija. Atëherë Perendija i prûni nji spatë argjendi.

8. As atê s'e desh ?

Jo; së fundi i dha të tijën druari bërtiti me gëzim: "Kjo âsht spata ime". Perendija pá se druari ishte i ndershëm dhe i drejtë e i a fali të trija spatat.
Tash fillo ti !

9. Newtoni,matematikani i famëshëm,kishte nji maçok të madh e nji të vogël.

A âsht e nevojëshme t'i dallojsh maçokët se njâni ishte i madh dhe tjetri i vogël ?

10. Po,po! E nga kjo ngjarje provohet se edhe kryet e njerëzvet të mëdhaj nganjiherë âsht bosh.

Mos harro se kjo âsht nji përrallë e jo nji ngjarje.

11. Dacat flêjshin në grunár dhe çdo mëngjes e çdo mbrâme,Newtoni ishte i detyruem t'u a hapte derën.

Me fjalë tjera,Newtoni ishte i bezdisun prej dacavet.

12. Vendosi,pra,që në derë të grunarit të bante dý bira: nji të madhe e nji të vogël dhe ti e merr vesht pse.

Po,që dacat të hŷjshin e të dilshin pa qenë nevoja me shkue me u a hapë derën.

13. Mirë! As ti nuk u-kujtove. Posa mbaroi të çelunit e biravet i erdhi për vizitë nji mik.

Si quhesh miku i tij ?

14. S'ka rândësí! I tregoi mikut hallin që kishte pasë dhe me krenarí punën që kishte bâ.

Pse me krenarí ?

15. Sepse ai nuk ishte zdrukthtár! Dhe menjiherë miku i a priti:"Pse ke bâ dý bira? Edhe maçoku i vogël mund të kalonte nëpër vrimë të madhe".

Au! Nuk i vûna mend mirë përrallës sate,sepse do t'ishem kujtue.

16. Tý po të ngján ashtu si i ngjau Kolombit me vén e tij.

Më fal se m'erdhi rradha; m'a trego nji herë tjetër përrallën e vés së Kolombit.

Lexim e Përkëthim

Nji katundari i rá spata në lum. Prej idhnimit u-ul në breg të lumit dhe filloi me qá. Zoti i ujnavet e ndigjoi vajin e tij dhe, mbassi pat dhimbë për tê, i prûni nji spate ari prej lumit e i tha:

- Qe, kjo âsht spata jote.

- Jo, nuk âsht imja - i u-përgjegj fshatari.

Zoti i ujnavet i prûni nji tjetër argjendi, por katundari përsëriti:

- Jo, as kjo nuk âsht spata ime.

Atëherë Zoti i ujnavet i prûni spatën e tij. Katundari i gëzuem bërtiti:

- Po, kjo âsht spata ime.

Zoti i ujnavet tue pá se katundari ishte burrë i drejtë dhe i ndershëm, i a fali të trija.

Newton-i kishte dy daca: nji të madh e nji të vogël.

Porsa vînte mbrâmja, të dy shkojshin me fjetë në magazen e grunit (grunár) dhe dilshin sa fillonte me zbardhë.

Njiherë Newton-i tha: "Kjo âsht me të vërtetë nji bezdí e madhe; jam i shtërnguem t'u a çel dacavet magazen e grunit përditë, në mëngjes e në mbrâme. Asht nji trazim për mue, sepse më duhet të lâ punët e mija, të ngas, t'u a çel e t'u a mbyll derën dacavet. Prandej, mâ mirë po bâj dý bira në derë të magazes, kështu që dacat mund të hŷjnë e të dalin kur t'u teket".

Mori sharrën dhe turjelën dhe hapi dý vrima në derë, nji të madhe a nji të vogël. Mbassi mbaroi të çelunit e biravet e ndërsa po u-kënaqte për punën e bâme, nji mik i tij erdhi t'i bânte nji vizitë.

Newton-i i spiegoi mikut hallin që kishte pasë me dacat dhe çka kishte bâ, porse miku i tha: "A nuk do të kishte mjaftue nji birë ? Pse keni bâ dý ?"

"Po, por unë kam dy daca, nji të madh e nji të vogël", i u-përgjegj Newton-i mikut.

"Po a s'mund të kalonte nëpër birën e madhe edhe daci i vogël ?" e pyeti rishtas miku.

"Au, po vërtetë!" tha Newton-i; "Këtê nuk e kishem mendue fare".

P y e t j e

A i rá nji katundari spata në lum ? Kujt i rá spata në lum ? Çka i rá nji fshatari në lum ? Ku i rá spata nji katundari ? Çka i ngjau nji katundari ? Prej idhnimit, a u-ul në breg të lumit dhe filloi me qá ? Kush u-ul në breg të lumit prej idhnimit dhe filloi me qá ? Për ç'arsye u-ul katundari në breg të lumit dhe filloi me qá ? Çka bâni fshatari prej idhnimit ? Ku u-ul katundari dhe prej idhnimit filloi me qá ? Pse u-ul katundari në breg të lumit dhe filloi me qá ? A e ndigjoi Zoti i ujnavet vajin e tij ? Kush e ndigjoi vajin e tij ? Vajin e kujt e ndigjoi Zoti i ujnavet ? Çka ndigjoi Zoti i ujnavet ? A i prûni nji spatë ari prej lumit, mbassi pat dhimbë për tê ? Kush i prûni nji spatë ari prej lumit, mbassi pat dhimbë për tê ? Për kê pat dhimbë Zoti i ujnavet ? A i u-dhims katundari Zotit t'ujnavet ? Kujt i u-dhims katundari ? A i prûni Zoti i ujnavet katundarit nji spatë ari mbassi i u-dhims ? Pat dhimbë për tê dhe i prûni çfarë spate prej lumit ? Pat dhimbë

për tê dhe i prûni nji spatë ari prej nga ? A i tha: "Qe, kjo âsht spata jote" ? Kush i tha: "Qe, kjo âsht spata jote" ? Kujt i tha Zoti i ujnavet: "Qe, kjo âsht spata jote" ? A u-përgjegj katundari: "Jo, nuk âsht imja" ? Kujt i u-përgjegj katundari: "Jo, nuk âsht imja" ? A i prûni mandej Zoti i ujnavet nji tjetër argjendi ? Kujt i prûni nji tjetër argjendi Zoti i ujnavet ? Çka i pruni Zoti i ujnavet fshatarit për të dytën herë ? Çfarë spate i solli Zoti i ujnavet fshatarit të dytën herë ? Por, a përsëriti katundari: "Jo, as kjo nuk âsht spata ime" ? Kush përsëriti: "Jo, as kjo nuk âsht spata ime" ? Kujt i tha fshatari: "Jo, as kjo nuk âsht spata ime" ? Atëherë, a i a prûni Zoti i ujnavet spatën e vet ? Çka i solli atëherë Zoti i ujnavet ? A bërtiti katundari i gëzuem: "Po, kjo âsht spata ime" ? Kush bërtiti: " Po, kjo âsht spata ime" ? Si qe katundari kur bërtiti: "Po, kjo âsht spata ime" ? Pse ishte i gëzuem fshatari ? Tue pá se katundari ishte burrë i drejtë dhe i ndershëm, kush i a fali të trija ? Tue pá se kush ishte burrë i drejtë dhe i ndershëm Zoti i ujnavet i a fali të trija ? Çka i fali Zoti i ujnavet fshatarit tue pá se ky ishte burrë i drejtë dhe i ndershëm ? Zoti i ujnavet tue pá se katundari ishte çfarë burri i a fali të trija spatat ? Pse i a fali Zoti i ujnavet katundarit të trija spatat ?

Kush kishte dy daca, nji të madh e nji të vogël ? Çka kishte Newton-i ? Cilët shkojshin me fjetë në magazen e grunit, porsa vînte mbrâmja ? Ku shkojshin me fjetë të dy, porsa vînte mbrâmja?

A dilshin, porsa fillonte me zbardhë ? Prej nga dilshin dacat porsa të zbardhte ? Për kê ishte nji bezdí e madhe t'u a çelte dacavet magazen e grunit për ditë, në mëngjes e në mbrâme ? Pse ishte i detyruem Newton-i t'a çelte grunarin përditë, në mëngjes e në mbrâme ? Për kê ishte nji trazim të lênte punët e tija, të ngitte, t'u a çelte e t'u a mbyllte derën dacavet ? Çka i duhesh Newton-it të lênte që të ngitte, t'u a çelte e t'u a mbyllte derën dacavet ? Kush vendoi të bânte dý bira në derë të magazes, kështu që dacat mund të hŷjshin e të dilshin kur t'u tekesh? Çka vendoi të bânte Newton-i në derë të magazes për të mujtë maçokët me hŷ e me dalë kur t'u tekesh ? Pse vendoi Newton-i të bânte dý bira në derë të magazes ? Kush mori sharrën dhe turjelën dhe hapi dý vrima në derë ? Çka bâni Newton-i me sharrë e turjelë ? Në cilën derë hapi dý vrima Newton-i ? Kush erdhi t'i bânte nji vizitë Newton-it mbassi ky mbaroi të çelunit e vrimavet, e në sa po u-kënaqte për punën e bâme ? Pse po u-kënaqte Newton-i ? Kur erdhi nji mik i tij t'a vizitonte ? A i a spiegoi Newton-i mikut hallin që kishte pasë me dacat dhe çka kishte bâ ? Çka i spiegoi Newton-i mikut ? Çfarë halli kishte pasë Newton-i me maçokët ? Kujt i tha miku: "A nuk do të kishte mjaftue nji birë, pse keni bâ dý" ? Çka i tha miku Newton-it ? Kujt i u-përgjegj Newton-i: "Po, por unë kam dy daca, nji të madh e nji të vogël" ? Qysh i u-përgjegj Newton-i mikut ? Kê pyeti miku: "Po a s'mund të kalonte nëpër birën e madhe edhe daci i vogël" ? Qysh e pyeti miku Newton-in ?

A tha Newton-i: "Au, po vërtetë! Këtë nuk e kishem mendue fare"? Çka tha Newton-i? A nuk e kishte mendue fare Newton-i se të dy dacat, si i madhi ashtu edhe i vogli, mund të kalojshin nëpër vrimë të madhe? Çka nuk kishte mendue Newton-i? A mund të kalojshin të dy dacat nëpër të njajtën birë?

A mund të shkoni në qytet sa herë të ju teket? A shkojmë na në kinema sa herë të na teket? A mund të pijnë duhan ata kur t'u teket? A e keni zakon me u vū mend mësimevet? A i vëni mend nji njeriu kur flet me jū? A ju dhimbet nji fëmijë kur qân? Kujt i dhimset nji kafshë kur âsht e sëmundë? A fshâj unë kur jam i mërzitun? Kur fshâni ju? A âsht gruni bereqet? A âsht e fortë rryma e shkumbînit? Rryma e cilit lum nuk âsht e fortë? A mund t'i dalloni ngjyrat? Kush nuk mund t'i dallojë mirë ngjyrat?

F j a l u e r

âr, -i	(m.)	gold
i, të bâmë e, të bâme	(adj. m. & f.)	done, made
bereqet, -i bereqete, -t	(m.)	farm product, crop
bezdí, -ja	(f.)	trouble, annoyance, discomfort, bother
i, e, të bezdisun të bezdisuna	(adj. m. & f.)	bothered, annoyed

birë, -a bira, -t	(f.)	see "vrimë"
me çelë (unë çel)	(v.)	see "me hapë"
të çelun, -it	(neuter)	opening
dac, -i daca, -t	(m.)	tomcat
i, të detyruem e, të detyrueme	(adj. m. & f.)	obliged, compelled
dëshprim, -i dëshprime, -t	(m.)	despair
i, e, të drejtë të drejta	(adj. m. & f.)	right, righteous, just
druar, -i druarë, -t	(m.)	woodsman
me u-dhimsë (unë (i) dhimsem)	(v.)	to have the sympathy of, compassion of others, to feel sorry
fatkeqsí, ja fatkeqsí, t	(f.)	misfortune
me fshâ (unë fshâj)	(v.)	to sigh
së fundi	(adv.)	finally, at last
i, të gëzuem e, të gëzueme	(adj. m. & f.)	happy, glad
grunár, -i grunarë, -t	(m.)	granary
hall, -i halle, -t	(m.)	trouble, problem, misery, plight, predicament
idhnim, -i idhnime, -t	(m.)	grief, bitterness; anger

me u-kënaqë (unë kënaqem)	(v.)	to be pleased, satisfied; to have fun
krenarí, -ja	(f.)	pride; arrogance
me u-kujtue (unë kujtohem)	(v.)	to recall; to realize
maçok, -u maçokë, -t	(m.)	tomcat
magaze, magazja magaze, -t	(f.)	store, warehouse
matematikan, -i matematikanë, -t	(m.)	mathematician
mëshirë, -a	(f.)	mercy
Perendí, -ja	(m.)	God
përditë	(adv.)	everyday
me i a pritë (unë i a pres)	(v.)	to retort
me u-provue (unë provohem)	(v.)	to be proved, tried, tested
rishtas	(adv.)	recently; again, anew
rrymë, -a rryma, -t	(f.)	current, stream; tendency, trend
spatë, -a spata, -t	(f.)	ax
i, të shtërnguem e, të shtërngueme	(adj. m. & f.)	obliged, forced, constrained, compelled; tightened, fastened
me u-tekë (më, të, i etj. teket)	(v.)	to feel like (doing), to get the notion
trazim, -i trazime, -t	(m.)	disturbance, agitation, bother, trouble

vâj, -i vaje, -t	(m.)	crying, weeping
me zbardhë (unë zbardh)	(v.)	to whiten; to dawn (3rd pers. sing.)

Shenime:

me (i) vu mend (unë (i) vë mend)	(v.)	to pay attention to

Detyrë Shtëpije

1. The door of the warehouse is on the right side.
2. How many holes does it have?
3. Wheat is an agricultural product.
4. Tell me; what's your trouble?
5. I want to open the window; it's smoky in here!
6. I often get the notion to go to Europe but I haven't enough money.
7. This is the same person I met last night.
8. They obliged him to enter.
9. I opened the book again but I couldn't find the page.
10. Will this water suffice?

Mësimi i 76-të

Festat Fetare në Shqipní

1. Sa fé ka në Shqipni ?

   Trí fé: feja myslimane,ortodokse e katolike.

2. Cila fé ka mâ shumë besnikë ?

   Feja myslimane. Pothuej dý të tretat e popullsís shqiptare janë myslimane.

3. Çfarë festash fetare kanë të Krishtenët ?

   Të Krishtenët,si në të gjithë botën,kanë dý festa kryesore: Krishtlindjet dhe Pashkët.

4. Po Myslimanët ?

   Edhe këta kanë dý festa: Bajramin e Madh e Bajramin e Vogël.

5. Me ç'datë bijnë këto festa ?

   Bajrami i Vogël bje dy muej mbas Bajramit të Madh,por ky i fundit nuk ka nji datë të caktueme.

6. Si dihet data e festës ?

   Këtê e cakton zyra e Komunitetit Mysliman.

7. Çka âsht Ramazani ?

   Ramazan quhet mueji i agjinimit dhe Bajrami i Madh âsht pikërisht festa e mbarimit të këtij mueji.

8. Me agjinue, a d.m.th. mos me hangër disa lloje ushqimesh ?

   Jo,me agjinue d.m.th. mos me hangër aspak; as të pimit e duhanit nuk âsht i lejueshëm.

9. Mos me hangër për nji muej ?!

   Jo,vetëm gjatë ditës;ata që agjinojnë mund të hanë vetëm në mbrâme deri para se të gdhijë.

10. Si quhet ndryshe Bajrami i Vogël ?

    Myslimanët e quejnë këtê edhe me nji fjalë arabe: Kurban Bajram.

11. Pse quhet kështu ?

    Sepse për Bajram të Vogël âsht zakon që çdo familje të bâjë kurban nji ase mâ shumë desh.

12. Pse bâjnë kurban ?

Asht nji zakon i vjetër për të nderue Perendín.

13. A janë zyrëtare të gjitha këto festa ?

Po,si festat myslimane ashtu edhe ato të krishtene janë zyrëtare,d.m.th. zyrat qeveritare dhe ato private qëndrojnë mbyllë.

14. Në Shqipní paska shumë festa !

Po,pak má shumë se këtu dhe kjo vjen sepse të trija fét i respektojnë festat e njâna tjetrës.

Lexim e Përkëthim

Pothuej dý të tretat e popullsís shqiptare janë Myslimane (Muhamedane). Pjesa tjetër âsht Ortodokse e Katolike.

Të Krishtenët kanë dý festa kryesore: Krishtlindjet dhe Pashkët.

Myslimanët ase Muhamedanët kanë edhe këta dý festa kryesore: Bajramin e Madh e Bajramin e Vogël. Bajrami i Vogël quhet edhe Kurban Bajram.

Bajrami i Madh âsht festa e mbarimit të Ramazanit. Ramazan quhet mueji i agjinimit për Myslimanët. Për tridhetë ditë rresht, prej lindjes së diellit e deri në prendim, Myslimanët fetarë agjinojnë, d.m.th. gjatë kësaj kohe, nuk shtijnë kurrgjâ në gojë. Porsa prendon dielli, hoxha thërret në minare të xhamís, me u lajmue besnikëvet prishjen e agjinimit. Zakonisht, në këthough kohë zbrazet edhe nji top. Sofrat janë të shtrueme. Për yftár e syfyr gatuhen gjellët má të mira.

Darka në Ramazan quhet yftár. Të pasunit kanë pothuej gjithëmonë miq për yftár. Netët kalohen tue vizitue njâni tjetrin ase tue luejtë kumár në shtëpít e njâni tjetrit ase ndër kafe. Në këtë muej, ndër kafe, ka zakonisht ahengje.

Pak para se të gdhijë, të ramit e lodravet lajmon se po afrohet koha me e fillue agjinimin. Të gjithë agjinuesit e Ramazanit çohen prej gjumit ase vîjnë në shtëpí për të ngranë. Ngrania në mëngjes, në Ramazan, quhet syfyr. Mbas të hangunit bje edhe nji herë topi, i cili lajmon se agjinimi filloi. Kështu vazhdon për tridhetë ditë me rradhë, deri sa vjen Bajrami i Madh, që festohet trí ditë.

Dy muej mbas Bajramit të Madh bje Bajrami i Vogël, që festohet katër ditë. Bajrami i Vogël quhet edhe Kurban Bajram, sepse për këtë festë secila familje, që âsht në gjendje të mirë, bân kurban nji ase mâ shumë desh. Ato mâ pasanike (zengjine) u a dajnë mishin e kurbanevet të vorfënvet (fukaravet).

Në Shqipní, të trija fét i respektojnë festat e njâna tjetrës. Si zyrat qeveritare, ashtu edhe ato private, nuk punojnë në këto ditë. Tregu, përveç kafevet, restaurantavet dhe vendevet të dëfrimit, nuk çel.

P y e t j e

A janë pothuej dý të tretat e popullsís shqiptare Myslimane ? Dý të tretat e cilës popullsí janë Muhamedane ? Çfarë feje kanë dý të tretat e popullsís shqiptare ? A âsht pjesa tjetër

Ortodokse e Katolike ? Cila pjesë âsht Ortodokse e Katolike ? Nji e treta e cilës popullsí âsht Ortodokse e Katolike ? Çfarë feje ka nji e treta e popullsís shqiptare ? A kanë të Krishtenët dý festa kryesore: Krishtlindjet dhe Pashkët ? Cilat janë festat kryesore të të Krishtenëvet shqiptarë ? Po Myslimanët, a kanë edhe këta dý festa kryesore: Bajramin e Madh e Bajramin e Vogël ? Cilat janë festat kryesore të Myslimanëvet shqiptarë ? A quhet Bajrami i Vogël edhe Kurban Bajram ? Cila festë quhet edhe Kurban Bajram ? A âsht Bajrami i Madh festa e mbarimit të Ramazanit ? Cila âsht festa e mbarimit të Ramazanit ? A quhet Ramazan mueji i agjinimit për Myslimanët ? Qysh quhet mueji i agjinimit për Myslimanët ? A agjinojnë Myslimanët fetarë për tridhetë ditë rresht, prej lindjes së diellit e deri në prendim ? Çka bâjnë Myslimanët fetarë për tridhetë ditë rresht, prej lindjes së diellit e deri në prendim ? A agjinojnë, d.m.th. gjatë kësaj kohe nuk shtijnë kurrgjâ në gojë ? Çka bâjnë Myslimanët fetarë në Ramazan ? A thërret hoxha në minare të xhamís, me u lajmue besnikëvet prishjen e agjinimit ? Kur thërret hoxha nga minarja e xhamís, me u lajmue besnikëvet prishjen e agjinimit ? Çka u lajmon hoxha besnikëvet prej minares së xhamís, porsa prendon dielli ? Zakonisht, a zbrazet edhe nji top në këtë kohë ? Çka zbrazet, zakonisht, kur hoxha, nga minarja e xhamís, u lajmon besnikëvet prishjen e agjinimit ? A janë të shtrueme sofrat ? Kur janë të shtrueme sofrat ? A gatuhen gjellët mâ të mira për yftár dhe syfyr ? Kur gatuhen gjellët mâ

të mira ? A quhet yftár darka në Ramazan ? Qysh quhet darka në Ramazan ? A kanë të pasunit gjithëmonë miq për yftár ? Kush ka gjithëmonë miq për yftár ? A kalohen netët tue vizitue njâni tjetrin ? Kur kalohen netët tue vizitue njâni tjetrin ? Qysh kalohen netët në muejin e Ramazanit ? A kalohen netët tue vizitue njâni tjetrin ase tue luejtë kumár në shtëpít e njâni tjetrit ase ndër kafe ? Cilët luejnë kumár ndër kafe ase në shtëpít e njâni tjetrit në muejin e Ramazanit ? Ku luhet kumár ndër netët e Ramazanit ? A ka zakonisht ahengje ndër kafe në këtë muej ? Zakonisht, ku ka ahengje në këtë muej ? A lajmon të ramit e lodravet, pak para se të gdhíjë, se po afrohet koha me fillue agjinimin ? Çka lajmon të ramit e lodravet, para se të gdhíjë ? A çohen nga gjumi ase vîjnë në shtëpí për të ngranë të gjithë agjinuesit e Ramazanit ? Kush çohet nga gjumi ase vjen në shtëpí për të hangër, kur bijnë lodrat në mëngjes ? Çka bâjnë agjinuesit e Ramazanit, kur bijnë lodrat në mëngjes ? A quhet syfyr ngrania në mëngjes, në Ramazan ? Qysh quhet ngrania në mëngjes,në Ramazan ? Mandej, mbas të hangurit, a bje edhe nji herë topi, i cili lajmon se agjinimi filloi ? Çka zbrazet edhe nji herë mbas syfyrit që lajmon fillimin e agjinimit ? Çka lajmon ramja e topit mbas syfyrit ? A vazhdon kështu për tridhetë ditë rresht, deri sa vjen Bajrami i Madh ? Për sa ditë rresht vazhdon agjinimi ? Çfarë feste vjen mbas tridhetë ditësh agjinimi ? A festohet trí ditë Bajrami i Madh ? Cila festë festohet trí ditë ? A bje Bajrami i Vogël dy muej mbas Bajramit të Madh ?

Çfarë feste bje dy muej mbas Bajramit të Madh ? Kur bje Bajrami i Vogël ? A festohet katër ditë Bajrami i Vogël ? Cili Bajram festohet katër ditë ? A quhet edhe Kurban Bajram, Bajrami i Vogël ? Cila festë quhet edhe Kurban Bajram ? A quhet Kurban Bajram sepse në këtë festë secila familje, që âsht në gjendje të mirë, bân kurban nji ase mâ shumë desh ? Çka bân secila familje që âsht në gjendje të mirë ? A u a dajnë mishin e kurbanevet të vorfënvet ? Kujve u a dajnë mishin e kurbanevet ? Çka u dajnë fukaravet familjet mâ zengjine ? Kujve u a dajnë mishin e kurbanevet familjet mâ pasanike ? A i respektojnë festat e njâna tjetrës të trija fét, në Shqipní ? Cilat fé i respektojnë festat e njâna tjetrës, në Shqipní ? A punojnë zyrat qeveritare dhe ato private, në këto ditë ? Cilat zyra nuk punojnë në këto ditë ? Kur nuk punojnë zyrat qeveritare as ato private ? A çel tregu, përveç kafevet, restaurantavet e vendevet të dëfrimit ? Në ç'vend nuk çel tregu, përveç kafevet, restaurantavet e vendevet të dëfrimit ndër festat e të trija fevet ?

A keni luejtë ndonji herë kumár ? Në cilin shtet t'Amerikës luhet shumë kumár ? A âsht e lejueshme me luejtë kumár në Kaliforní ? A e kaloj unë kohën tue lexue ? Qysh e kalon ai kohën ? A e kalojnë ata kohën tue bisedue me njâni tjetrin ? A ju pëlqen me e pá diellin tue prendue ? Kur shkoni në shtëpí, a âsht sofra e shtrueme ? Kush e shtron sofrën, zakonisht ? A dini ju me shtrue nji sofër ? A zgjoheni para, apo mbassi të gdhíjë ? A âsht tue fjetë ai kur gdhîn ? A ka njerëz që gdhíjnë pa shkue

me fjetë? A gdhîjmë na të sëmundë, nganjiherë? A keni gdhî ndonji herë me dhimbë koke? A falen Myslimanët në xhamí? Qysh quhet vendi ku falen Myslimanët? Cilët falën në xhami? A luten të Krishtenët në kishë? Ku luten të Krishtenët? Cilët luten në kishë?

F j a l u e r

agjinim, -i agjinime, -t	(m.)	fasting
me agjinue (unë agjinoj)	(v.)	to fast
agjinues, -i agjinues, -it	(m.)	a fasting person
aheng, -u ahengje, -t	(m.)	entertainment by an orchestra performing folk music and dances; the orchestra itself
arab, -e arabë	(adj. m. & f.)	Arabic
besnik, -u besnikë, -t	(m.)	a loyal person, a faithful person; believer
i, të caktuem e, të caktueme	(adj. m. & f.)	set, fixed, designated; assigned
dash, -i desh, -t	(m.)	ram
me u-falë (unë falem)	(v.)	to pray, worship (for Moslems); to be pardoned, forgiven
fukará, -ja fukará, -t	(m.)	a poor person (not rich)

të hangun, -it	(neuter)	eating
hoxhë, -a hoxhallarë, -t	(m.)	a Moslem pastor
katolik, -e katolikë	(adj. m. & f.)	Catholic
kokë, -a koka, -t	(f.)	head
komunitet, -i komunitete, -t	(m.)	community (for relig.)
kurban, -i kurbane, -t	(m.)	sacrifice (an animal consecrated and offered to God)
kurrgjë	(pron.)	nothing
me lajmue (unë lajmoj)	(v.)	to notify
lodër, lodra lodra, -t	(f.)	drum; game; toy
mbarim, -i	(m.)	ending, end
mbyllë	(adv.)	closed, shut
minare, minarja minare, -t	(f.)	minaret
me nderue (unë nderoj)	(v.)	to honor, respect; to salute
ndryshe	(adv.)	differently; otherwise
me ngranë (unë hâ)	(v.)	to eat
ngranie, -a	(f.)	eating
ortodoks, -e ortodoksë	(adj. m. & f.)	Orthodox
pasanik, -e pasanikë	(adj. m. & f.)	rich, wealthy

i pasun, -i të pasun, -it	(m.)	a rich person
me prendue (prendon)	(v.)	to set (for the sun); to fade away, to go down
të rãm, -it	(neuter)	fall, falling; striking
Ramazan, -i	(m.)	Ramadan (Moslems' fasting month)
syfyr, -i syfyre, -t	(m.)	morning meal in Ramadan
me shtrue (unë shtroj)	(v.)	to set, lay out; to pave; to subject, conquer
top, -i topa, -t	(m.)	ball; cannon (gun)
treg, -u tregje, -t	(m.)	market, market place; business district
i vorfën, i vorfni të vorfën, të vorfnit	(m.)	a poor person
yftãr, -i yftarë, -t	(m.)	dinner in Ramadan
me u-zbrazë (unë zbrazem)	(v.)	to be emptied, vacated; to be fired (weapon)
zengjin, -e zengjinë	(adj. m. & f.)	rich, wealthy
zyrtãr, -e zyrtarë	(adj. m. & f.)	official

Shenime:

me bã kurban (unë bãj kurban)	(v.)	to slaughter an animal as a sacrifice

Detyrë Shtëpije

1. There are rich and poor here.
2. Some mosques have two minarets.
3. This is the end of the book.
4. What kind of an entertainment is this!
5. My brother is very religious.
6. What are you preparing?
7. This is a government-building.
8. Which is the longest river in the U.S.A.?
9. I don't feel sorry for him!
10. There is much silver in these mountains.

Mësimi i 77-të **Koprraci Shpirtkeq**

1. Po,âsht shumë e vërtetë ajo që thoni;njeriu zakonisht nuk kënaqet kurr me ato që ka,por disa herë e tepron.

Tregohet se kishte pasë qenë njiherë nji njeri shumë i pasun.....

2. A âsht përrallë,apo ngjarje kjo që po më tregoni tash?

Asht përrallë,por tregon sa shpirtkeq âsht njeriu nganji herë. Kishte shumë tokë, shumë shtëpí e shumë punëtorë.

3. Kush,njeriu i pasun ?

Po. Ndër këta punëtorë kishte edhe nji harap,që u-kujdesonte me u dërgue bukën bujqvet.

4. E kuptoj,shumë kohë mâ parë ka qenë zakon që i zoti t'u epte me hangër punëtorëvet.

Nji ditë,mbassi mbaroi shpërdamjen e bukës,tue u-këthye me kuaj,pá diçka që shëndritte.

5. Ku pá diçka që shëndritte ?

Në tokë;atëherë largoi dhén dhe gjet dy qypa plot me pare ari dhe nji veg ari.

6. Me fjalë tjera,gjet nji thesar.

Pa humbë kohë i ngarkoi mbi kuaj dhe porsa mrrîjti në shtëpí lajmoi zotnín dhe së bashku i shkarkuen kuajt.

7. Pse e lajmoi zotnín ?

Sepse ishte shërbtuer besnik. Zotnija i premtoi gjymsën dhe e porositi mos t'i tregonte asnji njeriu të gjallë.

8. Pse nuk duhet t'i kallxonte asnji njeriu të gjallë ?

Duket se zotnija kishte në mend diçka të keqe dhe me të vërtetë pak kohë mâ vonë e helmoi harapin.

9. Natyrisht,që t'i merrte edhe gjymsën që i kishte premtue.

A e shifni çka bâni zemra e keqe e nji koprraci shpirtkeq ?

10. Ç'ngjau pastaj ?	Hapi lajmin që shërbtori kishte hikë,por pak kohë më vonë harapi doli lugat.
11. Ç'd.m.th. kjo ?	Kjo d.m.th. se harapi edhe mbas vdekjes,dukesh në shtëpí në forma të ndryshme. Filloi me bâ dame,tue u shtí tmerin njerëzvet të shtëpís.
12. Deri kur vazhdoi kjo gjâ ?	Deri sa zotnija dhe njerzit e tij vdiqën të gjithë nga terrori.
13. Asht për t'ardhë keq për familjen e tij të pafajshme.	Thohet mandej se me pasunín e zotnís u-bâ jetimorja e parë e qytetit ku ai jetonte.

Lexim e Përkëthim

Kishte pasë qenë njiherë nji tregtár shumë i pasun. Përveç tregtís së madhe që bânte, kishte edhe shumë pasuní të patundëshme. Kishte bujq që punojshin për tê. Kishte edhe nji vneshtë të madhe, të cilën e mbikëqyrte vetë dhe e punonte me punëtorë me pagë ditore. Shtëpija kishte nji lulishtë me gjithëfarë lulesh; mbrapa, kishte nji kopsht barishtesh dhe nji kopsht pemësh.

Përveç shërbtorëvet tjerë, kishte edhe nji harap. Ky u-kujdesonte me u çue bukën punëtorëvet. Nji ditë, kur po u çonte bukën punëtorëvet, pá në dhé nji gjâ që shëndritte prej rrezevet të diellit. I u-afrue vendit dhe, pa e largue mirë dhén që e mbulonte at send, e njofti se ishte ár. E mbuloi edhe nji herë, vûni nji shêj dhe vijoi udhëtimin. Kur u-këthye, e gjet vendin dhe filloi të gërmihi me kazëm e bel, tue e largue dhén

me lopatë. Gjet nji veg ari dhe dy qypa me pare ari. I futi ndër thasë dhe i ngarkoi mbi kuaj. Porsa mrrîjti në shtëpí, lajmoi zotnín mbi thesarin që kishte gjetë. Kur e pá zotnija visarin që kishte gjetë shërbtori i tij, mbet me gojë hapët. Menjiherë i premtoi gjymsën harapit dhe i ndihmoi me i shkarkue. E porositi gjithashtu mos t'i kallxonte asnji njeriu të gjallë.

Nuk shkoi shumë kohë dhe zotnija u-pendue për premtimin që kishte bâ. E helmoi harapin dhe e vorroi n'ahrin e shtëpís. Zemra e keqe e nji koprraci shpirtkeq, që nuk ngihesh me ato që kishte, e shtŷni me e mbytë shërbtorin besnik.

Hapi lajmin që shërbtori i kishte nikë dhe kështu mendoi se me kaq puna u-mbyll.

Nuk shkoi shumë kohë dhe harapi doli lugat. Merrte gjithëfarë formash; herë dukesh si planc e herë si hije. Kur njerzit e shtëpís uleshin me hangër, dikush e fikte dritën e kandilit. Kurrgjâ nuk shifesh; ndihesh vetëm fryma që shuente dritën. N'ahër ndihesh tue u-derdhë vêna prej fuçivet. Shkojshin atje, kontrollojshin gjithandej, por nuk shifshin ndokênd. Njerëzvet të shtëpís u kishte hŷ tmér. Zotnija,që e dinte nga rridhshin këto, ishte bâ asht e lëkurë. As hante, as pinte e as nuk mund të flênte. Ishte ndërgjegja që nuk e lênte të qetë (rahat).

Nji frikë e madhe u hŷnte të gjithëve, sidomos. kur ndigjojshin lodrën e harapit. Mbas mesnate ase në të gdhîm ndihesh lodra që i binte harapi. Fillonte larg dhe vazhdonte tue u-afrue zhurma, si t'ishte njaty dhe pastaj prap largohesh.

Më në fund, nga frika e tmeri (terrori), të gjithë njerzit e shtëpís vdiqën, nji mbas nji. Familja e tij e pafajshme dhe zotnija e paguen shtrêjt gjakun e harapit. Krejt ajo familje u-shfarue.

Në testamentin që gjetën, panë që shtëpín dhe të gjithë pasunín u a kishte lânë jetimavet të qytetit.

Mbas vdekjes së tij, u-krijue n'at qytet jetimorja e parë.

P y e t j e

A kishte pasë qenë njiherë nji tregtár shumë i pasun ? Kush kishte pasë qenë njiherë ? Çfarë tregtari kishte pasë qenë njiherë ? Përveç tregtís së madhe që bânte, a kishte edhe shumë pasuní të patundëshme ? Kush kishte edhe shumë pasuní të patundëshme, përveç tregtís së madhe që bânte ? Çka kishte tregtari i pasun, përveç tregtís së madhe që bânte ? A kishte bujq që punojshin për të ? Kush kishte bujq që punojshin për të ? Kë kishte tregtari i pasun që punonte për të ? A kishte edhe nji vneshtë të madhe, të cilën e mbikëqyrte vetë ? Çka kishte tregtari i pasun, të cilën e mbikëqyrte vetë ? A e punonte vneshtën me punëtorë me pagë ditore ? Çka punonte tregtari me punëtorë me pagë ditore ? A ishte e madhe shtëpija e tij ? Qysh ishte shtëpija e tregtarit ? A kishte shtëpija përpara nji lulishtë me gjithëfarë lulesh ? Çka kishte shtëpija e tregtarit përpara ? Po mbrapa, a kishte nji kopsht barishtesh e nji kopsht pemësh ?

Çka kishte mbrapa, shtëpija e tregtarit ? Çfarë kopshtesh kishte mbrapa, shtëpija e tregtarit të pasun ? Përveç shërbtorëvet tjerë, a kishte edhe nji harap ? Kush kishte edhe nji harap, përveç shërbtorëvet tjerë ? A u-kujdesonte ky me u çue bukën punëtorëvet ? Kush u-kujdesonte me u çue punëtorëvet bukën ? Për çka u-kujdesonte harapi ? Nji ditë, kur po u çonte bukën punëtorëvet, a pá nji gjâ që shëndritte në dhé ? Ku e pá harapi gjân që shëndritte, ndërsa po u çonte bukën punëtorëvet ? Çka po u çonte harapi punëtorëvet ? A shëndritte prej rrezevet të diellit gjâja që harapi pá në dhé, kur po u çonte bukën punëtorëvet ? Prej se shëndritte gjâja që harapi pá në dhé, ndërsa po u çonte bukën punëtorëvet ? A i u-afrue vendit dhe pa e largue mirë dhén që e mbulonte at send, e njofti se ishte ár ? Kush i u-afrue vendit dhe pa e largue mirë dhén që e mbulonte at send, e njofti se ishte ár ? Çka ishte ajo gjâ që pá harapi, kur po u çonte bukën punëtorëvet në vneshtë ? A e mbuloi edhe nji herë, vûni nji shêj dhe vijoi udhëtimin ? Çka bâni harapi mbassi e mbuloi sendin ? A e gjet vendin kur u-këthye ? Pse mujti me e gjetë vendin ? A filloi të gërmihi me kazëm dhe bel, tue e largue dhén me lopatë ? Kush filloi të gërmihi me kazëm dhe bel tue e largue dhén me lopatë ? Çka bâni harapi ? A gjet nji veg ari dhe dy qypa me pare ari ? Çfarë vegu gjet harapi ? Çka tjetër gjet harapi ? A i futi ndër thasë dhe i ngarkoi mbi kuaj ? Çka futi harapi ndër thasë dhe i ngarkoi mbi kuaj ? Çka bâni harapi ? A e lajmoi zotnín porsa mrrîjti në shtëpí, mbi

thesarin që kishte gjetë ? Kê lajmoi harapi mbi thesarin që kishte gjetë, porsa mrrîjti në shtëpí ? A mbet me gojë hapët zotnija, kur e pá visarin që kishte gjetë shërbtori i tij ? Kush mbet me gojë hapët, kur e pá visarin që kishte gjetë shërbtori i tij ? Çka pá zotnija që mbet me gojë hapët ? A i a premtoi menjiherë gjymsën harapit dhe i ndihmoi me i shkarkue ? Kush i a premtoi menjiherë gjymsën harapit dhe i ndihmoi me i shkarkue ? A e porositi gjithashtu mos t'i kallxonte asnji njeriu të gjallë ? Kush e porositi mos t'i kallxonte asnji njeriu të gjallë ? Qysh e porositi zotnija harapin ? A shkoi shumë kohë dhe zotnija u-pendue për premtimin që kishte bâ ? Sa kohë shkoi dhe zotnija u-pendue për premtimin që kishte bâ ? A e helmoi harapin dhe e vorroi n'ahrin e shtëpís ? Kê helmoi zotnija dhe e vorroi n'ahrin e shtëpís ? Ku e vorroi zotnija trupin e harapit ? A qe zemra e keqe e nji koprraci shpirtkeq, që nuk ngihesh me ato që kishte, që e shtŷni me e mbytë shërbtorin besnik ? Kê shtŷni zemra e keqe me e mbytë shërbtorin e tij ? Çka e shtŷni zemra e keqe zotnín me bâ ? A e hapi lajmin se i kishte hikë shërbtori ? Kush e hapi lajmin se i kishte hikë shërbtori ? A mendoi se me kaq puna u-mbyll ? Kush mendoi se me kaq puna u-mbyll ? Çka mendoi zotnija ? A shkoi shumë kohë dhe harapi doli lugat ? Kush doli lugat mbas pak kohe ? A merrte lugati gjithëfarë formash ? Çfarë formash merrte lugati ? A dukesh herë si planc e herë si hije ? Kush dukesh herë si planc e herë si hije ? Si dukesh harapi ? A e fikte dikush dritën e kandilit, kur

njerzit e shtëpís uleshin me hangër ? Kush u a fikte dritën e kandilit njerëzvet të shtëpís, kur uleshin me hangër ? A shifesh gjâ ? Çka nuk shifesh ? A ndihesh vetëm fryma që shuente dritën? Çka ndihesh që shuente dritën ? A ndihesh n'ahër tue u-derdhë vêna prej fuçivet ? Ku ndihesh tue u-derdhë vêna ? A shkojshin atje e kontrollojshin gjithandej, por nuk shifshin ndokênd ? Çka bâjshin njerzit e shtëpís ? Kush ishte bâ asht e lëkurë ? Pse ishte bâ zotnija asht e lëkurë ? Si ishte bâ zotnija që e dinte nga rridhshin këto ? A hante, a pinte dhe a mund të flênte zotnija ? Kush nuk hante, as pinte e as nuk mund të flênte ? A ishte ndërgjegja që nuk e lênte të qetë ? Kê nuk lênte rahat ndërgjegja ? Çka ishte që nuk e lênte rahat zotnín ? A u hŷnte nji frikë e madhe të gjithëve, kur ndigjojshin lodrën e harapit ? Kujve u hŷnte nji frikë e madhe, sidomos, kur ndigjojshin lodrën e harapit ? Çka u hŷnte njerëzvet të shtëpís, sidomos, kur ndigjojshin lodrën e harapit ? A i binte harapi lodrës mbas mesnate ase në të gdhîm ? Kur ndihesh lodra e harapit ? A fillonte zhurma larg dhe vazhdonte tue u-afrue, si t'ishte njaty ? Mandej, a largohesh prap ? Çka largohesh mandej prap ? Mâ në fund, a vdiqën,nji mbas nji, të gjithë njerzit e shtëpís ? Kush vdiq nga frika e tmeri ? Pse vdiqën, nji mbas nji, të gjithë njerzit e shtëpís ? A e paguen shtrêjt gjakun e harapit , zotnija dhe familja e tij e pafajshme ? Kush e pagoi shtrêjt gjakun e harapit ? Çka paguen shtrêjt zotnija dhe familja e tij e pafajshme ? A u-shfarue krejt ajo familje ? Cila u-shfarue krejt ? Në

testamentin që gjetën, a panë se shtëpín dhe të gjithë pasunín u a kishte lânë jetimavet të qytetit? Kush u a kishte lânë shtëpín dhe të gjithë pasunín jetimavet të qytetit? Ku e panë se tregtari i pasun u a kishte lânë shtëpín dhe të gjithë pasunín jetimavet të qytetit? A u-krijue n'at qytet jetimorja e parë, mbas vdekjes së tij? Mbas vdekjes së kujt, u-krijue jetimorja e parë n'at qytet? Çka u-krijue n'at qytet, mbas vdekjes së tregtarit të pasun? Ku u-krijue jetimorja e parë, mbas vdekjes së tregtarit të pasun?

F j a l u e r

ahër, ahri ahra, -t	(m.)	stable, ceilar
asht, -i eshtna, -t	(m.)	bone
me bâ dam (unë bâj dam)	(v.)	to damage, to harm
bel, -i bele, -t	(m.)	spade; waist
dam, -i dame, -t	(m.)	damage, harm
me u-derdhë (derdhet)	(v.)	to be spilled, to be shed
ditor, -e	(adj. m. & f.)	daily
me fikë (unë fik)	(v.)	to put out, to extinguish; to ruin
fuçí, -ja fuçí, -t	(f.)	barrel, drum

të gdhîm, -it	(neuter)	dawn
me gërmihë (unë gërmih)	(v.)	to dig
gjithandej	(adv.)	everywhere, all over
gjithëfarë	(adj.)	all kinds of
harap, -i harapë, -t	(m.)	Negro
me helmue (unë helmoj)	(v.)	to poison
me hikë (unë hiki)	(v.)	to escape, to flee; to go, to leave
jetimore, jetimorja jetimore, -t	(f.)	orphanage
kazëm, kazma kazma, -t	(f.)	pick
koprrac, -i koprracë, -t	(m.)	a stingy person
me u-krijue (krijohet)	(v.)	to be created
lopatë, -a lopata, -t	(f.)	shovel; oar
lugat, -i lugetën, -t	(m.)	bogey, vampire
lulishtë, -a lulishta, -t	(f.)	garden, park
me mbikëqyrë (unë mbikëqyr)	(v.)	to supervise
me mbytë (unë mbys)	(v.)	to kill (except with a firearm), to slaughter; to sink; to flood

ndërgjegje, -a	(f.)	conscience
me u-ngë (unë ngëhem)	(v.)	to be satisfied (especially from eating), to be satiated
njaty	(adv.)	right there
pagë, -a paga, -t	(f.)	wage
pastaj	(adv.)	then, afterwards
me u-pendue (unë pendohem)	(v.)	to regret, to repent
planc, -i planca, -t	(m.)	the stomach of an animal (especially of a quadruped)
me premtue (unë premtoj)	(v.)	to promise
qyp, -i qypa, -t	(m.)	earthen pot
rahat	(adj.)	comfortable; well off
rreze, rrezja rreze, -t	(f.)	ray, beam
shënj, -i shënje, -t	(m.)	mark, sign; target
shërbtuer, shërbtori shërbtorë, -t	(m.)	servant
me u-shfarue (unë shfarohem)	(v.)	to be wiped out, exterminated, annihilated
me shkarkue (unë shkarkoj)	(v.)	to unload; to land; to discharge, to exonerate

shpërdamje, -a	(f.)	see "shpërndamje"
shpirtkeq, shpirtkëqij	(adj. m. & f.)	wicked, malicious
shpirtkeqe, shpirtkëqija		
me shtí tmerin (unë shtij tmerin)	(v.)	to terrorize
me shtý (unë shtýj)	(v.)	to push, to shovel; to urge, to instigate; to postpone, put off, adjourn
me shue (unë shuej)	(v.)	to put out, to extinguish; to wipe out; to quench
testament, -i testamente, -t	(m.)	will, testament
terror, -i	(m.)	terror
me u-tregue (unë tregohem)	(v.)	to be told, narrated; indicated, pointed out; to show oneself
thes, -i thasë, -t	(m.)	sack
thesár, -i thesare, -t	(m.)	treasure
veg, -u vegjë, -t	(m.)	loom
visár, -i visáre, -t	(m.)	treasure
vneshtë, -a vneshta, -t	(f.)	vineyard
me vorrue (unë vorroj)	(v.)	to bury

Shenime:

me dalë lugat (del lugat)	to appear as a bogey
me mbetë me gojë hapët (unë jes me gojë hapët)	to be surprised, to be dumbfounded

Detyrë Shtëpije

1. My conscience was bothering me.
2. I have become like a skeleton (bones and skin).
3. Thus we thought that the case was closed.
4. Why are people afraid when they enter a dark place?
5. Do you like to hear bad news?
6. Why did the ancient people keep the money in earthen pots?
7. How does a person feel when he is declared innocent?
8. What are bones used for?

Mësimi i 78-të

Nji Shaka e Rândë

1. Para se të hŷjmë në klasë, më thuej çka ka ngjá sot në mëngjes në kazermën tuej.	Si e di ti se ka ngjá diçka?
2. Nga dritorja pashë tue u-ndalë para kazermës suej nji autoambulancë dhe disa automobila.	Nga nji shaka doli nji fatkeqsí që gati qe tue u-bâ serioze.
3. Fol, si qe puna?	Posa mrrîjtëm mbrâmë në kazermë,Aliu shkoi me fjetë dhe e zûni gjumi. Atëherë na menduem me i bâ nji shaka.
4. Çfarë shakaje ?	I a hoqëm batanít dhe i a zhyem fytyrën me bojë këpucësh.
5. A nuk ndjeu gjâ,ndërsa po i a lyejshi fytyrën me bojë ?	Jo,sepse mbrâmë kemi qenë në fejesën e nji shoku dhe Aliu kishte pí pak mâ shumë se zakonisht.
6. E mandej, çka ngjau ?	Kur u-zgjue Aliu,mbassi na pá tue qeshë,u-kujtue se ishim tue u-tallë me tê.
7. D.m.th. mendoi se i kishi bâ diçka të keqe.	Po.Atëherë,mbassi u-mat me na gjuejtë me këpucë, kapi nji taketuke dhe na gjuejti me tê.
8. Kujt i rá taketukja ?	I rá Sotirit në bark.
9. A u-vrá shumë ?	Po,filloi t'i rrjedhi gjak, sepse kandi i prefët i tavllës së duhanit i a kishte shkye këmishën e natës dhe i kishte hŷ në mish.
10. Për këtë arsye paska ardhë autoambulanca !	Po,e thirri në telefon njâni prej nesh.Erdhën menjiherë edhe Gjyqtari Hetues,Prokurori i Shtetit dhe Komiseri i Policís.

11. Çka tha doktori ?	I tha se plaga nuk ishte e madhe dhe se nuk kishte asnji rrezik.
12. Si do të përfundojë vallë çështja ?	Unë besoj se Sotiri do të kërkojë që të mbyllet çështja, mbassi të gjithë kemi pak faj.
13. Po,ka disa njerëz që shakat nuk i durojnë.	Dhe disa tjerë që shakat i bâjnë të rânda.

Lexim e Përkëthim

Aliu u-zgjue tue fërkue sŷt e tue shá. Shokët, mbassi i a kishin zhye fytyrën me bojë këpucësh, i a kishin hjekë batanít dhe kishte mbetë i zbuluem. U-mat me i gjuejtë me këpucët e tija, por ndërroi mendim. Kapi taketuken (tavllën e duhanit) dhe i gjuejti me të. Fatkeqsisht taketukja i rá njânit prej shokëvet në stomak. Prej dhimbës u-mblodh, tue zânë barkun me dorë dhe rá përmbys. Kandi i prefët i taketukes prej gastarje, kishte shkye këmishën e natës dhe kishte hŷ në mish. Gjaku filloi të rrjedhi rrëkajë. Shokut të plaguem i rá të fikët. Shokët u-trembën. Dikush kapi telefonin dhe thirri ambulancën e bashkís. E vûnë shokun në nji vig që kishte sjellë autoambulanca dhe e dërguen në spital. Kishin mrrîjtë edhe Gjyqtari Hetues, Prokurori i Shtetit e bashkë me ta edhe Komiseri i Policís.

Ata i filluen hetimet dhe mbajtën nji proces verbal. Djelmt diftuen se, natën përpara, kishin festue fejesën e njânit prej shokëvet. Festimi kishte shkue krejt mirë, plot kângë, pije e

lojëna dhe nuk kishte ndodhë as mâ e vogla grindje a mosmarrëveshtje. Shokët deklaruen se kishin dashë me u-tallë me Alín. Ndërsa flênte, i kishin vû mustakë me bojë këpucësh dhe i a kishin hjekë batanít.

Aliu, që në fillim ishte zemrue, pse nuk i kishte pëlqye ajo tallje, mâ vonë ishte pendue. I vînte keq për shokun e tij. Por ishte pak vonë me zhbâ, atê që kishte bâ. Ajo, që filloi si nji shaka, kishte marrë nji ngjyrë krejt serioze. Faji nuk ishte vetëm i Aliut.

Shokun, që kishin dërgue në spital do t'a operojshin. Megjithëqë plaga nuk ishte e madhe, do t'i a pastrojshin dhe do t'i a qepshin. Shoku do të qëndronte në spital vetëm pak ditë dhe kishte kërkue që çâshtja të mbyllesh.

P y e t j e

A u-zgjue Aliu tue fërkue sŷt e tue shá ? Aliu u-zgjue tue fërkue sŷt e tue bâ çka tjetër ? Kush i a kishte zhye fytyrën Aliut ? Kush i a kishte hjekë batanít ? Mbassi i a kishin zhye fytyrën me bojë këpucësh, a i a kishin hjekë shokët batanít ? Çka i kishin hjekë shokët që kishte mbetë i zbuluem Aliu ? A u-mat me i gjuejtë me këpucët e tija, por ndërroi mendim ? Kê desh me gjuejtë me këpucët e tija, por ndërroi mendim ? Çka desh të bânte Aliu para se të ndërronte mendim ? A e kapi taketuken dhe i gjuejti me tê ? Me çka i gjuejti shokët Aliu ? Çka bâni

Aliu ? A i rá njânit prej shokëvet në stomak, fatkeqsisht ? Ku i rá taketukja njânit prej shokëvet ? A u-mblodh shoku prej dhimbës, tue zânë barkun me dorë dhe rá përmbys ? Çka zû me dorë ai ? Pse u-mblodh ? Qysh rá ? A i a kishte shkye këmishën dhe kishte hŷ në mish, kandi i prefët i taketukes prej gastarje ? Çka kishte bâ kandi i prefët i taketukes prej gastarje ? Ku kishte hŷ kandi i prefët i tavllës së duhanit mbassi i a kishte shkye këmishën ? Cila pjesë e tavllës së duhanit i a kishte shkye këmishën dhe i kishte hŷ në mish ? Prej se ishte tavlla e duhanit ? A filloi të rrjedhi gjaku rrëkajë ? Qysh filloi të rrjedhi gjaku ? A i rá të fikët shokut të plaguem ? Çka i ngjau shokut të plaguem ? A u-trembën shokët ? Cilët u-trembën ? A e kapi dikush telefonin dhe thirri ambulancën e bashkís ? Çka bâni dikush ? Cilën ambulancë thirri dikush ? A e vûnë shokun në nji vig, që kishte sjellë autoambulanca dhe e dërguen në spital ? Kê vûnë në nji vig, që kishte sjellë autoambulanca ? Çka kishte sjellë autoambulanca ? Kê dërguen në spital ? A kishin mrrîjtë edhe Gjyqtari Hetues dhe Prokurori i Shtetit ? Kush tjetër kishte mrrîjtë bashkë me ta ? Bashkë me kê kishte mrrîjtë edhe Komiseri i Policís ? A kishin ardhë me e hetue ngjarjen ? Çka kishin ardhë me bâ ? A i filluen hetimet ? Çka filluen ? A mbajtën nji proces verbal ? Çka mbajtën ? A diftuen djelmt se, natën përpara, kishin festue fejesën e njânit prej shokëvet ? Çka diftuen djelmt se kishin bâ, natën përpara ? Fejesën e kujt kishin festue, natën përpara ? A kishte shkue festimi krejt mirë ?

A kishte shkue festimi plot kângë, pije e lojëna ? Si kishte shkue festimi ? Çka kishte shkue plot kângë, pije e lojëna ? A kishte ndodhë ndonji grindje a mosmarrëveshtje ? Çka nuk kishte ndodhë ? A deklaruen shokët se kishin dashë me u-tallë me Alín ? Me kê kishin dashë me u-tallë shokët ? Çka deklaruen shokët ? A i kishin vû mustakë me bojë këpucësh ndërsa ai flênte ? Çka i kishin vû, me bojë këpucësh, ndërsa ai flênte ? A i a kishin hjekë edhe bataníT ? Çka i kishin hjekë ? A ishte zemrue në fillim Aliu ? A ishte pendue mâ vonë ? A i kishte pëlqye ajo tallje ? Aliu, që në fillim ishte zemrue, a ishte pendue mâ vonë ? A ishte zemrue në fillim sepse nuk i kishte pëlqye ajo shaka ? Pse ishte zemrue në fillim Aliu ? Çka nuk i kishte pëlqye Aliut ? A i vînte keq për shokun e tij ? Pse ishte pendue mâ vonë ? A ishte pak vonë me zhbâ, atê që kishte bâ ? Çka ishte pak vonë me zhbâ ? Çka kishte bâ Aliu ? A kishte marrë nji ngjyrë krejt serioze ajo, që filloi si nji shaka ? Çka kishte marrë nji ngjyrë krejt serioze ? A ishte vetëm faji i Aliut ? I kujt ishte faji ? A do t'a operojshin shokun, që e kishin dërgue në spital ? Çka do t'i bâjshin shokut, që e kishin dërgue në spital ? Kush do t'a operonte shokun, që e kishin dërgue në spital ? A do t'i a pastrojshin plagën doktorat ? A do t'i a qepshin plagën ? Çka do t'i bâjshin, megjithëqë plaga nuk ishte e madhe ? A do të qëndronte në spital vetëm pak ditë ? Kush do të qëndronte në spital vetëm pak ditë ? Kush i kishte thânë se do të qëndronte në spital vetëm pak ditë ? A kishte

kërkue që të mbyllesh çështja? Kush kishte kërkue që çështja të mbyllesh? Çka kishte kërkue shoku i plaguem? A ju ka rá të fikët ndonji herë? Kujt nuk i ka rá fikët kurr? Sa kande ka kjo tryezë? Cila tryezë ka katër kande? Kush e ka zhye librin? Çka kam zhye unë?

F j a l u e r

autoambulancë, -a autoambulanca, -t	(f.)	ambulance
bashkí, -ja bashkí, -t	(f.)	city hall
bojë këpucësh	(f.)	shoe polish
me diftue (unë diftoj)	(v.)	to tell, narrate; to show, indicate, point out
me durue (unë duroj)	(v.)	to stand (endure); to be patient
festim, -i festime, -t	(m.)	celebration
me fërkue (unë fërkoj)	(v.)	to rub
gastare, gastarja gastare, -t	(f.)	glass (material); pieces of broken glass
gjyqtár hetues	(m.)	coroner
hetim, -i hetime, -t	(m.)	investigation
kand, -i kande, -t	(m.)	corner, angle

komiser, -i komiserë, -t	(m.)	chief (of police)
komiser policije	(m.)	chief of police
me lye (unë lyej)	(v.)	to paint; to spread (butter, etc.)
me u-matë (unë matem)	(v.)	to aim; to be measured
mosmarrëveshtje, -a mosmarrëveshtje, -t	(f.)	disagreement, misunderstanding
mustak, -u mustakë, -t musteqe, -t	(m.)	mustache
me ndërrue mendim (unë ndërroj mendim)	(v.)	to change one's mind
me operue (unë operoj)	(v.)	to operate on (surg.)
me pasë faj (unë kam faj)	(v.)	to be at fault, to be blamed
me përfundue (unë përfundoj)	(v.)	to conclude, end
i, të plaguem e, të plagueme	(adj. m. & f.)	wounded
me qepë (unë qep)	(v.)	to sew, stitch
rrëkajë	(adv.)	gushing; pouring down
stomak, -u	(m.)	stomach
me shkye (unë shkyej)	(v.)	to tear, rip
taketuke, taketukja taketuke, -t	(f.)	ash tray

tavllë, -a tavllë, -t	(f.)	ash tray; backgammon
tavllë duhani	(f.)	ash tray
me u-trembë (unë trembem)	(v.)	to get scared, to be frightened
i, të zbuluem e, të zbulueme	(adj. m. & f.)	uncovered, discovered; revealed, disclosed
me zhbâ (unë zhbâj)	(v.)	to undo
me zhye (unë zhyej)	(v.)	to dirty, soil, foul, smear

Shenime:

me bâ operacion (unë bâj operacion)	(v.)	to operate on
me u-bâ operacion (unë bâhem operacion)	(v.)	to be operated on
Si qe puna?		What happened?
kishte marrë nji ngjyrë krejt serioze		had become a serious matter
me (i) ra të fikët (mue më bje të fikët)	(v.)	to faint

Detyrë Shtëpije

1. He began to rub his arm.
2. My face was covered with perspiration.
3. I have a pain in the abdomen.
4. I got frightened when I saw him on a stretcher.
5. She was badly wounded in the stomach.

6. I didn't want to soil the wall.

7. Where is the district attorney's office?

8. The judge came a little late.

9. Did you measure this room?

10. The Town-Hall and the Police Department are in the same building.

Mësimi i 79-të

Në Kurthë

1. A e dini në se duhet të ndërrojmë tren në kufí ?

   Po,duhet t'a vazhdoni udhëtimin me tren jugosllav. Në cilin qytet të Jugosllavís do të shkoni ?

2. Do të shkoj në Belgrad për të vizitue Panairin Ndërkombtár.

   A mos jeni tregtár ?

3. Jam përfaqësues për të gjithë Shqipnín për disa maqina e vegla bujqësore si traktora, parmenda etj.

   Ku e keni zyrën qëndrore të përfaqësimit ?

4. Në Durrës,por kam degë pothuej në të gjitha qytetet e Shqipnís;ajo e Beratit âsht mâ e rândësishmja.

   Pse âsht mâ e rândësishmja ?

5. Sepse atje maqinat bujqësore shiten mâ shumë.

   Ashtu duhet të jetë;harrova se Berati âsht në zonën e Myzeqés,fusha mâ e madhe dhe mâ pjellore e gjithë Shqipnís.

6. Sidomos atje,plugjet primitive kanë fillue të zavendësohen me maqina bujqësore moderne.

   Jemi tue i u-afrue kufínit; bâni mirë t'i ulni poshtë valixhet.

7. Sa mirë që m'a kujtuet: duhet të rregulloj cingaret.

   Pse,a nuk i keni rregullue kur u-nisët ?

8. Nuk më kuptuet! Kam shumë paqeta me cingare dhe nuk më mjaftojnë të gjithë xhepat.

   A s'keni vend në valixhe ?

9. Po t'i lâ në valixhe do të m'i shofin nëpunësi i doganës dhe do të m'i konfiskojnë.

   S'ka arsye pse të ju a konfiskojnë në qoftë se pagueni taksën doganore.

10. Pikërisht për këtë arsye jam në hall, sepse nuk due të paguej taksën doganore.

Me fjalë tjera, cingaret doni t'i nxirni kontrabandë!

11. Prandej, a mund të m'i merrni këto njizet paqeta cingare dhe të m'i këtheni kur t'a kalojmë kufînin ?

Pse jo, por fatkeqsisht nuk mund të ju a këthej mâ.

12. Pse nuk mund të m'i këtheni ?

Sepse jam Inspektor Dogane! Bile, kur të mrrîjmë në doganë, do të flasim edhe për cingaret që keni ndër xhepa!

Lexim e Përkëthim

Treni që shkonte për Jugosllaví po i avitesh kufînit. Vasili, që po udhëtonte në klasë të parë, nxori prej dý valixhevet të tija shumë paqeta cingare dhe i futi ndër xhepa. Mirëpo, për fat të keq, Vasili kishte mâ pak xhepa se paqeta cingare; prandej i u-drejtue nji zotnije, i cili ishte i vetmi shok udhëtimi n'at vagon, dhe i tha se ishte në hall të madh mbassi nuk dinte ku t'i futte të gjitha paqetat. Zotnija, mbassi e shikoi me çudí, i u-përgjegj se nuk e merrte vesht pse ishte në hall. Atëherë Vasili i spiegoi se ndër xhepa kishte futë paqeta me cingare shumë të mira dhe se i kishin mbetë ndër valixhe paqeta tjera, me cingare edhe mâ të mira.

Zotnija ende nuk e kuptonte se ku donte me dalë shoku i tij i udhëtimit dhe i a priti: "Gëzohem shumë". Vasili, tue buzëqeshë, vazhdoi tue thânë se cingaret ndër valixhe nuk ishin të sigurta e, me sigurí, dogana do t'i a konfiskonte të gjitha.

Këtë rradhë zotnija e mori vesht fare mirë hallin e Vasilit, por me gjithë atë la me kuptue edhe një herë se nuk e kishte të qartë çështjen e xhepavet, të valixhevet dhe të cingarevet, prandej i u-lut të spiegohesh më mirë.

Vasili, tue shikue cingaret dhe tue fshâ, i vûni në dukje zotnís se nuk dishronte të paguente taksën doganore dhe se e vetmja mënyrë për t'i shpëtue taksës ishte që zotnija të kishte mirësín t'i a merrte një njizet paqeta cingare e t'i fshehte ndër xhepa e t'i a këthente kur të kalojshin kufínin.

Atëherë zotnija i u-përgjegj se do t'i a merrte me gjithë qejf cingaret, porse, fatkeqsisht, nuk mund t'i a këthente më.

Vasili i çuditun pyeti: "Pse?".

"Sepse jam Inspektor Dogane" i u-përgjegj shoku i udhëtimit.

P y e t j e

A po i avitesh kufínit treni që shkonte për Jugosllaví ? Treni që shkonte për ku po i avitesh kufínit ? A po udhëtonte Vasili në klasë të parë ? Kush ishte tue udhëtue në klasë të parë ? Në cilën klasë ishte tue udhëtue Vasili ? A nxori Vasili prej dý valixhevet të tija shumë paqeta cingare dhe i futi ndër xhepa ? Kush nxori prej dý valixhevet të tija shumë paqeta cingare dhe i futi ndër xhepa ? Prej ku nxori Vasili shumë paqeta cingare dhe i futi ndër xhepa ? Sa paqeta cingare nxori Vasili prej dý valixhevet të tija? Ku i futi Vasili paqetat që nxori nga valixhet e tija ? Për fat

të keq, a kishte Vasili mâ pak xhepa se paqeta cingare ? Kush kishte mâ pak xhepa se paqeta cingare ? A i u-drejtue nji zotnije tue i thânë se ishte në hall të madh ? Kujt i u-drejtue Vasili tue i thânë se ishte në hall të madh ? Në çfarë halli ishte Vasili ? A ishte zotnija i vetmi shok udhëtimi n'at vagon ? Sa shokë udhëtimi kishte Vasili në vagon ? A i tha edhe se nuk dinte ku t'i futte të gjitha paqetat ? Kush i tha shokut t'udhëtimit se nuk dinte ku t'i futte të gjitha paqetat ? Çka i tha Vasili shokut t'udhëtimit ? Kujt i tha Vasili se nuk dinte ku t'i futte të gjitha paqetat ? A i u-përgjegj zotnija, mbassi e shikoi me çudí, se nuk e merrte vesht pse ishte në hall ? Kujt i u-përgjegj zotnija se nuk e merrte vesht pse ishte në hall ? Qysh i u-përgjegj zotnija Vasilit, mbassi e shikoi me çudí ? Atëherë, a i spiegoi Vasili se ndër xhepa kishte futë paqeta me cingare shumë të mira ? Çka i spiegoi Vasili Zotnís ? Ku kishte futë Vasili paqeta me cingare shumë të mira ? Çfarë cingaresh kishte futë Vasili ndër xhepa ? Po paqetat që kishin mbetë ndër valixhe, a ishin me cingare edhe mâ të mira ? Paqeta me çfarë cingaresh i kishin mbetë Vasilit ndër valixhe ? Ku i kishin mbetë Vasilit paqeta me cingare edhe mâ të mira se ato që kishte futë ndër xhepa ? A e kuptoi zotnija se ku donte me dalë shoku i tij i udhëtimit ? Kush nuk e kuptonte ende se ku donte me dalë shoku i tij i udhëtimit ? Çka nuk kuptonte ende zotnija ? A i a priti: "Gëzohem shumë" ? Kush i a priti: "Gëzohem shumë" ? Qysh i a priti zotnija ? Vasili, tue buzëqeshë, a vazhdoi tue thânë se

cingaret ndër valixhe nuk ishin të sigurta ? Kush tha, tue buzëqeshë, se cingaret ndër valixhe nuk ishin të sigurta ? Çka vazhdoi tue thânë Vasili ? Cilat cingare nuk ishin të sigurta ? A tha edhe se me sigurí dogana do t'i a konfiskonte të gjitha ? Kush do t'i a konfiskonte Vasilit të gjitha cingaret ? Çka do të bânte dogana? Çka do t'i konfiskonte dogana Vasilit ? A e mori vesht zotnija këtherë hallin e Vasilit ? Kush e mori vesht këtrradhë hallin e Vasilit ? Çka mori vesht fare mirë këtrradhë zotnija ? Por, a la me kuptue edhe nji herë se nuk e kishte të qartë çâshtjen e xhepavet, të valixhevet e të cingarevet ? Kush la me kuptue se nuk e kishte të qartë çâshtjen e xhepavet, të valixhevet dhe të cingarevet ? Çka la me kuptue zotnija ? Prandej, a i u-lut Vasilit që të spiegohesh mâ mirë ? Kujt i u-lut zotnija të spiegohesh mâ mirë ? Vasili, tue shikue cingaret dhe tue fshâ, a i vûni në dukje zotnís se nuk dishronte të paguente taksën doganore ? Çka vûni në dukje Vasili ? Cilën taksë nuk donte të paguente Vasili ? Çka nuk donte të bânte Vasili ? A vazhdoi tue thânë se e vetmja mënyrë për t'i shpëtue taksës ishte që zotnija t'i a merrte nja njizet paqeta cingare ? Cila ishte e vetmja mënyrë për t'i shpëtue taksës doganore ? Për t'i shpëtue Vasili cilës taksë, zotnija duhet të merrte nja njizet paqeta cingare ? Çka duhet të bânte zotnija që Vasili t'i shpëtonte taksës ? A i u-lut që t'i a këthente kur të kalojshin kufínin ? Çka duhet t'i këthente zotnija Vasilit kur të kalojshin kufínin ? Kur duhet t'i a këthente zotnija cingaret Vasilit ? Atëherë, a i u-përgjegj zotnija se do t'i a merrte cingaret

me gjithë qejf, porse, fatkeqsisht, nuk mund t'i a këthente më? Si i u-përgjegj zotnija Vasilit? Çka do t'i merrte zotnija Vasilit? Çka nuk mund t'i këthente më? A pyeti Vasili, i çuditun: "Pse"? Si pyeti Vasili, i çuditun? Qysh ishte Vasili kur pyeti: "Pse"? A i u-përgjegj shoku i udhëtimit: "Sepse jam Inspektor Dogane"? Qysh i a priti shoku i udhëtimit? Çfarë detyre kishte zotnija që po udhëtonte në të njëjtin vagon me Vasilin?
Kush i avitet tryezës kur do me hangër? Çka bëni ju kur doni me hangër? A punohet toka me parmendë? Me çka punohet toka? Cilët e punojnë tokën me traktora? Me çka e punojnë disa bujq tokën? A kanë Shtetet e Bashkueme përfaqësues në Shqipní? Ku s'kanë përfaqësues Shtetet e Bashkueme? A është toka e Kalifornís pjellore? Toka e cilit shtet është mjaft pjellore? Në sa zona është i ndamë Los Angeles-i? Cili qytet është i ndamë në shumë zona?

F j a l u e r

me u-avitë (unë avitem)	(v.)	to approach, get closer
me buzëqeshë (unë buzëqesh)	(v.)	to smile
çudí, -ja çudí, -t	(f.)	surprise, astonishment, wonder
i, e, të çuditun të çudituna	(adj. m. & f.)	surprised, astonished

me u-drejtue (unë drejtohem)	(v.)	to straighten out; to turn to (usually for help); to be headed for
për fat të keq	(adv.)	unfortunately
fatkeqsisht	(adv.)	unfortunately
me fshehë (unë fsheh)	(v.)	to hide, conceal
inspektor, -i inspektora, -t	(m.)	inspector
jugosllav, -e jugosllavë	(adj. m. & f.)	Yugoslav
Jugosllaví, -ja	(f.)	Yugoslavia
me konfiskue (unë konfiskoj)	(v.)	to confiscate
kontrabandë, -a kontrabanda, -t	(f.)	contraband
kurthë, -a kurtha, -t	(f.)	trap
i, të ndamë e, të ndame	(adj. m. & f.)	divided, separated
panair, -i panaire, -t	(m.)	fair (competitive exhibition)
parmendë, -a parmenda, -t	(f.)	plough
me pasë mirësín (A keni mirësín? A do të kishi mirësín?)	(v.)	Would you be so kind?
përfaqësim, -i	(m.)	representation
plug, -u plugje, -t	(m.)	plough

primitiv, -e primitivë	(adj. m. & f.)	primitive
me spiegue (unë spiegoj)	(v.)	to explain
me u-spiegue (unë spiegohem)	(v.)	to explain oneself, to be explained
me u-shitë (unë shitem)	(v.)	to be sold
taksë doganore	(f.)	customs duty
traktor, -i traktora, -t	(m.)	tractor
me ulë (unë ul)	(v.)	to lower
i vetmi, të vetmit	(m.)	the only one, unique
e vetmja, të vetmet	(f.)	the only one, unique

Shenime:

bâni mirë të ...		you had better ...
nuk kuptonte se ku donte me dalë		he didn't know what he was driving at
me nxjerrë kontrabandë (unë nxjerr kontrabandë)	(v.)	to smuggle out
me futë kontrabandë (unë fus kontrabandë)	(v.)	to smuggle in
këtë rradhë		this time
i vûni në dukje		he brought to his attention
me lânë me kuptue (unë lâ me kuptue)	(v.)	to imply

Detyrë Shtëpije

1. How many suitcases will you take with you?
2. Have you ever gone outside the U.S. boundaries?
3. What kind of people try to smuggle certain things outside of the country?
4. Will you be so kind as to give me a cigarette?
5. When are you going to return me the book?
6. Do you understand why this is so?
7. He brought the matter to my attention.
8. Myzeqe is located in the central part of southern Albania.
9. Do you know how much this house was sold for?
10. Come a little closer to the table, please.

Mësimi i 80-të

Nji Detár Zbarkon
në New York

1. Si ju quejnë ?

Fred Smith.

2. Nga jeni ?

Nga Oklahoma City.

3. Pse keni ardhë në New York ?

Jam këthye dje mbasdreke nga Koreja,mbas trí vjetësh shërbimi ushtarak.

4. Në cilin hotel keni rá ?

Në hotelin Walcott, në rrugën e 31-të.

5. A keni folë në hotel me ndonji njeri,përveç portierit ?

Jo. Porsa mrrîjta aty shkova në banjë me u-lá dhe mbassi u-rrova shkova e mora nji automobil me qirá.

6. Ku shkuet me automobil ?

Shkova në nji lokal këcimi me emnin Commodore.

7. E dij çfarë lokali âsht. Me kë u-shoqnuet aty ?

Me nji vajzë blonde; më tha se quhesh Rose.

8. A e dini ku banon ?

Jo. E përcolla në shtëpí,por nuk i vûna mend rrugës;ishem i hutuem nga ngjarja.

9. Më tregoni çka keni folë me vajzën.

I tregova mbi jetën në Koré, i thash se atje s'kam pasë rasë me u-dëfrye dhe...

10. Dhe se kishi me vete shumë të holla; a âsht e vërtetë ?

Po,ashtu âsht;i tregova edhe sa: 760 dollarë.

11. Gjatë kohës që ishi së bashku në lokal, a e patë vajzën tue folë me ndokënd ?

Jo, por u-çue nga tryeza dý herë. Mos mendoni keq për vajzën,sepse...

12. Mos u-bâni marak. Vazhdoni, ç'ngjau mandej ?

Kur u-mbyll lokali hypëm n'automobil dhe shkuem në nji zonë pak t'errët,në periferí të qytetit.

13. Sa kohë kishte që ishi aty,para se t'u-dukte grabitsi ?	Nja dhetë minuta. Papritmas nji burrë i maskuem m'u-kërcënue me revolver që t'i dorëzojshem të gjitha të hollat që kishem në xhep.
14. Po pastaj ?	Pastaj hoqi nga gishti i vajzës nji unâzë me nji xhevahir dhe hiku.
15. Kush ju porositi me ardhë ke unë ?	Askush. Adresën tuej e pashë në librin e telefonavet në faqen e detektivavet privatë.
16. Do të ju thërras unë nesër; për tash mos u-bâni marak!	Si urdhënoni,Zotní. Ju falem nderit.

Lexim e Përkëthim

Nji detár u këthye n'atdhé prej Lindjes së Largme. Zbriti në New York dhe mbassi kishte qenë larg qytetnimit për mâ se trí vjetë, vendoi me kalue nja dý a trí ditë në këthough qytet të famëshëm para se t'u-niste për n'Oklahoma, ku banojshin prindët e vet.

Mori nji dhomë në nji hotel të mirë dhe mbassi u-rrue dhe bâni nji banjë, doli me bâ qejf. Shkoi në nji lokal këcimi ku u-njoft me nji vajzë flokverdhë dhe të bukur. Mbassi këcyen dhe pinë, deri afër mesnatës, detari i u-lut vajzës që t'a lejonte me e shoqnue deri në shtëpí dhe vajza e pranoi propozimin e tij. Gjatë mbrâmes, detari i kishte kallxue vajzës se, për trí vjetë të gjata nuk kishte pasë rasë me u-dëfrye dhe se kishte ruejtë shumë të holla, të cilat i kishte me vete. Kur u-mbyll lokali,

vajza dhe detari hypën në nji automobil, që ky kishte marrë me qirá. Mbassi u-larguen pak, detari e ndaloi automobilin dhe filloi me bâ dashuní me vajzën. Por nuk shkoi shumë kohë e pa pritë e pa kujtue, nji burrë i maskuem i a vûni detarit revolverin në brîjë tue i thânë t'i a dorëzonte të gjitha të hollat, menjiherë. Ky, tue e pá veten ngusht, s'pat çka me bâ dhe i a dorëzoi. Grabitsi mori edhe nga vajza nji unâzë ari me nji xhevahír të madh, që ajo kishte në gisht, dhe u-zhduk. Kështu detari i shkretë mbet pa asnji lek në xhep.

Çoi vajzën në shtëpí dhe pa humbë kohë thirri në telefon nji detektiv privat. Detektivi, megjithëqë kishte qenë tue fjetë, pat dhimbë për tê dhe i tha të shkonte menjiherë në shtëpí të tij. Detari i a spiegoi ngjarjen prej fillimit deri në mbarim tue e përshkrue, sa mujti, burrin që i a kishte grabitë të 760 dollarët dhe vajzën, e cila kishte pasë rasë, gjatë mbrâmes, me i pá ato të holla. Detektivi e siguroi detarin se do të bânte çka ishte e mundun për t'a gjetë grabitsin.

Të nesërmen, detektivi që ishte nji burrë i fortë dhe i trashë nga trupi, por i hollë nga mendja, shkoi në lokalin ku kishte qenë detari dhe bâni pikërisht çka kishte bâ detari natën përpara. Gjeti vajzën dhe simbas përshkrimit edhe grabitsin, dhe pá se vajza kishte në gisht nji unâzë me nji xhevahír të madh. Gjatë mbrâmes e pá vajzën tue folë, nja dý herë, me grabitsin dhe e kuptoi se ajo ishte nji bashkëpunëtore e tij.

Kur u-mbyll lokali, detektivi e mori vajzën në veturë të

vet dhe mbassi u-larguen pak u-ndaluen me bâ dashuní. Por detektivi i mbante sŷt çelë për grabitsin mbassi ishte i sigurtë se do t'u-dukte shpejt. Gjatë mbrâmes, me qëllim, i kishte thânë vajzës se kishte me vete mâ shumë se 2000 dollarë.

Nuk shkoi shumë kohë dhe grabitsi u-duk dhe desh me bâ me detektivin po atê që kishte bâ me detarin; dhe kur grabitsi i a mori portofolin detektivit dhe desh me i a marrë unâzën vajzës, detektivi, me nji shpejtësí të madhe, i a kapi grabitsit dorën që mbante revolverin dhe e detyroi t'a hudhte në tokë. Mbassi u a lidhi duert të dyve, i a dorëzoi Policís.

Ndër xhepat e grabitsit u-gjetën të 760 dollarët, të cilët Policija i a këtheu marinarit dhe e porositi që nji herë tjetër t'ishte mâ i kujdesshëm me njerëz të panjoftun e sidomos me blonde që e kanë qendrën ndër lokale publike.

P y e t j e

A u-këthye nji detár n'atdhé prej Lindjes së Largme ? Ku u-këthye nji detár prej Lindjes së Largme ? Kush kishte qenë larg qytetnimit për mâ se trí vjetë ? Për sa vjetë kishte qenë larg qytetnimit detari ? A vendoi detari me kalue nja dý a trí ditë në New York ? Kush vendoi me kalue nja dý a trí ditë në New York ? Ku banojshin prindët e tij ? Kush do t'u-niste për Oklahoma, mbassi të kalonte nja dý a trí ditë në N.Y. ? Kush mori nji dhomë në nji hotel të mirë ? Çka bâni detari ? A u-rrue dhe bâni nji banjë detari, para se të dilte me bâ qejf ? Kush shkoi në nji lokal këcimi ?

Ku shkoi detari ? Kush u-njoft me nji vajzë flokverdhë dhe të bukur ? Me kê u-njoft detari ? Si ishte vajza me të cilën u-njoft marinari ? Me kê këceu dhe piu detari, deri afër mesnatës ? Çka bânë detari dhe vajza,deri afër mesnatës ? Kush i u-lut vajzës që t'a lejonte me e shoqnue deri në shtëpí? Kujt i u-lut detari që t'a lejonte me e shoqnue deri në shtëpí ? A e pranoi vajza propozimin e tij ? Kush e pranoi propozimin e detarit ? Çka pranoi vajza ? A i kishte tregue detari vajzës, gjatë mbrâmes, se, për trí vjetë të gjata, nuk kishte pasë rasë me u-dëfrye ? Çka i tregoi detari vajzës ? A kishte shumë të holla me vete detari ? Kush kishte shumë të holla me vete ? A hypën në nji automobil vajza dhe detari, kur u-mbyll lokali ? Cilët hypën në nji automobil ? Ç'bânë vajza dhe detari, kur u-mbyll lokali ? A e kishte marrë me qirá automobilin detari ? Çka kishte marrë me qirá detari ? Kush filloi me bâ dashuní me vajzën ? Me kê filloi me bâ dashuní detari ? A i a vûni revolverin në brîjë, pa pritë e pa kujtue, nji burrë i maskuem ? Kush i a vûni detarit revolverin në brîjë, pa pritë e pa kujtue ? Çka i ngjau detarit, pa pritë e pa kujtue ? A i tha burri i maskuem detarit t'i a dorëzonte të hollat menjiherë ? Çka i tha burri i maskuem detarit? A e pá veten ngusht detari ? Qysh e pá veten detari ? A pat çka me bâ ? A i a mori grabitsi vajzës unâzën ? Kujt i a mori grabitsi unâzën ? A kishte unâza nji xhevahír të madh ? Kush e pat unâzën në gisht ? Ku e kishte vajza unâzën ? A u-zhduk grabitsi me të hollat dhe unâzën ? Çka bâni grabitsi ? Kush mbet pa asnji

lek në xhep ? Kush e çoi vajzën në shtëpí ? Kê çoi detari në shtëpí ? A thirri në telefon nji detektiv privat pa humbë kohë ? Çka bâni detari, pa humbë kohë ? A kishte qenë tue fjetë detektivi ? Kush kishte qenë tue fjetë ? Çka kishte qenë tue bâ detektivi ? A pat dhimbë detektivi për detarin ? Kush pat dhimbë për detarin ? Kush i tha marinarit të shkonte menjiherë në shtëpí të tij ? A i a spiegoi detari ngjarjen detektivit, prej fillimit deri në mbarim ? Kush i a spiegoi ngjarjen detektivit, prej fillimit deri në mbarim ? A i a përshkroi, sa mujti, burrin e maskuem që i a kishte grabitë të 760 dollarët ? Kush i a përshkroi, sa mujti, burrin e maskuem që i a kishte grabitë të 760 dollarët ? A i a përshkroi edhe vajzën ? Kush e siguroi detarin se do të bânte çka ishte e mundun për t'a gjetë grabitsin ? A shkoi detektivi të nesërmen në lokalin ku kishte pasë qenë detari ? Çka bâni detektivi të nesërmen ? A ishte detektivi nji burrë i fortë dhe i trashë nga trupi, por i hollë nga mendja ? Çfarë burri ishte detektivi ? A bâni detektivi tamam atê që kishte pasë bâ detari natën përpara ? Kush bâni po atê që kishte pasë bâ detari natën përpara ? A e gjet detektivi, simbas përshkrimit, vajzën dhe grabitsin ? Kê gjet detektivi ? A kishte vajza në gisht nji unâzë me nji xhevahír të madh ? Çka pá detektivi në gishtin e vajzës ? A e pá detektivi vajzën tue folë me grabitsin, gjatë mbrâmes ? Me kê e pa detektivi vajzën tue folë ? A e kuptoi detektivi se vajza ishte bashkëpunëtorja e grabitsit ? Çka kuptoi detektivi ? A e mori vajzën në veturë të vet detektivi,

kur u-mbyll lokali ? Ç'bâni detektivi kur u-mbyll lokali ? A u-ndalue detektivi me bâ dashuní me vajzën, mbassi u-larguen pak ? Ç'bâni detektivi mbassi u-larguen pak ? Kush i mbante sŷt çelë për grabitsin ? Si i mbante detektivi sŷt ? A ishte i sigurtë detektivi se do t'u-dukte shpejt grabitsi ? Kush i kishte thânë,me qëllim vajzës, gjatë mbrâmes, se kishte me vete mâ shumë se 2000 dollarë ? Çka i kishte thânë detektivi vajzës, me qëllim ? A shkoi shumë kohë deri sa u-duk grabitsi ? Kush u-duk ? Kush desh me bâ me detektivin po atê që kishte bâ me detarin ? Çka desh me bâ me detektivin grabitsi ? Kush i a mori portofolin detektivit ? Kujt i a mori portofolin grabitsi ? Kush desh me i a marrë vajzës unâzën ? Çka bâni detektivi, kur grabitsi desh me i a marrë vajzës unâzën ? Kush i a kapi grabitsit dorën që mbante revolverin ? A e detyroi detektivi grabitsin t'a hudhte revolverin në tokë ? Kê detyroi detektivi që t'a hudhte përdhé revolverin ? A u a lidhi duert të dyve, detektivi ? Kujve u a lidhi duert detektivi ? A i a dorëzoi Policís grabitsin dhe vajzën ? Kujt i a dorëzoi detektivi grabitsin dhe vajzën ? A u-gjetën ndër xhepat e grabitsit të 760 dollarët ? Ku u-gjetën të 760 dollarët ? A i a këtheu Policija të hollat detarit ? Kush i a këtheu të hollat detarit ? Ç'bâni Policija ? A e porositi detektivi marinarin që nji herë tjetër t'ishte mâ i kujdesshëm me njerëz të panjoftun ? Kê porositi detektivi që nji herë tjetër t'ishte mâ i kujdesshëm me njerëz të panjoftun e sidomos me blonde që e kanë qendrën ndër lokale publike ?

F j a l u e r

adresë, -a adresa, -t	(f.)	address
me u bë marak (unë bëhem marak)	(v.)	to worry
bashkëpunëtore, bashkëpunëtorja bashkëpunëtore, -t	(f.)	collaborator, co-operator, co-worker
blond, -e	(adj. m. & f.)	blond
brinjë, -a brinjë, -t	(f.)	rib; side
çelë	(adv.)	open
detar, -i detarë, -t	(m.)	sailor, seaman
detektiv, -i detektivë, -t	(m.)	detective
me detyrue (unë detyroj)	(v.)	to oblige, compel
me u-dëfrye (unë dëfrehem)	(v.)	to have fun, to enjoy oneself
i, e, t'errët t'errta	(adj. m. & f.)	dark
fillim, -i fillime, -t	(m.)	beginning, start
flokverdhë	(adj. m. & f.)	blond
me grabitë (unë grabis)	(v.)	to rob, kidnap
grabitës, -i grabitës, -it	(m.)	robber, kidnapper
me hudhë (unë hudh)	(v.)	to throw, toss

i, të hutuem e, të hutueme	(adj. m. & f.)	absent-minded, confused
këcim, -i këcime, -t	(m.)	dance, dancing; jump, jumping
me u-kërcënue (unë kërcënohem)	(v.)	to be threatened, menaced; to threaten, menace
Lindja e Largme	(f.)	Far East
lokal, -i lokale, -t	(m.)	hall
marinår, -i marinarë, -t	(m.)	sailor, seaman
i, të maskuem e, të maskueme	(adj. m. & f.)	masked
me u-ndalue (unë ndalohem)	(v.)	to stop; to be prohibited, banned, forbidden
i, e, të panjoftun të panjoftuna	(adj. m. & f.)	unknown
papritmas	(adv.)	suddenly, unexpectedly, all of a sudden
periferí, -ja	(f.)	suburb
me përcjellë (unë përcjell)	(v.)	to accompany
përshkrim, -i përshkrime, -t	(m.)	description
me përshkrue (unë përshkruej)	(v.)	to describe, prescribe
portier, -i portierë, -t	(m.)	doorman; goal keeper
portofol, -i portofole, -t	(m.)	wallet

propozim, -i propozime, -t	(m.)	proposition, proposal
qarkore, qarkorja qarkore, -t	(f.)	circular (memorandum)
me sigurue (unë siguroj)	(v.)	to assure, insure, guarantee
me u-shoqnue (unë shoqnohem)	(v.)	to be escorted, accompanied, associated with
shpejtësi, -ja	(f.)	speed, velocity
veturë, -a vetura, -t	(f.)	taxi
xhevahir, -i xhevahire, -t	(m.)	diamond, gem, jewel
me zbarkue (unë zbarkoj)	(v.)	to land (on shore from a ship)
me u-zhdukë (unë zhdukem)	(v.)	to disappear

Shenime:

mbet pa asnji lek në xhep	he remained broke
tue e pa veten ngusht	seeing himself in a tight spot
s'pat çka me bë	he had no choice
pa pritë e pa kujtue	suddenly, unexpectedly, all of a sudden

Detyrë Shtëpije

1. Can you describe the robber to me?
2. It seemed to me that he was very dumb.

3. Do not throw the lit cigarette anywhere.

4. Many famous people remained unknown for a long time.

5. Don't forget to sign that official circular.

Mësimi i 81-të

Dimni

1. Ditët janë zvoglue shumë e kjo d.m.th. se dimni nuk âsht fort larg.

   Po,jam tue e pritë dimnin me kënaqësí të madhe.

2. Pse, a ju pëlqen dimni ?

   Shumë! Për mue dimni âsht stina mâ e bukur e vjetit.

3. Ashtu ? Dimni ka shumë të këqija,mos harroni: malevet e pyjevet u humb bukurija,fushat janë pa gjallëní dhe...

   Qielli âsht i vrânët,frŷn erë e ftofët,ka akull e borë, por ka edhe shumë sende të tjera të mira.

4. Nga cili vend i Shqipnís jeni ju ?

   Unë kam lé në Kavajë, ku nuk bân të ftofët, por kam jetue për shumë kohë në malet e Shqipnís së Veriut.

5. A janë të nalta malet atje ?

   Janë shumë të nalta dhe dimni âsht shumë i ashpër,por i shëndoshët.

6. Atëherë atje duhet të ketë edhe bishë t'egra !

   Po,ka pak aty-këtu;nuk e dij pse,por këto kohët e fundit bishët kanë fillue me u-zhdukë në të gjithë Shqipnín.

7. A ngrîjnë edhe liqêjt ?

   Jo,nuk bân aq të ftofët sa me ngrí liqêjt.

8. Çka bâjnë banorët e atyne vendeve gjatë kohës që bân të ftofët ?

   Asgjâ,rrîjnë në shtëpít e tyne pranë zjarmit ase merren me gjuetí.

9. Kur fillon me rá borë n'ato vende ?

   Zakonisht në Tetuer;në Kallnuer e Fruer bora mrrîn deri në dy metra dhe pothuejse të gjitha rrugët janë të mbylluna.

10. Si bâjnë me blé ushqime dhe ku i kullosin kafshët ?

    Njerzit i kanë blé ushqimet me kohë;kafshët mbahen në grazhd.

Lexim e Përkëthim

Në dimën ditët zvoglohen e netët zmadhohen. Dielli lén vonë; e mbaron udhëtimin e vet shpejt e prendon heret. Malevet e pyjevet, fushavet e aravet u humb stolija e gjallënija; ajo rrobe e bukur që u ka falë natyra, zhduket.

Qielli âsht i mbuluem me ré dhe prandej i vrânët. Dielli nuk âsht i ngrofët dhe era, mjaft e ftofët, frŷn pa i a dá; bryma âsht e trashë, uji nëpër vija âsht shumë i ftofët e atykëtu shifet akull mbi tê.

Kafshët e shtëpís mbahen në grazhdet e ngrofta. Anijet qëndrojnë në limâ e nuk lundrojnë veç në rasa tepër të nevojëshme. Tymtarët, si të qytetevet ashtu edhe të katundevet, qesin tym pa prâ. Njerzit duken rrallë në rrugë. Të gjithë të veshun me rrobe të trasha, vrapojnë që të mrrîjnë në shtëpít e tyne që të ngrofen pranë zjarmit. Vetëm të vobektit, pa bukë e pa zjarm, të veshun me zhele, dridhen prej të ftoftit e prej urís. Nukdurohen të këqijat e dimnit! Veriu frŷn i ftofët e ngrîn gjithëçka gjindet mbi dhé. Edhe deti e tregon ashpërsín e vet me valët e egra plot shkumbë të bardhë.

Bishët e pyjevet habiten, dridhen, e me bisht ndër shalë, ngasin andej e këndej për t'i hikë të ftoftit, për t'u-futë në ndonji shpellë e për t'u-mprojtë nga furija e dimnit.

Përjashta bje bora fjolla fjolla dhe e mbulon sipërfaqen e dheut. Kur pushon së rami, çunat e gocat, e nganjiherë edhe

të mëdhajt, rrifen me topa bore. Mbi liqê të ngrîm shifen njerëz tue rrëshqitë mbi akull. Edhe dimni e ka bukurín e vet.

P y e t j e

A zvoglohen ditët e zmadhohen netët në dimën ? Kur zvoglohen ditët e zmadhohen netët ? A lén dielli vonë ? A e mbaron udhë-timin e tij shpejt e prendon heret ? Cili e mbaron udhëtimin e tij shpejt e prendon heret ? Kur prendon dielli në dimën ? A u humb stolija e gjallënija malevet e pyjevet, fushavet e aravet ? Çka u humb malevet e pyjevet, fushavet e aravet ? A zhduket ajo rrobe e bukur që u ka falë natyra ? Cila rrobe zhduket ? A âsht qielli i mbuluem me ré dhe prandej i vrânët ? Çka âsht i mbuluem me ré dhe prandej i vrânët ? A âsht dielli i ngrofët në dimën ? Si âsht dielli në dimën ? A âsht era mjaft e ftofët ? A frŷn pa i a dá ? Kur âsht era mjaft e ftofët dhe frŷn pa i a dá ? Qysh frŷn era në dimën ? A âsht bryma e trashë ? Kur âsht bryma e trashë ? A âsht uji shumë i ftofët nëpër vija e aty-këtu shifet akull mbi të ? Çka âsht shumë i ftofët ? Kur âsht uji nëpër vija shumë i ftofët e aty-këtu shifet akull mbi të ? A mbahen në grazhdet e ngrofta kafshët e shtëpís ? Në çfarë grazhdesh mbahen kafshët e shtëpís ? Kur mbahen kafshët e shtëpís ndër grazhdet e ngrofta ? A qëndrojnë anijet në limâ e nuk lundrojnë veç në rasa tepër të nevojëshme ? Çka bâjnë anijet në limâ e nuk lundrojnë veç në rasa tepër të nevojëshme ? Ku qëndrojnë anijet

e nuk lundrojnë veç në rasa tepër të nevojëshme ? Tymtarët, si të qytetevet ashtu edhe të katundevet, a qesin tym pa prâ ? Kur nxjerrin tym tymtarët e qytetevet ashtu edhe të katundevet ? A duken njerzit rrallë në rrugë ? Ku duken njerzit rrallë ? Pse duken njerzit rrallë në rrugë ? Të gjithë të veshun me rrobe të trasha, a vrapojnë që të mrrîjnë në shtëpít e tyne ? Çka bâjnë të gjithë për të mrrîjtë në shtëpít e tyne ? A ngasin të gjithë që të mrrîjnë në shtëpít e tyne, që të ngrofen pranë zjarmit ? Pse vrapojnë njerzit tue shkue në shtëpít e tyne ? Të vobektit, pa bukë e pa zjarm e të veshun me zhele, a dridhen prej të ftoftit e prej urís ? Kush dridhet prej të ftoftit e prej urís ? Pse dridhen të vobektit ? A durohen të këqijat e dimnit ? Çfarë të këqijash nuk durohen ? A frŷn i ftofët veriu e ngrîn gjithëçka ? Çka frŷn i ftofët e ngrîn gjithëçka gjindet mbi dhé ? Qysh frŷn veriu e ngrîn gjithëçka gjindet mbi dhé ? A e tregon ashpërsín e tij edhe deti me valët e egra plot shkumbë të bardhë ? Qysh e tregon deti ashpërsín e tij ? A habiten e dridhen bishët e pyjevet ? A vrapojnë andej e këndej me bisht ndër shalë për t'i hikë të ftoftit ? Çka bâjnë bishët e pyjevet ? Pse vrapojnë andej e këndej me bisht ndër shalë ? A ngasin për t'i hikë të ftoftit e për t'u futë në ndonji shpellë për t'u-mprojtë nga furija e dimnit ? Pse vrapojnë bishët e pyjevet ? Përjashta, a bje bora fjolla fjolla dhe e mbulon sipërfaqen e dheut ? Ku bje bora fjolla fjolla ? Çka mbulon bora që bje përjashta fjolla fjolla ? Çka ngján përjashta ? Kur bora pushon së rami, a rrifen me topa

bore çunat e gocat e nganjiherë edhe të mëdhajt ? Kur rrifen me topa bore çunat e gocat e nganjiherë edhe të mëdhajt ? Cilët rrifen me topa bore kur pushon bora së rami ? Përveç çunavet dhe gocavet, edhe kush tjetër rrifet me topa bore nganjiherë ? Çka bâjnë çunat e gocat e nganjiherë edhe të mëdhajt, kur pushon bora së rami ? Mbi liqê të ngrîm, a shifen njerëz tue rrëshqitë mbi akull ? Kush shifet mbi liqê të ngrîm tue rrëshqitë mbi akull ? Çka shifen njerzit tue bâ mbi liqê të ngrîm ? Ku shifen njerëz tue rrëshqitë mbi akull ? Mbi cilin liqê shifen tue rrëshqitë njerëz mbi akull ? Çka bâjnë njerzit mbi akullin e liqênit të ngrîm ? A e ka edhe dimni bukurín e vet ? Cila stinë, megjithëqë e ftofët dhe plot borë e akull e ka bukurín e vet ?

Në ç'orë lén dielli në Dhetuer ? Ku lén dielli mâ heret, në Californí, apo në New York ? A e dini sa fëmijë lejnë në ditë në Shtetet e Bashkueme t'Amerikës ? Kur âsht qielli me shumë ré, a thohet se âsht i vrânët ? Po nji fytyrë që nuk qesh kurr, a thohet se âsht e vrânët ? Kur frŷn shumë erë, a rrijnë anijet në limâ ? Zakonisht, a frŷn burija për t'i zgjue ushtarët ? Dimni i ftofët, por i thatë, a âsht i shëndoshët ? A âsht e shëndoshët klima e Monterey-t ? A keni udhëtue ndonji herë me anije ? A bje brymë në këtë qytet gjatë dimnit ? Ku bje brymë shpesh gjatë dimnit ? Si quhet çuni i Zotní Lubonjës ? Po goca e Zojës Daka, qysh quhet ? A âsht luânì nji kafshë e egër ? A âsht e mbyllun sŷza ? Qysh quhet uji i ngrîm ? A veshim rrobe të holla në verë ? Çfarë rrobesh veshim në dimën ? A ka kali i tij shalë ? A ju

pëlqen birra me shkumbë, apo pa shkumbë? A keni hy ndonji herë në ndonji shpellë? A âsht i veshun Zotni Miloti me rrobe vere? Me çfarë rrobesh âsht i veshun Zotni Miloti? A âsht i vobekët Zotni Ohri? Kush nuk âsht i vorfën? A âsht zmadhue Shkolla Ushtarake e Gjuhëvet, këto kohët e fundit? Cila shkollë âsht zmadhue, këto kohët e fundit? A âsht zvoglue Dipartimenti i Danishtes? Cili dipartiment âsht zvoglue?

F j a l u e r

akull, -i akuj, -t	(m.)	ice
anije, anija anije, -t	(f.)	ship
i, e, t'ashpër t'ashpra	(adj. m. & f.)	rough , severe, harsh
ashpërsí, -ja	(f.)	roughness, severity, harshness
bishë, -a bishë, -t	(f.)	beast
brymë, -a	(f.)	frost
burí, -ja burí, -t	(f.)	bugle, trumpet
çun, -i çuna, -t	(m.)	boy (up to 14 years old)
me u-durue (unë durohem)	(v.)	to be endured
fjollë, -a fjolla, -t	(f.)	flake

fort	(adv.)	very, very much
gocë, -a goca, -t	(f.)	girl
grazhd, -i grazhde, -t	(m.)	stable, manger
gjallëní, -ja	(f.)	liveliness, energy
me u-habitë (unë habitem)	(v.)	to be surprised, amazed; to be confused, distracted
kënaqësí, -ja	(f.)	satisfaction, pleasure
me kullotë (unë kullos)	(v.)	to graze
limâ, -ni limane, -t	(v.)	port, harbor
luâ, -ni luâj, -t	(m.)	lion
me lundrue (unë lundroj)	(v.)	to sail, navigate
i madh, -i të mëdhaj, -t	(m.)	adult; the oldest (of the children); the large one, the big one, the great one
i, e, të mbyllun të mbylluna	(adj. m. & f.)	closed, shut
natyrë, -a	(f.)	nature
me ngrî (unë ngrîj)	(v.)	to freeze
i ngrîm, të ngrîmë e, të grîme	(adj. m. & f.)	frozen
me u-ngrofë (unë ngrofem)	(v.)	to warm oneself

me u-rrafë (unë rrifem)	(v.)	to fight (not in a war); to be beaten, thrashed, spanked
me rrëshqitë (unë rrëshqas)	(v.)	to skate, slide, slip, glide
sipërfaqe, sipërfaqja sipërfaqe, -t	(f.)	surface, area
stolí, -ja stolí, -t	(f.)	decoration, ornament, adornment
shalë, -a shalë, -t	(f.)	the inner part of the upper leg
shalë, -a shala, -t	(f.)	saddle
shkumbë, -a	(f.)	foam, froth, lather, suds
tymtár, -i tymtarë, -t	(f.)	chimney, smokestack
i, e, të veshun të veshuna	(adj. m. & f.)	dressed
i, e, të vobektë të vobekta	(adj. m. & f.)	poor (not rich)
i, e, të vrânët të vrânta	(adj. m. & f.)	overcast, cloudy; gloomy
me vrapue (unë vrapoj)	(v.)	to run
me zgjue (unë zgjoj)	(v.)	to awaken, wake
zjarm, -i zjarme, -t	(m.)	fire
me u-zmadhue (unë zmadhohem)	(v.)	to be enlarged, to get bigger
me u-zvoglue (unë zvoglohem)	(v.)	to become smaller, to decrease, dwindle

zhele, zhelja zhele, -t	(f.)	rag

Shenime:

andej e këndej	here and there
aty-këtu	here and there
këto kohët e fundit	recently
pa i a dá	continuously
pa prâ	continuously; incessantly

Detyrë Shtëpije

1. The Durrsi harbor was badly damaged during the war.
2. In Colorado it gets cold, but it's a dry cold which I like very much.
3. Look here! This water is frozen!
4. I was surprised how he could come in such a short time.
5. Are hotels expensive in Albania?
6. What ancient civilization is famous in world history?
7. The largest lake in Albania is Lake Shkodra.
8. Thousands of years ago men lived in caves.
9. He slipped and broke his leg.
10. What is the area of this field?

Mësimi i 82-të

Prandvera

1. Qysh âsht prandvera në Shqipní ?

Prandvera në Shqipní âsht shumë e bukur. Bora zhduket prej faqes së dheut e vetëm nëpër majat e malevet të nalta duket aty-këtu pak borë.

2. Po era, a frŷn e ftofët ?

Jo,sepse era e ftofët prân dhe ulurima e drûjvet të lëkundun prej forcës së saj pushon.

3. A ngrîn akull në Shqipní ?

Po, por kur vjen prandvera, ujnat e lumejvet dhe të vijavet pastrohen prej akujvet dhe rrjedhin lirisht,tue shkëlqye si pasqyra prej rrezevet të diellit.

4. Si duket,i gjithë bendi bleron me rroben e blért të natyrës !

Po,ke të drejtë.Vendin e heshtjes që mbretnon gjatë dimnit anë e mb'anë,e zë lëvizja dhe gjallënija.

5. A keni zogj shtegtarë në Shqipní ?

Po,kemi.Dallëndyshat e zogjt tjerë që largohen në vjeshtë këthehen përsërí dhe e mbushin ajrin me ato zâne të bukura e kângë të mallëngjyeshme.

6. A bje vesë në mëngjes ?

Po; vesa e mëngjesit shkëlqen si xhevahír mbi barin e njomë,mbi lulet e konxhet e tyne. Mëngjesi âsht shumë i bukur dhe i freskët. Gjithë natyra shëndrit prej bukurís.

7. Sigurisht mëngjesi do të jetë i mbushun me kângët e zogjëvet. Po prendimi, a âsht i bukur ?

Po,prendimi âsht i mrekullueshëm! Rét kuqen e marrin gjithëfarë ngjyrash së bukura. Hâna,me at shkëlqim t'argjendtë e lëshon dritën e saj mbi male,mbi fusha e mbi banimet e njerëzvet.Miliona hyjsh xixëllojnë në hapsinë.

101

8. A shifen bishë t'egra ndër pyje ?

Po, bishët e egra dalin prej shpellavet e strofujvet ku kalojnë dimnin. Dhelpëna e ujku fillojnë grabitjen e vjedhjen, tue rá pré ndër pula e tufa dhensh.

9. Po gjera, a keni ?

Sigurisht! Gjerat shifen tue u hypë e tue u zdrypë pemëvet me nji shkathtësi të pashoqe.

10. Ku i kullosin delet ?

Delet i kullosin nëpër livadhe të blerta. Asht nji bukurí e papërshkrueshme me i pá qingjat që u turren nânavet për të thithë qumësht prej gjivet të tyne.

11. Po sorra, korba e laraska, a keni ?

Këta zogj shifen mbi shpinë të delevet tue shkulë lesh me sqep për ndërtimin e çerdhevet të tyne.

12. Të gjithë frymorët e ndiejnë gjallënín e prandverës, por unë besoj se fëmijët e ndiejnë mâ fort se të gjithë.

Ke të drejtë. Djelmt e gocat i zbukurojnë rrobet me lule dhe vênë mbi krye kunora lule shqerre. Bletët shifen tue fluturue lule më lule, tue mbledhë landën e duhun, prej së cilës bâjnë mjaltin e dyllin.

Lexim e Përkëthim

Bora u-zhduk prej faqes së dheut; vetëm nëpër majat e malevet të nalta duket, aty-këtu, pak borë. Era e ftofët prâni dhe ulurima e drûjvet të lëkundun prej forcës së saj pushoi. Ujnat e lumejvet e të vijavet u-pastruen prej akujvet e rrjedhin lirisht, tue shkëlqye si pasqyra prej rrezevet të diellit.

Gjithë vendi bleron me rroben e blért të natyrës !

Vendin e heshtjes, që mbretnonte gjatë dimnit anë e mb'anë, e zûni lëvizja e përgjithëshme dhe gjallënija. Dallëndyshat e zogjt tjerë, që u-larguen në dimën, u-kë[illegible] përsërí dhe e mbushin ajrin me ato zâne të bukura e kângë të mallëngjyeshme. Gjithë natyra shëndrit prej bukurís. Mëngjesi âsht shumë i bukur dhe i freskët. Vesa e mëngjesit shkëlqen si xhevahír mbi barin e njomë, mbi lulet e mbi konxhet e tyne. Nga të gjitha anët ndigjojmë kângët e zogjvet. N'orën e prendimit rét kuqen e marrin gjithëfarë ngjyrash së bukura. Hâna, me at shkëlqim t'argjendtë, e lëshon dritën e saj mbi male, mbi fusha e mbi banimet e njerëzvet. Miliona hyjsh xixëllojnë në hapsinë. Bishët e egra dalin prej shpellavet e strofujvet, ku e kishin kalue dimnin. Dhelpëna e ujku fillojnë grabitjen e vjedhjen, tue rá pré ndër pula e tufa dhensh. Gjeri shifet tue u hypë e tue u zdrypë pemëvet me nji shkathtësí të pashoqe.

Delet kullosin nëpër livadhet e blerta. Qingjat këcejnë andej e këndej dhe u turren nânavet me thithë qumësht prej gjivet të tyne. Ndonji sorrë, korb a grizhël (laraskë) shifet mbi shpinën e delevet, ende të paqethuna, tue shkulë lesh me sqep për ndërtimin e çerdhevet të tyne. Djelmt e gocat i zbukurojnë rrobet me lule dhe vênë mbi krye kunora lule shqerre.

Të gjithë frymorët e ndiejnë gjallënín e prandverës. Bletët fluturojnë lule më lule, tue mbledhë landën e duhun, prej së cilës bâjnë mjaltin e dyllin.

P y e t j e

A u-zhduk bora prej faqes së dheut ? Prej nga u-zhduk bora ? Çka u-zhduk prej faqes së dheut ? A duket aty-këtu pak borë vetëm nëpër majat e malevet të nalta ? Ku duket aty-këtu pak borë ? Nëpër cilat male duket aty-këtu pak borë ? A prâni era e ftofët ? Çka prâni ? Cila erë prâni ? A pushoi ulurima e drûjvet të lëkundun prej forcës s'erës ? Ulurima e cilës pushoi ? A u-pastruen prej akujvet dhe tash rrjedhin lirisht ujnat e lumejvet e të vijavet ? Çka u-pastrue prej akujvet ? Cilët ujna u-pastruen prej akujvet ? Qysh rrjedhin ujnat e lumejvet e të vijavet që u-pastruen prej akujvet ? A shkëlqejnë si pasqyra prej rrezevet të diellit ? Çka shkëlqen si pasqyrë prej rrezevet të diellit ? Prej se shkëlqejnë ujnat e lumejvet e të vijavet si pasqyra ? Pse shkëlqejnë ujnat e lumejvet e të vijavet si pasqyra ? A bleron gjithë vendi me rroben e ré të natyrës ? Çka bleron me rroben e ré të natyrës ? A e zû lëvizja e përgjithëshme dhe gjallënija vendin e heshtjes ? Çka e zû vendin e heshtjes ? Cila lëvizje e zû vendin e heshtjes ? Vendin e cilës e zû lëvizja e përgjithëshme dhe gjallënija ? A e zû lëvizja e përgjithëshme dhe gjallënija vendin e heshtjes që mbretnonte gjatë dimnit anë e mb'anë ? A u-këthyen përsërí dallëndyshat e zogjt tjerë ? Çka bânë dallëndyshat e zogjt tjerë ? A ishin largue në dimën dallëndyshat e zogjt tjerë dhe u-këthyen përsëri në prandverë ? Kur ishin largue dallëndyshat e zogjt tjerë që u-këthyen përsërí në prandverë ? A e mbushin ajrin me ato zâne të bukura e

me kângë të mallëngjyeshme ? Cilët e mbushin ajrin me zâne të bukura e me kângë të mallëngjyeshme ? A shëndrit gjithë natyra prej bukuris ? Prej se shëndrit gjithë natyra ? A âsht shumë i bukur dhe i freskët mëngjesi ? Çka âsht shumë i bukur dhe i freskët ? Si âsht mëngjesi në prandverë ? A shkëlqen si argjend vesa e mëngjesit mbi barin e njomë, mbi lulet e mbi konxhet e tyne ? Mbi çfarë bari shkëlqen si argjend vesa e mëngjesit ? Mbi çka tjetër shkëlqen si argjend vesa e mëngjesit ? Nga të gjitha anët, a ndigjojmë kângët e zogjvet ? A kuqen rét n'orën e prendimit ? Cilat kuqen n'orën e prendimit ? Në ç'kohë kuqen rét ? A marrin prej diellit gjithëfarë ngjyrash së bukura ? Cilat marrin prej diellit gjithëfarë ngjyrash së bukura ? Kur marrin rét prej diellit gjithëfarë ngjyrash së bukura ? A e lëshon dritën e âmbël mbi male, mbi fusha e mbi banimet e njerëzvet hâna me at shkëlqim t'argjendtë ? Çka lëshon hâna mbi male, mbi fusha e mbi banimet e njerëzvet ? Çfarë drite lëshon hâna me at shkëlqim t'argjendtë mbi male, mbi fusha e mbi banimet e njerëzvet ? A xixëllojnë në hapsinë miliona hyjsh ? Sa hyj xixëllojnë në hapsinë ? A dalin bishët e egra prej shpellavet e strofujvet ? Prej nga dalin bishët e egra ? Kur dalin bishët e egra prej shpellavet e strofujvet, ku kishin kalue dimnin ? Çka kishin kalue bishët e egra në shpella e në strofuj, prej të cilëve dalin në prandverë? A fillojnë grabitjen e vjedhjen dhelpëna e ujku ? Cilët e fillojnë grabitjen e vjedhjen tue rá pré ndër pula e tufa dhensh ? Ku bijnë pré dhelpëna e ujku ? A shifet gjeri tue u hypë e tue

u zdrypë peméevet me nji shkathtësí të pashoqe ? Çka bân gjeri me nji shkathtësí të pashoqe ? Cilave u hypën dhe u zdrypën gjeri me nji shkathtësí të pashoqe ? Me çfarë shkathtësije u hypën dhe u zdrypën gjeri peméevet ? A kullosin delet nëpër livadhet e blerta? Ku kullosin delet ? Në çfarë livadhesh kullosin delet ? A këcejnë qingjat andej e këndej ? Ku këcejnë qingjat ? A u turren nânavet me thithë qumësht prej gjivet të tyne ? Cilave u turren qingjat ? Pse u turren qingjat nânavet të tyne ? A shifet ndonji sorrë, korb a grizhël mbi shpinën e delevet ende të paqethuna tue shkulë lesh me sqep ? Ku shifen, tue shkulë lesh me sqep, sorra, korbi e laraska ? Në shpinën e cilave shifet, tue shkulë lesh me sqep, ndonji sorrë, korb ase grizhël ? Me çka shkul lesh ndonji sorrë, korb a grizhël mbi shpinën e delevet ende të paqethuna ? A u duhet leshi për ndërtimin e çerdhevet të tyne ? Cilave u duhet leshi për ndërtimin e çerdhevet të tyne ? A i zbukurojnë rrobet me lule djelmt e gocat ? Kush i zbukuron rrobet me lule ? A vênë mbi krye kunora lule shqerre ? Cilët vênë mbi krye kunora lule shqerre ? Çka vênë mbi krye djelmt e gocat ? A e ndiejnë gjallënín e prandverës të gjithë frymorët ? Kush e ndien gjallënín e prandverës ? Çka ndiejnë të gjithë frymorët ? A fluturojnë bletët lule më lule ? Cila fluturon lule më lule tue mbledhë landën e duhun, prej së cilës bân mjaltin e dyllin ? Çka mbledhin bletët lule më lule ? Çka bâjnë bletët me landën që mbledhin lule më lule ? A ka fytyra e njeriut dý faqe ? Sa faqe ka fytyra e njeriut ? Po libri, a ka shumë faqe ? Sa faqe ka libri ? A âsht

e vërtetë se shumë kafshë, që kanë ekzistue shumë shekuj më parë, janë zhdukë sot prej faqes së dheut? Prej nga janë zhdukë shumë kafshë që kanë ekzistue shumë shekuj më parë? Kur pushon era, a pushon edhe ulurima e drûjvet? A pushon era, bora dhe shiu në prandverë? A ka shumë njerëz që nuk pushojnë kurr tue folë? Kur jeni i lodhun, a uleni me pushue? Sa orë pushoni para se të filloni me studjue? Nji tufë dhensh, a d.m.th. disa dhen së bashku? Disa lule së bashku, a formojnë nji tufë lule? Kur ju âsht prishë shumë nji dhâmb, a e shkulni? A duhen shkulë gozhdat që janë në mûr e që nuk lypsen? A âsht i pastër ajri ndër male? Qysh âsht ajri ndër male? Çka na apin b'etët? A ka shumë anije në gjiun e Monterey-t? Sa anije ka në gjiun e Monterey-t? A keni blé dje katër metra stofë leshi? Sa metra stofë leshi do të bleni nesër? A kanë të gjithë zogjt sqep? Cilët kanë sqep? Ku ka më shumë lëvizje, në San Francisco, apo në New York? Sa hyj ka flamuri i Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës? A âsht qeni nji frymuer? Çka janë qeni, maca, kali, lopa, delja, etj? A âsht gjeri nji kafshë? Çka âsht gjeri?

F j a l u e r

i, e, t'argjendtë t'argjendta	(adj. m. & f.)	of silver, silvery
banim, -i banime, -t	(m.)	residence, dwelling

bár, -i barëna, -t	(m.)	grass, herb; medicine
me blerue (bleron)	(v.)	to turn green
bletë, -a bletë, -t	(f.)	bee
dallëndyshë, -a dallëndysha, -t	(f.)	swallow
dele, delja dele, -t	(f.)	sheep, ewe
i, e duhun	(adj. m. & f.)	necessary; appropriate
dyllë, -i	(m.)	wax
faqe, faqja faqe, -t	(f.)	face (surface); cheek; page
flamur, -i flamuj, -t flamurë, -t	(m.)	flag, standard
me fluturue (unë fluturoj)	(v.)	to fly
frymuer, frymori frymorë, -t	(m.)	being (human and animal
grizhël, grizhla grizhla, -t	(f.)	magpie
gjer, -i gjera, -t	(m.)	squirrel
hënë, -a	(f.)	moon
hapsinë, -a	(f.)	open space, space
heshtje, -a	(f.)	silence
hyll, -i hyj, -t	(m.)	star

konxhe, konxhja konxhe, -t	(f.)	bud (flower)
korb, -i korba, -t	(m.)	raven
kunorë, -a kunora, -t	(f.)	crown, wreath, coronet, garland
me u-kuqë (unë kuqem)	(v.)	to turn red; to blush; to be roasted
laraskë, -a laraska, -t	(f.)	magpie
i, e, të lëkundun të lëkunduna	(adj. m. & f.)	shaken
lirisht	(adv.)	freely
livadh, -i livadhe, -t	(m.)	meadow
lule shqerre	(f.)	daisy
me u-lypsë (unë lypsem)	(v.)	to be needed, to be necessary
i, të mallëngjyeshëm e, të mallëngjyeshme	(adj. m. & f.)	touching, moving, sentimental
me mbretnue (unë mbretnoj)	(v.)	to reign
i, të papërshkrueshëm e, të papapërshkrueshme	(adj. m. & f.)	indescribable
i, e, të paqethun të paqethuna	(adj. m. & f.)	unshorn; in need of a haircut
i, të pashoq e, të pashoqe	(adj. m. & f.)	unequalled, unparalleled, peerless
me prâ (unë prâj)	(v.)	to stop, cease
sorrë, -a sorra, -t	(f.)	crow

sqep, -i sqepa, -t	(m.)	beak, bill
stofë, -a stofëna, -t	(f.)	material (fabric)
strofull, -i strofuj, -t	(m.)	lair
shkathtësí, -ja shkathtësí, -t	(f.)	agility
shkëlqim, -i	(m.)	brilliance, brightness
me shkëlqye (unë shkëlqej)	(v.)	to shine, brighten
me shkulë (unë shkul)	(v.)	to pluck; to pull out, uproot
shtegtár, -e shtegtarë	(adj. m. & f.)	migratory
tufë, -a tufa, -t	(f.)	herd, flock; bouquet, bunch
me u-turrë (unë turrem)	(v.)	to rush, dash, attack
ujk, -u ujq, -t	(m.)	wolf
ulurimë, -a ulurima, -t	(f.)	howl
vesë, -a	(f.)	dew
me xixëllue (xixëllon)	(v.)	to sparkle, spark
me zbukurue (unë zbukuroj)	(v.)	to beautify, adorn, enhance, embellish
me zdrypë (unë zdrypi)	(v.)	to descend, climb down, dismount, come down

Shenime:

anë e mb'anë	throughout
me rá pré	to plunder, raid, sack

Detyrë Shtëpije

1. The swallows leave in Autumn and come back in Spring.
2. The wolf is a dangerous animal for sheep.
3. He is in jail for theft and robbery.
4. He descended from the airplane and disappeared; nobody saw him.
5. The crow and the raven are birds that damage crops.
6. I bought a cotton shirt, a woolen coat and two pair of silk socks.
7. I broke my mirror; they say it's back luck (a bad sign).
8. Yesterday we went fishing in Monterey Bay.

Unâza

1. Bij të dashun, tre muej mâ parë ju pata thânë se unâzën e kushtueshme do t'a fitonte, ndër jú të tre, ai që do të bânte nji burrëní të madhe.

Po, ashtu âsht, babë! Tash që u-këthyem kemí me t'i tregue, fíll e për pê, peripetít tona e punët e mira që kemí krye.

2. Besoj se tre muej kanë qenë të mjaftueshëm me vû në dukje virtytet tueja. Fillo ti, Lekë, që je mâ i madhi!

Nji ditë u-takova me nji bujár; do të dërgonte në nji vend të largët nji karvan me deve.

3. Paska qenë shumë i pasun !

Më la që t'i ruejshem nji arkë plot me dupje, vâthë të kushtueshëm e margaritarë të panumërt.

4. A të kërkoi diftesë ?

Jo! Fare lehtë kishem mujtë me e përvetue at arkë, por i a dorëzova të zotit ashtu si m'a kishte lânë. A nuk âsht kjo nji burrëní e madhe, babë ?

5. Po bír, ke nderue veten, por s'ke bâ asgjâ mâ tepër se ç'duhet të bâjë çdo njeri i ndershëm. Po ti, Skënder ?

Unë, babë, ishem tue hecë bregut të nji lumi të thellë e të rrëmbyeshëm; rá mbrendë nji fëmijë e gati qe tue e përpí rryma...

6. E marr me mend, bír, ti pa ngurrue u-zhyte n'ujë.

Po, babë, u-hodha n'ujë pa marrë parasŷsh aspak rrezikun e madh për jetën teme. Vetmohimi im âsht i rrallë, babë !

7. Jo, nuk âsht i rrallë ! Edhe ti ke bâ detyrën tande e asgjâ mâ tepër. Po ti, Genc, ç'ke për të tregue ?

Ishin mâ se katër orë që po i u-ngjitshem nji shpati të Malit të Thatë plot me shkrepa.

8. E dij edhe unë çfarë mali âsht ai; përveç shkrepavet ka edhe shumë gremina.

Tamam në buzë të nji gremine pashë nji njeri që e kishte marrë gjumi; të kishte lëvizë pak gjâ, do të kishte rá poshtë i vdekun.

9. Si veprove mandej ?

I u-afrova dhe e njofta kush ishte.

10. Kush ishte ?

Anmiku im,ai që s'donte të më shifte gjallë.

11. A mos e shtŷne,vallë ?

Jo,babë! Përkundrazi,që mos t'u-trembte e zgjova lehtë e lehtë dhe e largova nga ai rrezik.

12. Të lumtë,bír! Kjo âsht burrëní! Qe unâzën se e ke fitue!

Lexim e Përkëthim

Nji babë u a dau pasunín të tre djelmvet të vet. I kishte mbetë edhe nji unâzë e kushtueshme. U tha djelmvet se unâzën do t'a fitonte ai që do të bânte nji burrëní të madhe.

Djelmt u-shpërdanë gjithandej dhe erdhën prap mbas tre muejsh.

I pari tregoi se nji zotní i kishte lânë nji arkë plot me pare të verdha që t'i a ruente pa i lypë diftesë. Tha se do të kishte mujtë me i përvetue, por nuk e kishte shpërdorue besimin e atij zotnije; tha se kur erdhi i a kishte këthye arkën si i a kishte lânë, pa prekë kurrgjâ.

I ati i tha se punë të mirë kishte bâ, por asgjâ mâ tepër se çka i ishte dashë të bânte.

I dyti tha se kishte shkue nji ditë bregut të nji lumi dhe kishte pá tue rá mbrendë nji fëmijë të vogël. Po mos t'i a kishte ngjitë dorën, fëmija do t'ishte mbytë mbrendë; prandej ishte zhytë

n'ujë, e kishte kapë për krahu dhe e kishte shpëtue.

Edhe këtij i tha i ati se punë të mirë kishte bâ, por asgjâ mâ tepër se çka duhet të bâjmë të gjithë; i tha se secili e ka për detyrë me i ndihmue shoqit (shokut) kur âsht në rrezik.

I treti tregoi se nji ditë, kur po shetitte, kishte pá prej së largu nji njeri, i cili s'donte t'a shifte gjallë; atê e kishte marrë gjumi në buzë të nji mali; pak gjâ po të kishte lëvizë do të kishte rá poshtë i vdekun; tha se e kishte zgjue ngadalë ngadalë dhe se e kishte largue nga ai rrezik.

I ati e mori ngrykë dhe e puthi tue i thânë:

"Të lumtë, ti e ke fitue unâzën !"

P y e t j e

Kush u a kishte dá pasunín të tre djelmvet të vet ? Çka u kishte dá nji babë të tre djelmvet të vet ? Kujt i a kishte dá nji babë pasunín e vet ? Kujt i kishte mbetë edhe nji unâzë e kushtueshme ? Çfarë unâze i kishte mbetë ? Kush u tha djelmvet se unâzën do t'a fitonte ai që do të bânte nji burrëní të madhe ? Çka do të bânte ai, që do t'a fitonte unâzën ? Çfarë burrënije do të bânte ai që do t'a fitonte unâzën ? A u-shpërdanë djelmt gjithandej ? Çka bânë djelmt ? A erdhën prap mbas tre muejsh ? Kur erdhën prap djelmt ? Kush tregoi se nji zotní i kishte lânë nji arkë plot me pare të verdha që t'i a ruente pa i lypë diftesë ? Çka i kishte lânë nji zotní ? Pse i a kishte lânë nji zotní arkën plot me pare të verdha?

A i kishte lypë diftesë ? A kishte pasë besim në të dhe prandej nuk i kishte lypë diftesë ? A tha se kishte mujtë me i përvetue ato pare, por nuk e kishte shpërdorue besimin e atij zotnije ? Çka kishte mujtë me përvetue ? Pse nuk e kishte bâ at gjâ ? A tha se kur erdhi i a kishte këthye arkën si i a kishte lânë pa prekë asgjâ ? Në ç'gjendje i a kishte këthye arkën ? A i tha i ati se punë të mirë kishte bâ, por kurrgjâ mâ tepër se çka i ishte dashë të bânte ? Çka i tha i ati ? Cili djalë tha se nji ditë kishte shkue bregut të nji lumi dhe kishte pá tue rá mbrendë nji fëmijë të vogël ? Çka kishte bâ ky nji ditë ? Kê kishte pá tue rá mbrendë ? Kush do t'ishte mbytë mbrendë po mos t'i a kishte ngjitë dorën ? A ishte zhytë n'ujë dhe e kishte kapë fëmijën për krahu dhe e kishte shpëtue ? Ku ishte zhytë ? Kê kishte kapë për krahu ? Kê kishte shpëtue ? Çka kishte bâ ky, kur e kishte pá fëmijën e vogël tue rá në lum ? A i tha i ati edhe këtij se punë të mirë kishte bâ, por asgjâ mâ tepër se çka duhet të bâjmë të gjithë ? Çka i tha i ati të dytit ? A tregoi i treti se nji ditë kur po shetitte kishte pá prej së largu nji njeri, i cili s'donte t'a shifte gjallë ? Kê kishte pá prej së largu ? Kê kishte marrë gjumi në buzë të nji mali ? Ku e kishte marrë gjumi anmikun e tij ? Po të kishte lëvizë pak gjâ, a do të kishte rá poshtë i vdekun ? Çka do t'i kishte ngjá anmikut po të kishte lëvizë pak gjâ ? A e kishte zgjue ngadalë ngadalë ? Çka kishte bâ ? A e kishte largue nga ai rrezik ? Kê kishte largue nga ai rrezik ? Kush e mori ngrykë dhe e puthi ? Çka bâni i ati ?

A i tha: "Të lumtë! Ti e ke fitue unâzën"? Kujt i tha baba: "Të lumtë! Ti e ke fitue unâzën"? Çka i tha i ati të tretit? Mbas mendimit tuej, cili prej tre djelmve e ka bâ burrënín mâ të madhe? Po ju çka mendoni, Zotní.....? Sa të holla në javë fiton nji punëtuer, zakonisht? Kush e fitoi luftën e fundit, Amerika apor Japonija? Kur merrni uhá të holla prej ndokujt, a i lëshoni diftesë? Kur i dërgoni valixhet me tren, a merrni diftesë prej nëpunësit të stacionit? Në ç'orë bini me fjetë? Në ç'orë ju merr gjumi? Po juve, a ju merr gjumi posa të bini me fjetë? A do t'a merrni ngrykë nânën kur t'a shifni? A e merr nâna fëmijën ngrykë? Qysh e mba nâna fëmijën? Kur nji ngjarje tregohet me të gjitha hollësít, a thohet se ngjarja u-tregue fíll e për pê? A bleu vllai im nji kutí lapsa? Kush do të blejë nji kutí shkumës? Kush bleu nji kutí krypë e nji kutí mish derri? A bleva unë dý arka molla e nji arkë dardha? A shiten këpucët e reja në kutí? A shiten portokalat me arkë? A ka shkrepa gjatë bregut të detit? Ku ka mjaft shkrepa? A âsht i thellë gjiu i Monterey-t? Cili gjí nuk âsht shumë i thellë? Sa âsht i thellë gjiu i Monterey-t?

F j a l u e r

besim, -i besime, -t	(m.)	trust, faith, confidence; religion
bujár, -i bujarë, -t	(m.)	nobleman; a generous person

me dâ (unë dâj)	(v.)	see "me ndá"
i, e, të dashun të dashuna	(adj. m. & f.)	dear (in forms of address); congenial; loving
diftesë, -a diftesa, -t	(f.)	receipt
dupje, -a dupje, -t	(f.)	gold coin
deve, devja deve, -t	(f.)	camel
greminë, -a gremina, -t	(f.)	ravine, precipice, abyss
me u-hjedhë (unë hidhem)	(v.)	to jump, leap, to throw oneself
karvan, -i karvane, -t	(m.)	caravan
(prej së) largu	(adv.)	from afar
me marrë ngrykë (unë marr ngrykë)	(v.)	to embrace; to carry a baby in the arm
me marrë parasysh (unë marr parasysh)	(v.)	to take into consideration
me u-mbytë (unë mbytem)	(v.)	to get drowned; to be sunk
me ngurrue (unë ngurroj)	(v.)	to hesitate
me ngjitë (unë ngjis)	(v.)	to stick, paste; to attach
me u-ngjitë (unë ngjitem)	(v.)	to climb up, ascend; to be stuck, pasted
i, e, të panumërt të panumërta	(adj. m. & f.)	innumerable

peripetí, -ja peripetí, -t	(f.)	unexpected turn, vicissitude; ups and downs
me përpí (unë përpíj)	(v.)	to swallow
me përvetue (unë përvetoj)	(v.)	to embezzle
i, të rrëmbyeshëm e, të rrëmbyeshme	(adj. m. & f.)	swift; hasty; temperamental
shkrep, -i shkrepa, -t	(m.)	boulder, rock, cliff
shoq, -i shokë, -t	(m.)	friend
shpat, -i shpate, -t	(m.)	slope
me u-shpërdá (shpërdahet)	(v.)	to be dispersed, scattered, spread; to be distributed
me shpërdorue (unë shpërdoroj)	(v.)	to abuse; to misuse
uhá, -ja uhana, -t	(f.)	see "huá"
vâth, -i vâthë, -t	(m.)	earring
i, e, të vdekun të vdekuna	(adj. m. & f.)	dead; clumsy
vetmohim, -i	(m.)	self-denial
virtyt, -i virtyte, -t	(m.)	virtue

Shenime:

fíll e për pë	in detail
lehtë e lehtë	gently

ngadalë ngadalë	gradually; very slowly
Po mos t'i a kishte ngjitë dorën.	If he had not helped him. If he had not given him a hand.
me rá me fjetë (unë bij me fjetë)	to go to sleep

Detyrë Shtëpije

1. I gave him $800 and he gave me a receipt.
2. It's dangerous to dive in this river because it isn't so deep.
3. Don't touch that box!
4. I don't trust him.
5. The sergeant told the recruits to spread out because it started to rain.
6. The company fired him because he had embezzled a sum of 10,000 leks.
7. Although he is a rich man, he is not happy.

Mësimi i 84-të

Bora e Parë

1. Nânë, paska rá borë !

Vërtetë ? E kam parapá se do të binte,sepse mbrâmë ka qenë të ftofët dhe zét ishin tepër poshtë.

2. Hajde nânë në dritore dhe shife kopshtin si ka ndryshue! Vullâjt dhe rruga e kopshtit nuk shifen mâ!

Sa e bukur âsht natyra me këtë rrobe të bardhë! Shifi pemët,duken sikur kanë vû nji qeleshe të bardhë.

3. Po,i shof;bile degët janë përkulë aq shumë prej peshës së borës sa mund të thyhen.

Me sa madhështí e kujdes âsht tue hecë maca jonë! Në çdo çap kujdeset e çuditet.

4. Nânë,dishroj me shkue me bâ ski,në kodrën që gjindet në Jug të qytetit!

Më vjen shumë keq,por nuk mund të të lâ me shkue vetëm.

5. Nânë, unë dij me bâ ski mirë,por me gjithë atê, sigurisht do të shkojnë edhe shokë tjerë.

Edhe me ata je vetëm! Mund të shkojsh të shtunden me babën. Tash për tash kënaqu tue luejtë me topa bore.

6. Kishem me dashë me blé nji triko të re; a do të m'a blejsh ?

Ndoshta,por besoj se kam me të thurë unë nji të bukur; dimni âsht i gjatë!

7. Kam nevojë edhe për nji palë dorëza.

Edhe dorëzat do të t'i bâj unë bashkë me trikon. Për çka tjetër ke nevojë ?

8. Të falem nderës,s'kam nevojë për asgjâ tjetër.

A i ke pá këpucët me qafa në se kanë nevojë për t'u-ndreqë?

9. Do t'i shof por nuk besoj se kanë nevojë me u-goditë.

Në qoftë se kanë nevojë çoji te këpuctari.
Kij durim deri të shtunden!

Lexim e Përkëthim

Ishte dimën dhe era e Veriut kishte frŷ për mjaft ditë. Nji natë, pa pritë e pa kujtue, rá bora e parë. U-çudita kur e pashë gjithë natyrën me at rrobe të bardhë. Kopshti ishte ndryshue krejt: rruga dhe vullâjt e kopshtit ishin fshehë nën petkun e bardhë; vetëm aty-këtu dukesh ndonji gjeth i blért i barishtevet të mëdhaja. Bimët e mëdhaja dukeshin sikur kishin vû nji qeleshe të bardhë e degët e tyne ishin përkulë prej peshës së rândë që bajshin.

Maca e zezë e shtëpís sonë hecte nëpër kopsht ngadalë e me madhështí; në çdo çap kujdesesh e çuditesh. Mâ në fund i u-afrue derës së shtëpís, bâni disa këcime e hŷni mbrendë. Çunat e gocat luejshin me topa bore, tue u-dëfrye e tue u-kënaqë.

Nëpër rrugë shifeshin grumbuj djelmsh të rij e vajzash së reja, me skit e tyne mbi sup, të veshun me fanela leshi shumë ngjyrash, tue shkue nëpër kodra me bâ ski. Skitarët e presin me padurim borën e parë, t'imtë e të butë për t'i u-ngjitë kodravet e mandej për të shkitë teposhtë.

Njerzit e shtëpís po rrijshin pranë oxhakut: nâna po thurte nji triko, baba po luente shah me xhajën, dikush po lexonte e dikush tjetër po bisedonte me zâ t'ulët. Unë u-ula pranë vllait dhe i thash diçka në vesh. Ai qeshi me zâ të naltë. Të tjerët na shikuen si me dashë me na tërhjekë vrejtjen për prishjen e qetësís, por nuk thanë gjâ, sepse në shtëpín tanë nji shikim i të mëdhajvet mjaftonte.

P y e t j e

A ishte dimën dhe era e Veriut kishte frŷ për mjaft ditë ? Çë stinë ishte ? Cila erë kishte frŷ për mjaft ditë ? A rá nji natë, pa pritë e pa kujtue, bora e parë ? Çka rá nji natë, pa pritë e pa kujtue ? A u-çudita kur e pashë gjithë natyrën me at rrobe të bardhë ? Kush u-çudit kur e pá gjithë natyrën me at rrobe të bardhë ? Çka pashë që u-çudita ? A ishte ndryshue kopshti krejt ? Çka ishte ndryshue krejt ? A ishin fshehë nën petkun e bardhë, rruga e vullâjt e kopshtit ? Çka ishte fshehë nën petkun e bardhë ? Nën çka ishin fshehë rruga e vullâjt e kopshtit ? A dukesh vetëm aty-këtu ndonji gjeth i blért i barishtevet të mëdhaja ? Çka dukesh vetëm aty-këtu ? Ku dukesh ndonji gjeth i blért i barishtevet të mëdhaja ? A dukeshin bimët e mëdhaja sikur kishin vû nji qeleshe të bardhë ? Cilat bimë dukeshin sikur kishin vû nji qeleshe të bardhë ? Qysh dukeshin bimët e mëdhaja ? A ishin përkulë degët e tyne prej peshës së rândë që bajshin ? Cilat degë ishin përkulë prej peshës së rândë që bajshin ? Pse ishin përkulë degët e bimëvet të mëdhaja ? Çka u kishte ngjá degëvet të bimëvet të mëdhaja prej peshës së rândë që bajshin ? A hecte nëpër kopsht ngadalë e me madhështí, maca e zezë e shtëpís sonë ? Cila macë hecte nëpër kopsht ngadalë e me madhështí ? Qysh hecte nëpër kopsht maca e zezë e shtëpís sonë ? A kujdesesh e çuditesh në çdo çap që bânte ? Çka bânte maca në çdo çap që bânte ? A i u-afrue, mâ në fund, derës së shtëpís ? Çka bâni mâ në fund maca ? A bâni disa këcime dhe hŷni mbrendë ? Çka bâni

maca e zezë e shtëpís sanë ? A luejshin çunat e gocat me topa bore tue u-dëfrye e tue u-kënaqë ? Kush luente me topa bore tue u-dëfrye e tue u-kënaqë ? Me çka luejshin çunat e gocat ? Çka bâjshin çunat e gocat tue u-dëfrye e tue u-kënaqë ? A shifeshin nëpër rrugë grumbuj djelmsh të rij e vajzash së reja ? Çfarë djelmsh e çfarë vajzash shifeshin nëpër rrugë ? A i bajshin skit e tyne mbi sup ? Cilët i bajshin skit e tyne mbi sup ? A ishin të veshun me fanela leshi shumë ngjyrash ? Cilët ishin të veshun me fanela leshi shumë ngjyrash ? Me çka ishin të veshun djelmt e vajzat që shifeshin nëpër rruga ? A ishin tue shkue nëpër kodra me bâ ski ? Pse ishin tue shkue djelmt e vajzat nëpër kodra ? A e presin skitarët me padurim borën e parë për t'i u-ngjitë kodravet e mandej për të shkitë teposhtë ? Cilët e presin me padurim borën e parë, për t'i u-ngjitë kodravet e mandej për të shkitë teposhtë ? Qysh e presin skitarët borën e parë ? A âsht e përshtatshme për të bâ ski bora e imtë dhe e butë ? Çfarë bore âsht e përshtatshme për të bâ ski ? A po rrijshin pranë oxhakut njerzit e shtëpís ? Cilët po rrijshin pranë oxhakut ? Ku po rrijshin njerzit e shtëpís ? A po thurte nâna nji triko ? Çka po bânte nâna ? A po luente baba me xhajën shah ? Çfarë lojë po luejshin baba dhe xhaja ? Me kê po luente shah baba ? Po dikush tjetër, a po bisedonte me zâ t'ulët ? A u-ula pranë vllait ? Ku u-ula unë ? Çka i thash vllait në vesh ? A qeshi ai me zâ të naltë ? Qysh qeshi ai ? A na shikuen të tjerët si me dashë me na tërhjekë vrejtjen ? Kush na shikoi si me dashë me na tërhjekë

vrejtjen për prishjen e qetësís? Çka bânë të tjerët kur qeshi vllai? Qysh na shikuen të tjerët? Çka u prishëm na njerëzvet të shtëpís? A thanë gjâ? Kush nuk tha gjâ? A mjaftonte nji shikim i të mëdhajvet në shtëpín tonë? Nji shikim i kujt mjaftonte në shtëpín tonë?

A veshen njerzit në dimën me rrobe të trasha? Me çfarë rrobesh veshen njerzit në dimën? Po në verë, a veshen njerzit me rrobe të lehta? Me çfarë rrobesh veshen njerzit kur bân të nxehët? Nji degë kur përkulet tepër, a thyhet? A janë pothuej njizet çapa prej këtu deri në ndërtesën tjetër? Sa çapa janë prej këtu deri në PX? A keni shkue ndonji herë me bâ ski? A keni ju ski? A dini me bâ ski? A prishet shpesh nji automobil i vjetër? A punon sahati juej, apo âsht prishë? A mendoni se sot do të prishet moti? Çfarë ngjyre janë gjethët e pemëvet në verë? Ku i çoni këpucët kur kanë nevojë për t'u-ndreqë? Çfarë ngjyre janë qeleshet e Shqiptarëvet? A dini me luejtë shah? Si quhet vllai i nânës? Po vllai i babës? Qysh quhet motra e nânës? Po motra e babës? A keni ndonji palë këpucë me qafa? Cili âsht mâ i fortë, hekuri apor xhami?

F j a l u e r

me bâ ski (unë bâj ski)	(v.)	to ski
me bajtë (unë bâj)	(v.)	to carry, bear

bimë, -a bimë, -t	(f.)	plant
çap, -i çapa, -t	(m.)	step, pace
dorëz, -a dorëza, -t	(f.)	glove; handle; cuff of a shirt
me u-goditë (unë goditem)	(v.)	to be fixed, repaired; constructed, built; to come to an agreement
grumbull, -i grumbuj, -t	(m.)	group; crowd; pile, heap
hekur, -i	(m.)	iron
i, e, t'imtë t'imta	(adj. m. & f.)	fine (not coarse)
këpuctår, -i këpuctårë, -t	(m.)	shoemaker
me u-kujdesë (unë kujdesem)	(v.)	see "me u-kujdesue"
madhështí, -ja	(f.)	pride; arrogance; grandeur, splendor
me u-ndreqë (unë ndreqem)	(v.)	to be repaired, fixed, adjusted; to be reconciled
me ndryshue (unë ndryshoj)	(v.)	to change, differ, vary
me u-ndryshue (unë ndryshohem)	(v.)	to be changed, to change
padurim, -i	(m.)	impatience
me padurim	(adv.)	impatiently
me parapå (unë parashof)	(v.)	to foresee, foretell, predict

peshë, -a pesha, -t	(f.)	weight, load
petk, -u petka, -t	(m.) (f.)	dress (sing.) suit (pl.)
me u-përkulë (unë përkulem)	(v.)	to bend, bow oneself; to be bent, to droop
ski, -t	(m.)	ski
skitár, -i skitarë, -t	(m.)	skier
sup, -i supa, -t	(m.)	shoulder
shah, -u	(m.)	chess
shikim, -i	(m.)	look
me shkitë (unë shkas)	(v.)	to glide, slide, slip, skate
teposhtë	(adv.)	downhill, downwards
triko, -ja triko, -t	(f.)	sweater
me thurë (unë thur)	(v.)	to knit; to fence in; to enclose
vullâ, -ni vullâj, -t	(m.)	garden-bed

Shenim:

këpucë me qafa	boots (high shoes)

Detyrë Shtëpije

1. Does it snow very much on these mountains?
2. Where do you have your suits pressed?

3. In these last years this country has changed a lot.

4. Do all the trees shed their leaves in Winter?

5. Has the wind bent all the branches of the apple tree?

6. Give this note another look (glance).

7. In some states of North America the temperature is very low.

8. Why don't you call (the) their attention to those who don't work?

Mësimi i 85-të

Lufta në Koré

1. A e dini kur dhe ku u-fundos "Grizhla" mina pastruese e Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës?

Po,"Grizhla" u-fundos n'ujënat e Korés,pak kohë mbassi pat fillue lufta në Koré.

2. Pse u-fundos ?

U-fundos sepse hasi në nji minë ruse që qëndron pezull n'ujë.

3. Sa anije janë fundosë prej këso lloj minash ?

"Grizhla" ka qenë e para anije që u-fundos,por e treta që hasi në mina që qëndrojnë pezull n'ujë.

4. Çfarë lloj anijesh kanë qenë dý të tjerat ?

Nji korracatë dhe nji kryqzuer.

5. Sa vetë munguen nga mina pastruese "Grizhla" ?

Njizet e nji vetë. Nuk u-muer vesht deri vonë se cilët prej tyne u-mbytën dhe cilët ishin gjallë.

6. A njifni ndonji prej atyne që u-mbytën ?

Po,nji prej tyne ishte edhe Toger W.R.Person-i,i biri i Zotní dhe i Zojës R.L.Person.

7. A âsht e vërtetë se Rusija i ka ndihmue komunistat e Korés Veriore ?

Po. Rusija i ka pajisë me armë,municion,aeroplana,aviatora e ushtarë nga Kina komuniste.

8. A âsht provue kjo gjâ ?

Po, âsht provue edhe se,të gjitha këto armë,jo vetëm që ishin fabrikue në Rusí,por edhe se kishin dalë nga depot ruse pak kohë mbassi filloi lufta.

9. Përveç komunistavet të Korés së Veriut, çfarë ushtarësh tjerë kanë luftue kundër forcavet të Kombevet të Bashkueme?

Patën qenë dërgue,gjithënji të shtŷm prej Rusis,edhe ushtarë kinezë,të pajisun me gjithëfarë armësh.

10. Si përfundoi çâshtja e minavet që qëndrojnë pezull n'ujë ?	Nuk e dij; nji gjeneral pat deklarue se përdorimi i tyne ishte i paligjëshëm.
11. Kur i u-pré hovi komunistavet ?	Mbassi kambësorija amerikane zbarkoi në Koré; mâ vonë u-bâ nji armëpushim.
12. Si âsht tash gjendja atje ?	E turbullt.

Lexim e Përkëthim

Pak kohë mbassi filloi lufta në Koré, "Grizhla", anije për pastrim minash, e Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës, u-fundos n'ujënat e Korés nga nji minë ruse. "Grizhla" qe e para anije që u-fundos në luftën e Korés, por qe e treta me hasë në mina që qëndrojnë pezull n'ujë. Nji kryqzuer dhe nji korracatë u-damtuen keqas prej këso minash.

Nga "Grizhla" munguen njizet e nji vetë; a ishin gjallë e ndoshta rob në duer t'anmikut, apo u-mbytën nuk u-dijt deri vonë. Familjet e tyne nuk u-njoftuen fíll mbas aksidentit, mbassi kishte mundësí se, në mos të tânë, nji pjesë mund të kishte shpëtue.

Nji prej njizet e nji burravet që u-mbytën ishte edhe Toger W.R.Person-i. Toger Person-i ishte i biri i Zotní dhe i Zojës R.L.Person që banojnë në Rrugicën Bleroshe në Pacific Grove. Toger Person-i kishte krye me lavd Shkollën Navale në Monterey. Kishte lindë me 23 Príll 1924, n'Illinois.

Pak kohë mbassi filloi lufta në Koré s'mbeti asnji dyshim se Rusija ishte tue i pajisë tërthorazi komunistat e Korés Veriore me armë, municion, aeroplana, aviatora e ushtarë nga Kina e Kuqe. Tanksa të lehtë e të rândë u-zûnë nga Ushtrít e Kombevet të Bashkueme. U-provue se, jo vetëm që këta ishin të fabrikuem në Rusí, por edhe se kishin dalë nga depot ruse porsa pat fillue lufta. Përveç tanksavet u-zûnë edhe topa, mitraloza e pushkë; edhe këto armë të bâme në Rusí.

Nji nga gjeneralat e Fuqivet të Kombevet të Bashkueme deklaroi se përdorimi i minavet që qëndrojnë pezull n'ujë ishte i paligjëshëm.

Zbarkimi i papritun i Kambësorís Amerikane e shkatrroi ushtrín komuniste, e cila u-vû në të hikun përtej paralelit të 38të. Ky paralel e dán Korén e Veriut nga ajo e Jugut.

Hovi i Komunizmit u-ndalue megjithëqë Kina e Rusija u erdhën në ndihmë komunistavet të Korés, por situata vazhdon të jetë e turbullt edhe sot.

P y e t j e

A ishte "Grizhla" nji anije për pastrim minash ? Çfarë anije ishte "Grizhla" ? E kujt ishte kjo anije ? A u-fundos n'ujënat e Korés, pak kohë mbassi filloi lufta në Koré ? N'ujënat e cilit shtet u-fundos anija "Grizhla" ? Kur u-fundos "Grizhla" ? A u-fundos nga nji minë ruse ? Cila anije u-fundos n'ujënat e Korés

nga nji minë ruse ? A qe "Grizhla" e para anije që u-fundos, n'ujënat e Korés ? Cila qe e para anije që u-fundos n'ujënat e Korés ? A qe "Grizhla" e treta anije me hasë në mina që qëndrojnë pezull n'ujë ? Sa anije tjera kanë hasë në mina që qëndrojnë pezull n'ujë ? A u-damtuen keqas prej këso minash, nji kryqzuer dhe nji korracatë ? Prej çfarë minash u-damtuen keqas nji kryqzuer dhe nji korracatë ? Çfarë anijesh tjera u-damtuen keqas prej këso minash ? A munguen nga "Grizhla" 21 vetë ? Sa vetë munguen nga "Grizhla" ? A u-dijt menjiherë në se ishin gjallë apo jo ? Çka nuk u-dijt deri vonë ? Në se ishin gjallë, a mund t'ishin ndoshta robë në duer t'anmikut ? Cilët prej 21 vetëve që munguen mund t'ishin robë në duer t'anmikut ? A u-njoftuen familjet e tyne fíll mbas aksidentit ? Cilat familje nuk u-njoftuen fíll mbas aksidentit ? A âsht e vërtetë se nuk u-njoftuen mbassi kishte mundësí se, në mos të tânë, nji pjesë mund të kishte shpëtue ? Pse nuk u-njoftuen menjiherë familjet e tyne ? Sa vetë prej tyne mund të kishin shpëtue ? A âsht Toger W.R.Person-i nji prej 21 burravet që u-mbytën ? Cili âsht nji prej 21 burravet që u-mbytën? A ishte Toger W.R.Person-i i biri i Zotní dhe i Zojës R.L.Person që banojnë në Rrugicën Bleroshe në Pacific Grove ? I biri i kujt ishte Toger W.R.Person-i ? Ku banojnë prindët e tij ? A e kishte krye me lavd Shkollën Navale në Monterey ? Cilën shkollë kishte krye me lavd ? Ku dhe kur kishte lindë Toger W.R.Person-i ? A ishte Rusija tue i pajisë tërthorazi komunistat e Korés Veriore ? Kur s'mbeti asnji dyshim se Rusija ishte tue i pajisë tërthorazi

komunistat e Korés së Veriut ? Qysh i pajiste Rusija komunistat e Korés Veriore ? Cilët pajiste Rusija tërthorazi ? A i pajiste me armë, municion, aeroplana, aviatora e ushtarë nga Kina e Kuqe ? Me çka i pajiste Rusija komunistat e Korés Veriore ? A u-zûnë nga Ushtrít e Kombevet të Bashkueme tanksa të lehtë e të rândë ? Nga cilat ushtrí u-zûnë tanksa të lehtë e të rândë ? Çka u-zû nga Ushtrít e Kombevet të Bashkueme ? A u-provue se, jo vetëm që këta ishin të fabrikuem në Rusí, por edhe se kishin dalë nga depot ruse porsa pat fillue lufta ? Çka u-provue ? Ku ishin të fabrikuem këta tanksa ? Nga cilat depo kishin dalë dhe kur kishin dalë ? A deklaroi nji nga gjeneralat e Fuqivet të Kombevet të Bashkueme se përdorimi i minavet që qëndrojnë pezull n'ujë ishte i paligjëshëm ? Çka deklaroi nji nga gjeneralat e Kombevet të Bashkueme ? Kush deklaroi se përdorimi i minavet që qëndrojnë pezull n'ujë ishte i paligjëshëm ? A e shkatrroi ushtrín komuniste zbarkimi i papritun i Kambësoris Amerikane ? Çka e shkatrroi ushtrín komuniste ? Cili zbarkim e shkatrroi ushtrín komuniste ? A u-vû në të hikun, përtej paralelit të 38të ushtrija komuniste ? Cila ushtrí u-vû në të hikun përtej paralelit të 38të ? Përtej cilit paralel u-vû në të hikun ushtrija e Korés së Veriut ? Ç'i ngjau ushtrís komuniste kur zbarkoi Kambësorija Amerikane ? Cili paralel e dán Korén e Veriut nga ajo e Jugut ? A u-ndalue hovi i Komunizmit, megjithëqë Kina e Rusija u erdhën në ndihmë Komunistavet të Korés ? A vazhdon të jetë edhe sot e turbullt situata ? Qysh vazhdon të jetë situata në Koré ?

A ka ngjá ndonji aksident mbrâmë? Çka ka ngjá mbrâmë në Seaside? A u-nënshkrue armëpushimi në Koré më 1953? Në ç'vjet u-nënshkrue armëpushimi në Koré? A quhet aviator njeriu që nget aeroplanin? Qysh quhet njeriu që nget aeroplanin? A kemi ndonji aviator në këtë klasë? Në cilin qytet t'Amerikës fabrikohen mâ shumë automobila? Ku fabrikohen automobilat "Ford"? A keni pa ndonji anije tue u-fundosë? A keni hypë ndonji herë në nji korracatë? Po në nji kryqzuer, a keni hypë ndonji herë? A ka mundësí të shkoni për Krishtlindje në shtëpí? A âsht e paligjëshme në Sh. B. t'A. me e ngá automobilin n'anën e majtë të rrugës? A qëndrojnë hyjt pezull në hapsinë? Ku qëndrojnë hyjt pezull? Sa robë lufte zûnë Fuqít e Kombevet të Bashkueme gjatë Luftës Koreane? Cilat fuqí zûnë shumë robë lufte gjatë Luftës Koreane? A u-shkatrruen shumë qytete, gjatë Luftës së Dytë Botënore? A âsht uji i lumit Salinas i turbullt? Qysh âsht uji i lumit Salinas?

F j a l u e r

armëpushim, -i armëpushime, -t	(m.)	armistice
aviator, -i aviatora, -t	(m.)	pilot
blerosh, -e	(adj. m. & f.)	green
me u-damtue (unë damtohem)	(v.)	to be damaged, harmed
me u-dërgue (unë dërgohem)	(v.)	to be sent

me u-dijtë (dihet)	(v.)	to be known
dyshim, -i dyshime, -t	(m.)	doubt, suspicion
me u-fabrikue (fabrikohet)	(v.)	to be manufactured
i, të fabrikuem e, të fabrikueme	(adj. m. & f.)	manufactured
fíll	(adv.)	straight
me u-fundosë (unë fundosem)	(v.)	to be sunk, submerged
gjeneral, -i gjenerala, -t	(m.)	General
me hasë (unë has)	(v.)	to bump into, encounter; to meet
hov, -i hove, -t	(m.)	impetus, momentum
Kinë, -a	(f.)	China
komb, -i kombe, -t	(m.)	nation
komunizëm, komunizmi	(m.)	communism
Koré, -a	(f.)	Korea
korracatë, -a korracata, -t	(f.)	battleship
kryqzuer, kryqzori kryqzorë, -t	(m.)	cruiser
lavd, -i lavde, -t	(m.)	praise
me lindë (unë lind)	(v.)	see "me lé"
me u-marrë vesht (unë merrem vesht)	(v.)	to be found out; to understand (one another)

minë, -a mina, -t	(f.)	mine
mitraloz, -i mitraloza, -t	(m.)	machine-gun
municion, -i municione, -t	(m.)	ammunition
me u-nënshkrue (nënshkruhet)	(v.)	to be signed
me u-njoftue (unë njoftohem)	(v.)	to be notified
me pajisë (unë pajis)	(v.)	to equip, furnish; to endow
i, të paligjëshëm e, të paligjëshme	(adj. m. & f.)	illegal, unlawful
i, e, të papritun të papritуna	(adj. m. & f.)	unexpected, sudden
paralel, -i paralele, -t	(m.)	parallel
pastrim, -i	(m.)	cleaning
pastrues, -e	(adj. m. & f.)	cleaning, cleansing, sweeping
pezull	(adv.)	afloat; aloft; pending
me u-prê (unë pritem)	(v.)	to cut oneself, to be cut
rob, -i robë, -t	(m.)	prisoner of war; slave
rus, -e rusë	(adj. m. & f.)	Russian
Rusí, -ja	(f.)	Russia
rrugicë, -a rrugica, -t	(f.)	not a through street, alley

situatë, -a situata, -t	(f.)	situation
me u-shkatrrue (unë shkatrrohem)	(v.)	to be destroyed, ruined; to break down
i shtŷm, të shtŷmë e, të shtŷme	(adj. m. & f.)	instigated, egged on
i, e, të tânë të tâna	(adj. & pron. m. & f.)	all, whole
tanks, -i tanksa, -t	(m.)	tank (mil.)
tërthorazi	(adv.)	indirectly
i, e, të turbullt të turbullta	(adj. m. & f.)	turbulent, troubled; stirred up; confused; muddy
verior, -e	(adj. m. & f.)	North, Northern
zbarkim, -i zbarkime, -t	(m.)	landing (on shore from a ship)

Shenime:

mina pastruese	mine sweeper
i u-prê hovi	it was stopped, they were stopped
me u-vû në të hikun (unë vêhem në të hikun)	to be routed

Detyrë Shtëpije

1. Is there any possibility that you'll go to Europe after you finish this course?
2. He told me indirectly that he couldn't do anything.
3. Is it legal to drive 65 miles p.h. on California's highways?

4. Would you say that the infantry produced good results in World War II?

5. Is this another alley like the others?

6. The Armies that fought in Korea were under the command of the U.N.

7. When was the Korean armistice signed?

Mësimi i 86-të

Vjeshta

1. Sa e dashun dhe e buzëqeshun âsht vjeshta !

Po,vërtetë! Vjeshta ka,përveç të miravet tjera,edhe bekimet e Perendís.

2. Si âsht vjeshta në vendin tuej ?

Pothuej si kudo;dielli shëndrit butë e ngrofët dhe nuk t'i merr sŷt si në verë.

3. A ka mot të bukur ?

Mâ të shumtën e kohës po, por aty-këtu ka edhe mjegull, pak a shumë të dendun.

4. A ka shumë pemë ke ju ?

Mvaret simbas krahinës,por mollat,dardhat,pjeshkat, kumbullat e arrat rriten kudo.

5. Çfarë rrushi rritet atje ?

Bujqt i apin rândësí të madhe rrushit të zí, që âsht shumë i mirë për vênë.

6. Në ç'kohë fillon puna për bâmjen e vênës së ré ?

Nga fillimi i Tetorit dhe kremtohet me nji drekë gazmore.

7. Po barishte, a ka shumë ?

Ka çdo lloj barishtesh,sidomos lakna,sallata,qepë,groshë etj.

8. Unë s'kam pá kurr zgjoj; a keni shumë ju në vendin tuej ?

Çdo katundár ka zgjojt e tij në kopsht;kalamâjt u rrijnë gjithëmonë afër dhe u çohet goja lang.

9. A çelin shumë lule në vjeshtë ?

Jo shumë;aty-këtu shifen lulekuqe, lule kumbonë e disa tjera.

10. Ku kullosin grigjat ?

Nëpër livadhe; grigja që kullot qetësisht,paraqet nji pamje të kândëshme.

11. A e kanë zakon me u vû lopëvet cingare ?

Po,cingaret e lopëvet tingëllojnë së largu përmallshëm nëpër livadhe.

12. Kujtoj se në vjeshtë fillon edhe koha e gjuetís.

Po,ndër pyje e lugina ndigjohen,herë mbas here,të shtimet e gjuetarëvet.

13. Çka tjetër mund të më thoni për vjeshtën ?

Pothuej asgjâ; dielli duket mâ rrallë,deri sa vjen dimni me borë e akull.

Lexim e Përkëthim

Vjeshta âsht ndoshta mâ e buzëqeshuna e mâ e erandëshmja stinë e vjetit. Kjo stinë nuk âsht e hijshme, e shkëlqyeshme dhe e kândëshme si prandvera, por âsht e dashun, e âmbël dhe plot bekime të Perendís.

Dielli i vjeshtës nuk djeg si dielli i verës, por shëndrit butë e ngrofët; drita e tij nuk âsht aq e shkëlqyeshme sa me t'i marrë sŷt. Mëngjesi âsht i freskët, dielli lufton me mjegullën e dendun dhe vetëm afër mesdite e shpërdán këtê; atëherë duket qielli i qartë dhe dielli shëndrit kudo: ndër pyje, ndër liqêj dhe ndër lugina, ku kullot grigja.

Në kopsht e në vneshtë drûjt janë plot me kokrra; bujqt çojnë ndër shtëpí kosha plot me molla faqekuqe, me dardha të verdha si florîni, me pjeshka me lëkurë si kadife, me kumbulla dhe me arra ende të mbulueme me lëvore; rrushi i zí dhe i bardhë âsht gati për t'u-vjelë e shpejt do të kremtohet të lemit e vênës së ré. Bujkesha, me fytyrë gazmore vren laknat e harlisuna, sallatën e blért e qepët e mëdhaja. Kalamâjt i çelin me gëzim bishtajat e gróshëvet dhe u çohet goja lang kur u afrohen zgjojvet të bletë-

vet, që janë plot me mjalt.

Lulet e prandverës e të verës, prej të cilave bletët punëtore kanë mbledhë nektár, janë thá; era e tyne nuk e mbush mâ kopshtin, por me gjithë këtê nuk mungojnë dhuntít e fundit të kohës së bukur të lulevet: aty-këtu lulëzon ndonji lulekuqe, kacaviret ndonji lule kumbonë. Mjerisht, mjafton vetëm nji natë e ftofët bryme me i mbytë të gjitha përnjiherë; në mëngjes, porsa të lejë dielli, mbaron kjo bukurí.

Në livadh, pamjen mâ të kândëshme të vjeshtës na e paraqet grigja, që kullot në qetësí; përmallshëm tingëllon prej së largu cingarja e lopëvet.

Fluturimi i zogjvet nuk i ep mâ jetë pyllit. Disa nga kàngëtarët e kândëshëm kanë hikë; disa të tjerë i pregatiten udhëtimit. Për së shpejti ka për të mbretnue heshtje e plotë në pýll; nëpër ato vende të shurdhëta do të jehojnë vetëm të shtimet e gjuetarëvet.

Nga mbarimi i vjeshtës dielli fillon të duket mâ rrallë; ré të denduna kalojnë në qiell dhe shiu nuk pushon për shumë ditë me rradhë. Shpejt ka për t'ardhë dimni me borë e akull.

P y e t j e

Cila stinë âsht ndoshta mâ e buzëqeshuna e mâ e erandëshmja e vjetit ? Çfarë stine âsht vjeshta ? Cila stinë nuk âsht e hijshme, e shkëlqyeshme dhe e kândëshme si prandvera ? Si cila stinë nuk

âsht vjeshta e hijshme, e shkëlqyeshme dhe e kândëshme ? A âsht vjeshta e dashun, e âmbël dhe plot bekime të Perendís ? Qysh âsht vjeshta ? Plot çka âsht vjeshta ? A djeg dielli i vjeshtës si dielli i verës ? Çka bân dielli i vjeshtës butë e âmbël ? Qysh shëndrit dielli i vjeshtës ? A âsht drita e diellit në vjeshtë aq e shkëlqyeshme sa me t'i marrë sŷt ? Kur nuk t'i merr sŷt drita e diellit ? Qysh âsht mëngjesi në vjeshtë ? Kur âsht mëngjesi i freskët ? Me çka lufton dielli në vjeshtë ? Me çfarë mjegulle lufton dielli në vjeshtë ? Kur e shpërdán dielli mjegullën ? Çka bân dielli afër mesdite ? Kur dukot qielli i qartë dhe dielli shëndrit kudo ? Çka shëndrit kudo: ndër pyje, ndër liqêj dhe ndër lugina, ku kullot grigja ? Ku janë drûjt plot me kokrra ? Plot me çka janë drûjt e kopshtit ? Cilët çojnë ndër shtëpí kosha plot me molla faqekuqe, me dardha të verdha si florîni e me kumbulla ? Çka çojnë bujqt ndër shtëpí plot me pjeshka me lëkurë si kadife e me arra ende të mbulueme me lëvore ? Qysh âsht rrushi i zí dhe i bardhë ? Çka âsht gati për t'u-vjelë ? Kur do të kremtohet të lemit e vênës së ré ? Çka do të kremtohet shpejt ? Kush i vren me fytyrë gazmore laknat e harlisuna, sallatën e blért e qepët e mëdhaja ? Me çfarë fytyre i vren bujkesha laknat e harlisuna, sallatën e blért dhe qepët e mëdhaja ? Qysh janë laknat dhe sallata që vren bujkesha ? Cilët i çelin me gëzim bishtajat e groshëvet ? Cilat bishtaja çelin kalamâjt me gëzim ? Çka bâjnë kalamâjt me gëzim ? Cilëve u çohet goja lang kur u afrohen zgjojvet të bletëvet, që janë plot me mjalt ? Çka u ngján kalamâjvet kuru afrohen

zgjojvet të bletëvet, që janë plot me mjalt ? Plot me çka janë zgjojt e bletëvet, të cilëve u afrohen kalamâjt ? Cilat lule, prej të cilave bletët punëtore kanë mbledhë nektár, janë thá ? Çka u ka ngjá lulevet, prej të cilave bletët punëtore kanë mbledhë nektár ? Cila erë nuk e mbush kopshtin ? Çka nuk e mbush mâ kopshtin ? Por me gjithë këtê, a mungojnë dhuntít e fundit të kohës së bukur të lulevet ? Çka nuk mungon, me gjithë që era e lulevet nuk e mbush mâ kopshtin ? Çka lulëzon aty-këtu ? Mjerisht, çfarë nate mjafton me i mbytë të gjitha përnjiherë ? Çka u bân lulevet të vjeshtës nji natë e ftofët bryme ? Kur mbaron kjo bukurí ? Çka ngján në mëngjes, porsa të lejë dielli ? Në livadh, çka na e paraqet pamjen mâ të kandëshme të vjeshtës ? Çka paraqet grigja në livadh ? Qysh kullot grigja ? Çka tingëllon përmallshëm prej së largu ? Qysh tingëllon prej së largu cingarja e lopëvet ? Çka nuk i ep mâ jetë e gjallëní pyllit ? Çka kanë bâ disa nga kângëtarët e kândëshëm ? Sa zogj kanë hikë ? Po disa tjerë, çka bâjnë ? Çka ka për të mbretnue në pýll, për së shpejti ? Ku ka për të mbretnue për së shpejti heshtje e plotë ? Çka do të jehojë nëpër ato vende të shurdhëta ? Të shtimet e kujt do të jehojnë nëpër ato vende të shurdhëta ? Qysh fillon të duket dielli nga mbarimi i vjeshtës ? Kur fillon të duket dielli mâ rrallë? Çfarë résh kalojnë në qiell, nga mbarimi i vjeshtës ? Po shiu, a pushon shpejt ? Çka bân shiu për shumë ditë me rradhë ? Cila stinë ka për t'ardhë me borë e akull ? Çka bje me vete dimni ? A e djeg dorën nji copë hekur shumë i nxehët ? A t'i merr sŷt,

natën, drita e nji automobili? A i ngjân kadifes lëkura e pjeshkavet? A janë të mbulueme arrat me lëvore, kur janë në pemë? A u bje lëvorja arravet kur piqen? Nji pemë që nuk bân mâ pemë, a thohet se âsht thâ? A bje brymë natën në këtë qytet? Në çë stinë bje zakonisht brymë? Thoni emnat e disa langjeve!

F j a l u e r

arrë, -a arra, -t	(f.)	walnut
bâmje, -a	(f.)	making
bekim, -i bekime, -t	(m.)	blessing
bujkeshë, -a bujkesha, -t	(f.)	the farmer's wife
butë	(adv.)	softly, gently
i, e, të buzëqeshun të buzëqeshuna	(adj. m. & f.)	smiling
cingare, cingarja cingare, -t	(f.)	small bell (used on cattle)
i, e, të dendun të denduna	(adj. m. & f.)	dense; compact; frequent
dhuntí, -ja dhuntí, -t	(f.)	gift, present
i, t'erandëshëm e, t'erandëshme	(adj. m. & f.)	fragrant
faqekuq, -e	(adj. m. & f.)	rosy-cheeked
fluturim, -i fluturime, -t	(m.)	flight

gazmuer, gazmore	(adj. m. & f.)	gay, joyful
gjuetâr, -i gjuetarë, -t	(m.)	hunter
gjuetî, -ja	(f.)	see "gjah"
i, të hijshëm e, të hijshme	(adj. m. & f.)	beautiful, handsome
i, e, të harlisun të harlisuna	(adj. m. & f.)	well grown
me jehue (jehon)	(v.)	to echo
me u-kacavjerrë (unë kacavirem)	(v.)	to clamber
kadife, kadifja	(f.)	velvet
kalamâ, -ni kalamâj, -t	(m.)	child
i, të kandëshëm e, të kandëshme	(adj. m. & f.)	pleasant
kângëtâr, -i kângëtarë, -t	(m.)	singer
kokërr, kokrra kokrra, -t	(f.)	anything with a round or oval shape
kosh, -i kosha, -t	(m.)	a large basket
me u-kremtue (kremtohet)	(v.)	to be celebrated
kumbull, -a kumbulla, -t	(f.)	plum (tree & fruit)
të lêm, -it	(neuter)	birth; sunrise
lëvore, lëvorja lëvore, -t	(f.)	skin, peel, rind
luginë, -a lugina, -t	(f.)	valley

lule kumbonë, -a lule kumbona, -t	(f.)	morning-glory
lulekuqe, lulekuqja lulekuqe, -t	(f.)	poppy
mesditë, -a	(f.)	noon, midday; lunch
e mirë, -a të mira, -t	(f.)	(the) nice, good thing
mot, -i	(m.)	weather
nektâr, -i	(m.)	nectar
përmallshëm	(adv.)	longingly
përnjiherë	(adv.)	at once, immediately; at the same time
me u-pjekë (unë piqem)	(v.)	to be ripened; to be baked; to meet
i, e, të plotë të plota	(adj. m. & f.)	complete, full
me u-pregatitë (unë pregatitem)	(v.)	to get ready; to be prepared
qetësisht	(adv.)	peacefully
i, të shkëlqyeshëm e, të shkëlqyeshme	(adj. m. & f.)	brilliant, shining
(për së) shpejti	(adv.)	soon, shortly
e shtime, e shtimja të shtime, -t	(f.)	shot, charge, report (of a gun)
i, e, të shurdhët të shurdhëta	(adj. m. & f.)	deaf
me tingëllue (unë tingëlloj)	(v.)	to ring, tinkle; to sound
me vrejtë (unë vrej)	(v.)	to observe

zgjue, zgjoni zgjoj, -t	(m.)	beehive

Shenime:

me u-çue goja lang (më çohet goja lang)	(v.)	to water one's mouth
me (të) marrë sy̰t (më merr sy̰t)	(v.)	to dazzle
me rá brymë (bje brymë)	(v.)	to be frosty

Detyrë Shtëpije

1. When I see sweets (pastries) my mouth waters.
2. In what season do the days become shorter and the nights longer?
3. In that room there is a large basket full of peaches.
4. Unfortunately it is too late!
5. The new highway will pass through that valley.
6. What kind of milk do they use mostly in America?
7. It depends on him; I have accepted it.
8. The women of Korça make beautiful rugs.
9. He comes to see us very seldom; he should come more often.
10. It rained a lot these last days.

Mësimi i 87-të

Çmimi i Heshtjes

1. Ç'të ré ka pasë sot n'Akademín tuej të famëshme, Zotní Kryetár ?

Sot jam shumë i kënaqun, Zotní Gjykatës!N'Akademí âsht pranue si anëtár nji njeri me të vërtetë i zoti: Dr.Zebi.

2. Personalisht nuk e njof, por kam lexue kryeveprën e tij që âsht nji libër i shkëlqyeshëm.

Përveç zotsís,sot ka dhânë edhe nji provë tjetër: se âsht i urtë dhe i thjeshtë.

3. Nga e morët vesht këtê ?

Ishim të mbledhun në salë kur shërbëtori më solli nji pusullë,me të cilën Dr.Zebi kërkonte me u-bâ anëtár.

4. Më falni se po ju a pres fjalën! A mos u-zû disa ditë mâ parë vendi që kishi të lirë ?

Tamam këtê desha të ju tregoj; vendi i liruem u-zû prej nji njeriu që s'ka merita të veçanta.

5. Thonë se,kur do t'u-prananonte,mbajti nji fjalim të bukur!

Po,për ata që nuk mendojnë shumë thellë.Kur morëm pusullën e Dr.Zebit,Akademikët dhe unë qemë të pikëlluem.

6. Pse ?

Sepse na erdhi keq që qemë të detyruem mos me e pranue. Kaq u-turbullova sa nuk dijta si me i u-përgjegjë.

7. Çë mënyrë gjetët me i thânë se Akademija nuk kishte mâ vend ?

Porosita nji gotë,të cilën e mbusha me ujë aq fort sa me nji pikë tjetër uji do të derdhesh.

8. Nuk do të kishi mujtë me gjetë asnji fjalë mâ kuptimplote se ç'ishte ajo gotë e mbushun.

Thirra Dr.Zebin dhe i tregova gotën;e kuptoi menjiherë se ajo gotë donte me thânë se n'Akademí s'kishte mâ vend për tê.

9. Ç'tha ai ?

Nuk tha gjâ,por u-ul,mori nji gjeth drandofilli që ishte

përdhé dhe e vûni mbi sipërfaqen e ujit. Uji nuk u-derdh.

10. Edhe Dr.Zebi nuk mund t'i gjênte gotës nji përgjegje mâ të hollë.

Për këtë përgjegje të gjithë duertrokitën dhe e pranuem Dr.Zebin anëtár,kundër rregullores.

11. A mbaroi me kaq ?

Jo,në rregjistër t'Akademís, ku duhet të shkruente dý fjalë falnderimi shenoi numrin 100 dhe para këtij numri shtoi nji zero dhe këto fjalë: "Nuk do të vlejë as mâ shumë as mâ pak".

12. Pse numrin 100 ?

Sepse 100 ishin anëtarët e Akademís deri sot.

13. Po ju, qysh u-përgjegjët ?

Unë e prisha zeron dhe i a shtova numrit 100; mandej shkrova edhe këto fjalë: "Do të vlejë 10 herë mâ shumë".

Lexim e Përkëthim

Në Hamadan, Persí, ishte nji akademí e përmendun. Neni i parë i rregullores së kësaj akademije ishte ky: "Akademikët duhet të mendojnë shumë, të shkruejnë pak dhe të kuvendojnë (bisedojnë), sa të jetë e mundun edhe mâ pak". E quejshin Akademija e Heshtjes, dhe çdo dijetár i vërtetë në Persí e kishte për nderë të merrte pjesë në tê.

Doktor Zebi, auktor i nji libri fort të shkëlqyeshëm, mori vesht se n'Akademí ishte lirue nji vend. U-nis menjiherë, shkoi në Hamadan dhe kur vojti ke dera e salës ku ishin mbledhë akademikët, i u-lut shërbëtorit që t'i epte kryetarit nji pusullë, në

të cilën kishte shkrue këto fjalë: "Doktor Zebi kërkon përvujtnisht vendin e liruem".

Shërbëtori bâni si u-porosit, por fatkeqsisht doktori dhe shkresa e tij kishin mrrîjtë me shumë vonesë,sepse vendi i çelun ishte zânë prej nji tjetri.

Akademikët u-pikëlluen tepër për këthough vonesë; këta kishin pranue si anëtár, pak kundër dishirit të tyne, nji njeri që nuk kishte aq shumë merita, i cili me nji fjalim të lehtë dhe të nxehët kishte fitue dashunín e atyne që nuk mendojshin shumë thellë; tashti ishin të detyruem që mos të pranojshin nji njeri me vleftë aq të madhe sa atê të Doktor Zebit.

Kryetari, që e kishte për detyrë t'i a epte doktorit këthough lajm të papëlqyeshëm, s'dinte si me fillue dhe prandej u-turbullue. Por mbassi mendoi pak urdhënoi që t'i bijshin nji gotë të madhe, të cilën e mbushi aq plot me ujë, sa po të shtohesh nji pikë mâ tepër, uji do të derdhesh. Mandej urdhënoi që të thërritshin mbrendë doktorin, i cili hŷni me nji të sjellun të matun e të thjeshtë, që tregon kurdoherë meritimin e vërtetë.

Kryetari u-çue më kambë dhe pa thânë asnji fjalë i tregoi doktorit kupën e mbushun. Ky e kuptoi që donte me thânë se n'Akademí nuk kishte mâ vend. Por pa u-idhnue u-mundue me i dhânë me kuptue kryetarit se nji akademik mâ tepër nuk do të prishte punë. Pá përdhé nji gjeth drandofilli; u-ul dhe e mori e me kujdes të veçantë e vûni mbi sipërfaqen e ujit, në mënyrë që nuk u-derdh asnji pikë.

Për këtë përgjegje kaq të hollë, të gjithë duertrokitën; prishën rregulloren po at ditë dhe Doktor Zebi u-pranue me britma gëzimi. Mandej i vûnë përpara rregjistrin e Akademís në të cilin çdo anëtár vênte nënshkrimin e tij dhe shkruente disa rradhë falnderimi. Mbassi e nënshkroi, Doktor Zebi shenoi në buzë të faqes së rregjistrit numrin 100, që ishte numri i anëtarëvet dhe përpara njishit shtoi nji zero dhe shkroi këto fjalë: "Nuk do të vlejë as mâ shumë as mâ pak".

Kryetari u-përgjegj shumë bukur: vûni zeron mbas numrit 100 dhe shkroi këto fjalë: "Do të vlejë 10 herë mâ shumë".

P y e t j e

Ku ishte nji akademí fort e përmendun ? Çfarë akademije ishte ajo që gjindesh në Hamadan ? Cili ishte neni i parë i rregullores ? Çka duhet të bâjshin anëtarët e akademís ? Si e quejshin këtë Akademí ? A e kishte për nderë çdo dijetár të merrte pjesë në të ? Çka e kishin për nderë me bâ dijetarët ? Kush ishte Doktor Zebi ? Çka kishte shkrue ky ? Çka mori vesht Doktor Zebi ? Në cilën akademí ishte lirue nji vend ? Kush u-nis e shkoi menjiherë në Hamadan ? A vojti ke dera e salës ku ishin mbledhë akademikët ? Ke cila salë vojti Doktor Zebi ? Kujt i u-lut Doktori që t'i epte kryetarit nji pusullë ? Çka kishte shkrue n'at pusullë ? Çka kërkonte Doktor Zebi me at pusullë ? Në çfarë mënyre e kërkonte vendin e liruem ? Çka bâni shërbëtori ? A kishin

mrrîjtë me kohë Doktori dhe shkresa e tij ? Prej kujt ishte zânë vendi i liruem ? Cili vend ishte zânë prej nji tjetri ? Kur mrrîjtën Doktori dhe shkresa e tij, a qe i liruem vendi ? Për çka u-pikëlluen akademikët ? Kê kishin pranue akademikët si anëtár pak kundër dishirit të tyne ? Çfarë njeriu ishte kandidati që u-pranue si anëtár i Akademís ? Çfarë fjalimi kishte mbajtë ai, para se të pranohesh si anëtár ? Dashunín e kujt kishte fitue kandidati me nji fjalim të lehtë e të nxehët ? Si mendojshin disa prej anëtarëvet ? Cilët ishin të detyruem mos të pranojshin n'Akademí nji njeri me vleftë aq të madhe sa të Doktor Zebit ? Çka ishin të detyruem të bâjshin akademikët ? Kush e kishte për detyrë t'i a epte këtë lajm të papëlqyeshëm Doktor Zebit ? Çfarë lajmi duhet t'i epte kryetari i Akademís Doktor Zebit ? A dinte si me i a fillue ? Kush u-turbullue ? Mbassi u-mendue pak, çka urdhënoi t'i bijshin ? Çka bâni me gotën e madhe që i prûnë ? Çka mbushi plot me ujë në mënyrë që nji pikë uji mâ tepër po t'i shtohesh do të derdhesh ? Kê urdhënoi pastaj të thërritshin mbrendë ? Qysh hŷni mbrendë Doktor Zebi ? Kush u-çue më kambë dhe i tregoi doktorit kupën e mbushun ? A tha ndonji fjalë kryetari kur i tregoi kupën ? Kush e kuptoi se ç'donte me thânë kupa plot me ujë ? Çka donte me thânë kupa plot me ujë ? Ku nuk kishte mâ vend për nji anëtár tjetër ? Kush u-mundue, pa u-zemrue, me i dhânë me kuptue kryetarit se nji akademik mâ tepër nuk do të prishte punë ? Çka po u-mundonte me i dhânë me kuptue kryetarit t'Akademís Doktor Zebi ? Çka pá

përdhé Doktor Zebi? Ku e vûni gjethin e drandofillit? Me çfarë kujdesi e vûni gjethin e drandofillit mbi sipërfaqen e ujit? Cilët duertrokitën për këtë përgjegje kaq të hollë? Pse duertrokitën anëtarët e Akademís? Kur e prishën rregulloren e Akademís? A u-pranue Doktor Zebi me britma gëzimi? Kë pranuen akademikët me britma gëzimi? Çka i vûnë mandej përpara Doktor Zebit? Çka ishte zakon me bâ në rregjistrin e Akademís? Cilët vêjshin nënshkrimin e tyne n'at rregjistër? Kush nënshkroi në rregjistër? A ishte zakon, simbas rregullores, me shkrue pak fjalë falnderimi? Çka ishte zakon me bâ kur pranohesh n'Akademí nji anëtâr i ri? Si veproi Doktor Zebi për të falnderue anëtarët e Akademís? Çka shkroi në buzë të faqes së rregjistrit? Çka diftonte ai numër? Çka shtoi përpara njishit? Çka shkroi? Si u-përgjegj kryetari? Ku e vûni ky zeron dhe çka shkroi? Kush do të vlente 10 herë mâ shumë? Qysh quhet Akademija Ushtarake e Shtetevet të Bashkueme? Në cilin qytet gjindet Akademija Navale? Çka d.m.th. anglisht "çmim i prém"? Kur shkoni për të fjetë në nji hotel ku e shkrueni emnin tuej? A kishte vonesë treni mbrâmë?

F j a l u e r

akademí, -ja akademí, -t	(f.)	academy
akademik, -u akademikë, -t	(m.)	academician (a member of an academy of arts, literature, etc.)

auktor, -i auktorë, -t	(m.)	author
britëm, britma britma, -t	(f.)	shout, shouting; call; cry
i, e, të çelun të çeluna	(adj. m. & f.)	vacant; open, opened
dijetâr, -i dijetarë, -t	(m.)	scholar, a learned person
drandofill, -i drandofille, -t	(m.)	rose
me duertrokitë (unë duertrokis)	(v.)	to applaud
falnderim, -i falnderime, -t	(m.)	thanks
fjalim, -i fjalime, -t	(m.)	speech
gjeth, -i gjethë, -t	(m.)	leaf
me u-idhnue (unë idhnohem)	(v.)	to get angry, to get excited
i, e, të kënaqun të kënaquna	(adj. m. & f.)	satisfied; happy
kryevepër, kryevepra kryevepra, -t	(f.)	masterpiece
kupë, -a kupa, -t	(f.)	cup, glass; goblet
kuptimplot, -e	(adj. m. & f.)	meaningful
kurdoherë	(adv.)	always; whenever; at any time
me kuvendue (unë kuvendoj)	(v.)	to chat, talk, converse, discuss
i, të liruem e, të lirueme	(adj. m. & f.)	vacated, freed

i, e, të matun të matuna	(adj. m. & f.)	cautious, prudent; measured
i, e, të mbledhun të mbledhuna	(adj. m. & f.)	gathered, assembled; collected
meritë, -a merita, -t	(f.)	merit
meritim, -i meritime, -t	(m.)	deserving; worthiness
nen, -i nene, -t	(m.)	article (of law)
nënshkrim, -i nënshkrime, -t	(m.)	signature
i, të papëlqyeshëm e, të papëlqyeshme	(adj. m. & f.)	unpleasant
personalisht	(adv.)	personally
i, e, të përmendun të përmenduna	(adj. m. & f.)	renowned, well-known; mentioned
përvujtnisht	(adv.)	humbly
pikë, -a pika, -t	(f.)	drop; period (grammar); dot; point; apoplexy (stroke)
me u-pikëllue (unë pikëllohem)	(v.)	to be grieved, to be very sad
i, të pikëlluem e, të pikëllueme	(adj. m. & f.)	grieved, bereaved
me u-porositë (unë porositem)	(v.)	to be instructed
me u-pranue (unë pranohem)	(v.)	to be accepted, admitted
i prêm, të premë e, të preme	(adj. m. & f.)	fixed (set, for prices); cut; clear-cut

provë, -a prova, -t	(f.)	proof; rehearsal
rregjistër, rregjistri rregjistra, -t	(m.)	register
të sjellun, -it	(neuter)	behaviour; turn; bringing
shkresë, -a shkresa, -t	(f.)	official letter
tashti	(adv.)	now
me u-turbullue (unë turbullohem)	(v.)	to be confused; to be stirred up; to get muddy
thellë	(adv.)	deep, deeply, profound, profoundly
i, e, t'urtë t'urta	(adj. m. & f.)	wise; sensible; prudent; peaceful
me vjeftë (unë vlej)	(v.)	to be worth; to cost
vleftë, -a vlefta, -t	(f.)	value, cost
me vojtë (unë vete)	(v.)	to go
zotsí, -ja	(f.)	ability, capability
Shenime:		
me dhânë me kuptue (unë ap me kuptue)	(v.)	to imply
me mbajtë fjalim (unë mbaj fjalim)	(v.)	to give a speech
e kishte për nderë		it was an honor for him
nuk do të prishte punë		it wouldn't make any difference

Detyrë Shtëpije

1. I'll be there without delay.
2. He gave (held) a very good speech; all applauded.
3. Whenever you need me, let me know!
4. He is a(plain) soldier means that he doesn't have any rank.
5. How many names of flowers do you know in Albanian besides the rose?
6. Put your signature on this memorandum, please, and then give it to me.
7. He was declared innocent and freed right away.
8. Don't do this thing; it is against regulations.
9. Do you remember what I told you?
10. I went (me vojtë) to the hospital to see a friend of mine who's sick.

Mësimi i 88-të

Lëkura e Ariut

1. Nesër do të dal për gjah për arij, a do të vini edhe ju ?

Më vjen keq,por mue nuk më pëlqen gjuetija e kafshëvet t'egra; preferoj gjuetín e shpendëvet.

2. Çfarë shpendësh gjueni ?

Mvaret simbas stinës dhe zonës ku shkoj me gjuejtë; zakonisht shepka ndër pyje e rosa t'egra ndër këneta.

3. Çfarë pushke përdoroni ?

Çifte me shasme. Po ju, ku shkoni me gjuejtë arij ?

4. Në pyllë,por disa herë zbresin edhe afër këneta-vet ase lumejvet për të pí ujë.

Çfarë lloj arme përdoroni ?

5. Kam mauzer dhe përdoroj fishekë me plumba.

A âsht e rrezikshme gjuetija e arijvet ?

6. Sigurisht! Ariu e ka zakon me sulmue,prandej duhet t'a vrasish me të shtimen e parë ase të dytën.

Ku i kanë arijt strofujt e tyne ?

7. Mvaret simbas rracës: disa ndër shpella e disa ndër pemë,ku bâjnë edhe këlyshë.

Ndër pemë ? Këta janë arij të nji rrace të vogël dhe nuk janë të rrezikshëm.

8. Po, âsht e vërtetë.

Çfarë ngjyre i kanë qimet arijt që gjueni ju ?

9. Kanë qime të murme.

Po arij të bardhë,a nuk gjueni ndonji herë ?

10. Jo, sepse arijt e bardhë jetojnë ndër zonat polare; ata duen klimë të ftofët.

Ndër vende tona dimni âsht mjaft i ftofët; pse mos të jetojnë edhe këtu ?

11. Sepse vera âsht e ngrofët dhe arijt e bardhë do të ngordhëshin me sigurí.

E kuptoj! Tash më falni;ju uroj fat të mirë për nesër e kini kujdes mos të ju kafshojë befas ndonji arí.

12. Ju falem nderit.

Lexim e Përkëthim

Dy gjuetarë kishin ndigjue se, afër disa kënetave, rranzë nji pylli, sillesh nji arí. Porositën fishekë të posaçëm me mâ shumë barut e me plumba të mëdhaj dhe nji ditë prej ditësh u-nisën për t'a vrá harushën.

Rrugës, njâni prej tyne tha: "Sa t'a shof harushën do t'a qëlloj, do t'a vras dhe me lëkurën e saj do të bâj nji gunë të trashë". Tjetri i u-përgjegj: "Po e vrava unë, do t'a shes lëkurën e ariut dhe me të hollat që do të marr do të shkoj me u-dëfrye".

Kështu, tue bisedue, mbassi kaluen disa kaçuba, morën nji këthesë ku filluen të duken gjurmat e harushës. Ulën mauzeret që kishin krah-e-qafë, hoqën sigurecat dhe filluen me përgjue, në se po ndihesh harusha tue ecë. Mbas pak minutash, panë tue dalë nga nji hendek, harushën që dojshin t'a vritshin. Nga frika filluen të dridhen. Ariu, mbassi u-suell pak, mori drejtim kah ishin ata.

Atëherë, ai që donte me e shitë lëkurën, hodhi pushkën përdhé dhe me vrap u-ngjit në nji pemë. Tjetri, tue mos pasë ku me hypë as ku me u-fshehë, u-kujtue se ariu nuk i nget njerzit e vdekun prandej u-shtrí për tokë dhe s'po merrte frymë. Ariu i u-afrue, i u-suell rrotull dhe mbassi nuhati pak mbi fytyrën e tij, vijoi udhën.

Mbassi u largue ariu, të dyve u doli frika; ai që ishte

153

ngjitë në pemë zbriti poshtë dhe ai që ishte shtrí përdhé u-çue më kambë. Gjuetari që qe nalt në pemë e pyeti shokun e tij: "Ç'të tha ariu në vesh ?" - "Më tha shumë gjâna" i u-përgjegj tjetri "por nuk i mbáj në mend të gjitha. Sido që të jetë, këto dý gjâna i mbáj në mend me sigurí. Në veshin e djathtë më tha se nuk duhet me e shitë lëkurën e ariut para se me e vrá; në veshin e majtë m'u-ankue tue thânë se ai që e lê shokun e tij në baltë âsht njeri i lig".

P y e t j e

Kush kishte ndigjue se afër disa kënetave, rranzë nji pylli, sillesh nji arí ? Çka kishin ndigjue dy gjuetarë ? Ku sillesh ariu për të cilin kishin ndigjue gjuetarët ? Cilët porositën fishekë të posaçëm me shumë barut e me plumba të mëdhaj ? Çfarë fishekësh porositën ? Cilët u-nisën nji ditë prej ditësh për t'a vrá harushën ? Çka bânë dy gjuetarët nji ditë prej ditësh ? Kur u-nisën dy gjuetarët ? Cili prej tyne tha: "Sa t'a shof harushën do t'a qëlloj, do t'a vras dhe me lëkurën e saj do të bâj nji gunë të trashë" ? Çka tha njâni prej tyne ? Çka do t'i bânte ariut njâni prej tyne, sa t'a shifte ? Kur do t'a qëllonte harushën ? Çka do të bânte me lëkurën e saj ? Kush i u-përgjegj: "Po e vrava unë, do t'a shes lëkurën dhe me të hollat që do të marr do të shkoj me bâ qejf" ? Çka do të bânte tjetri me lëkurën e harushës ? Çka do të bânte me të hollat që do të merrte ?

Cilët mbassi kaluen disa kaçuba, morën nji këthesë ku filluen të duken gjurmat e harushës ? Çka filloi të duket mbassi dy gjuetarët morën nji këthesë ? Çka i bânë mauzeret që i kishin krah-e-qafë ? Ku i kishin mauzeret kur filluen të duken gjurmat e ariut ? Mbassi u a hoqën sigurecat çka filluen me bâ ? Filluen me përgjue në se po ndihesh kush tue ecë ? Pse filluen dy gjuetarët me përgjue ? Mbas pak minutash çka panë tue dalë nga nji hendek ? Prej nga e panë tue dalë harushën që dojshin t'a vritshin ? Çka filluen me bâ nga frika ? Pse filluen të dridhen ? Në drejtim të kujt shkoi ariu, mbassi u-suell pak ? Çka bâni ariu ? Atëherë, çka bâni ai që donte me e shitë lëkurën ? Çka hodhi përdhé e ku u-ngjit me vrap ? Qysh u-ngjit në nji pemë ai që donte me e shitë lëkurën e ariut ? Kush u-kujtue se ariu nuk i nget njerzit e vdekun ? Çka i rá në mend gjuetarit tjetër ? Prandej, tue mos pasë se ku me u-fshehë, ku u-shtrî tue ndejtë pa marrë frymë ? Çka bâni gjuetari i dytë, mbassi i rá në mend se ariu nuk i nget njerzit e vdekun ? Pse u-shtrî tjetri përdhé ? Kush i u-afrue atij që u-shtrî përdhé ? Çka bâni ariu mbassi i u-suell rrotull dhe mbassi nuhati mbi fytyrën e tij ? Çka bâni ariu mbassi i u-afrue ? Kujve u doli frika mbassi u-largue ariu ? Kur u doli frika dy gjuetarëvet ? Cili zbriti poshtë e cili u-çue më kambë ? Çka bâni ai që ishte ngjitë në pemë dhe çka bâni ai që ishte shtrî përdhé ? Kush e pyeti shokun e tij: "Çka të tha ariu në vesh" ? Ç'e pyeti shokun e tij ai që qe nalt në pemë ? Sa gjâna i kishte thânë ariu atij që qe shtrî përdhé ? Kujt i kishte thânë ariu shumë gjâna ? A i mbante në mend të gjitha ? Kush nuk i mbante në mend të gjitha ?

Sa gjâna mbante në mend me sigurí? Kujt i kishte thânë ariu në veshin e djathtë se nuk duhet me e shitë lëkurën e ariut para se me e vrâ? Çka i kishte thânë ariu në veshin e djathtë njânit gjuetâr? Në cilin vesh i kishte thânë se ai njeri që e lê shokun e tij në baltë âsht njeri i lig? Çka i kishte thânë ariu në veshin e majtë? Çfarë njeriu âsht ai që e lê shokun e tij në baltë? Ku gjinden kënetat përgjithësisht, ndër male a ndër fusha? A âsht i pijshëm uji i kënetavet? A âsht mauzeri nji lloj pushke gjermane? A mund të shtini me pushkë po mos t'i a keni hjekë sigurecën? A kanë rrugët zakonisht, hendeqe anash? Çka kanë rrugët zakonisht, anash? A ka shumë baltë ndër fusha kur bje shí? A âsht ariu nji kafshë e egër? A bâjnë të gjitha kafshët këlyshë? Njerzit vdesin, po për kafshët qysh thomi? A ngordhin edhe shpendët? Thoni emnat e dy polevet? Me se janë të mbuluem shpendët? Po kafshët, me çka janë të mbulueme? Kur udhëtoni, a ju pëlqen me u-ndalë rrugës?

F j a l u e r

anash	(adv.)	on the sides
me u-ankue (unë ankohem)	(v.)	to complain
ari, -u arij, -t	(m.)	bear
barut, -i	(m.)	gunpowder
befas	(adv.)	suddenly, unexpectedly

gjurmë, -a gjurmë, -t	(f.)	trace, track; footprint
harushë, -a harusha, -t	(f.)	bear
hendek, -u hendeqe, -t	(m.)	ditch
kaçubë, -a kaçuba, -t	(f.)	bush, shrub
me kafshue (unë kafshoj)	(v.)	to bite
këlysh, -i këlyshë, -t	(m.)	the young of a carnivorous animal
kënetë, -a këneta, -t	(f.)	swamp
mauzer, -i mauzere, -t	(m.)	rifle
i, të murmë e, të murme	(adj. m. & f.)	dark gray
me ngordhë (unë ngordh)	(v.)	to die (for animals)
me nuhatë (unë nuhas)	(v.)	to sniff
me përdorue (unë përdoroj)	(v.)	see "me përdorë"
plumb, -i plumba, -t	(m.)	bullet; lead
pol, -i pole, -t	(m.)	pole
polår, -e	(adj. m. & f.)	polar
me preferue (unë preferoj)	(v.)	to prefer
me qëllue (unë qëlloj)	(v.)	to shoot; to hit, strike; to happen

qime, qimja qime, -t	(f.)	hair, whisker
rracë, -a rraca, -t	(f.)	race; breed
rrânzë	(adv.)	at the base (of a wall), at the foot (of a hill, mountain)
rrotull	(adv. & prep.)	around
sigurecë, -a sigureca, -t	(f.)	safety catch; fuse
me u-sjellë (unë sillem)	(v.)	to turn oneself; to behave; to wander; to be turned, revolved, rotated
me sulmue (unë sulmoj)	(v.)	to attack
shasme, shasmja shasme, -t	(f.)	see "saçme"
shepkë, -a shepka, -t	(f.)	see "shapkë"
udhë, -a udhë, -t	(f.)	way, street, road, highway
me vrap	(adv.)	in a hurry

Shenime:

u doli frika		they were not scared anymore
krah-e-qafë		slung over the shoulder
me lânë në baltë (unë lê në baltë)	(v.)	to leave in the lurch; to leave someone holding the bag

Detyrë Shtëpije

1. There are a lot of bears on the high mountains of Albania.
2. I don't know for sure but I think he had a cloak on.
3. He breathed two or three times and then died.
4. An honest man never leaves his friend in the lurch.
5. I don't know why she was so angry.
6. He is a very wicked man.
7. We all lay on the ground.
8. Remember what I told you!

Mësimi i 89-të

Pjerini

1. Si e ke emnin, çun i vogël ?

Pjerin.

2. Ku âsht shtëpija jote ?

Ajo âsht shtëpija ime; në shtëpín teme ka nji kopsht të madh me gjithëfarë pemësh e bimësh.

3. Po e shof! Paska pjeshka, fiq,hardhí,bár e lule.

Shelqet që janë në kopshtin tem janë plot me çerdhe e ndër to ka edhe zogj të vogjël që cërcërisin gjithë ditën.

4. Ashtu ? Shtëpija jote qenka nji parajsë e vërtetë! A të do fort nâna ?

Unë nuk kam nânë; nâna më ka vdekë kur kam qenë shumë i vogël.

5. Me kê jeton ti Pjerin ?

Me gjyshin dhe gjyshen. Unë i due shumë ata.

6. E besoj. A ke ndonji vllá a motër ?

Po, kam dy vllazën,por prej babe. Ai âsht i martuem dhe nuk banon me mue.

7. Kush t'a ka falë at biçikletë ?

Baba. Vjen shpesh me më pá dhe sa herë që vjen më bje nga nji peshqesh.

8. Ti qenke,me të vërtetë, nji fëmijë i lumtun!

Po,por kishem me dashë të kishem edhe unë nânë si të gjithë fëmijët tjerë.

9. Mos u-trishto! Askush në botë nuk i ka të gjitha. A shkon përditë në shkollë ?

Po, jam në klasën e V dhe jam i pari i klasës.

10. Qka ke qejf me studjue kur të rritesh ?

Nuk e dij ende; unë dishroj të bâhem pilot, por gjyshi thotë se âsht mâ mirë me studjue për mjek.

Lexim e Përkëthim

Kur leu Pjerini, e âma e tij vdiq.

Mbas nji vjeti i ati u-martue prap, e Pjerinin e mori gjyshi në shtëpí të vet.

Shtëpija ishte e madhe e kishte edhe nji kopsht të madh krejt veshë në blerim me gjithëfarë bimësh e landësh.

Në këtë kopsht kishte pjeshka, fiq, hardhí e shumë pemë tjera të frytshme; nën disa shelqe shushuritte uji i nji kroi të freskët e mbi të gjitha këto pemë gjindeshin shumë çerdhe me zogj të vogjël që cërcëritshin qetas e âmbël, dhe an'e kand shifeshin tue fluturue, nëpër bár e lule më lule, flutura që i kishin krahët me mija ngjyrash.

Ai kopsht i madh me at blerim aq të kândëshëm ishte përnjimend nji parríz për Pjerinin; dhe ky ishte shumë i kënaqun. Por kush do t'a ushqente ? Nji dhí u-bâ si nânë për tê; e për vllá gjiu pat nji edh të bukur.

Edhi kishte nisë me u-rritë e u-hidhte e bridhte nëpër bár të njomë. Edhe çuni i vogël desh t'ecte; dhe bâni të parin hap, e mbas të parit desh të bânte edhe nji tjetër, dhe prap nji tjetër. Gjyshi i rrinte gjithënji afër. "Ruhu se rrëxohe", i thonte; dhe i vînte rreth e i flitte e qeshte me tê.

Ndërkaq i ati i Pjerinit jetonte me gruen tjetër, dhe i kishte falë Zoti nji fëmijë. Pjerini nuk dinte gjâ për të vllán; kishte gjyshin e vet e ishte i lumtun.

Nji mbrâme gjyshi vdiq.

Shpesh, plaku i shkretë, tue e ndie veten të lodhun, i kishte thânë: "Pjerin, shpejt do të vdes. Të shkretin gjysh që të do kaq fort, s'ke për t'a pasë mâ".

Por çuni i vogël nuk kuptonte e qeshte; e kur e pá gjyshin të vdekun, kujtoi se ishte tue fjetë, dhe kur e çuen ndër vorre, shikonte me sŷ të habitun arkivolin ku e kishin ndrŷ, e nuk kuptonte, nuk dinte gjâ...

Shpejt mbas vdekjes së gjyshit, pá tue hŷ në shtëpí nji burrë të panjoftun; ishte i ati; e mandej nji grue me nji foshnje ngrykë. Ai fëmijë ishte i vllai. Pjerini gjeti nji ndryshim të madh tue pá nji nânë me nji zemër plot dashuní për foshnje të vet, por me nji zemër guri për fëmijën e nji tjetre.

Njerka nuk e donte aspak; nuk mund t'a shifte.

Të shkretin Pjerin, që e kishin dashë e përkëdhelë aq fort, tashti e kishin lânë në nji anë; i bërtitshin gjithënji, e rrifshin pa prâ. Kishte qenë nji engjull për gjyshin e vet, kurse për njerkën ishte nji dreq.

E sa herë qau vetëm në nji skaj pa e ndigjue kurrkush.

Askush nuk kujdesesh mâ për të, as i ati. Hante në nji skaj krejt vetëm. Në mbrâme e merrte gjumi me sŷ mbushë me lotë; në mëngjes i çelte të kuqun prej vajit.

Nji mbrâme Pjerini u-zhduk. Ku kishte vojtë ?

Ishte dimën; jashtë binte borë pa prâ e i kishte mbulue të gjitha rrugët e të gjitha fushat. E kërkuen për nji copë herë; dhe e gjetën vetëm në mëngjes.

Pjerini kishte vojtë ndër vorre. Ishte shtrí përpara derës e ishte ngrí prej të ftoftit, mbassi e kishte gjetë mbyllë derën e vorrezavet.

E kishte marrë gjumi pak hapa larg gjyshit të vet dhe mâ në fund kishte vdekë në mes të borës.

P y e t j e

Kush vdiq kur leu Pjerini ? Kush leu, kur vdiq nâna e Pjerinit ? Çka bâni i ati mbas nji vjeti ? Kush u-martue prap, mbas nji vjeti ? Kê mori gjyshi në shtëpí të vet ? Kush e mori Pjerinin në shtëpí të vet ? Çka bâni gjyshi ? Shtëpija e kujt ishte e madhe e kishte edhe nji kopsht të madh krejt veshë në blerim ? Qysh ishte shtëpija e gjyshit ? Kopshti i shtëpís së kujt kishte gjithëfarë bimësh e landësh ? Çka kishte kopshti i gjyshit të Pjerinit ? Në cilin kopsht kishte pjeshka, fiq, hardhí e shumë pemë tjera të frytshme ? Çka kishte në këthough kopsht ? Ku shushuritte uji i nji kroi të freskët ? Çka shushuritte nën disa shelqe ? Ku gjindeshin shumë çerdhe me zogj të vogjël ? Çka gjindesh mbi të gjitha këto pemë ? Cilët cërcëritshin qetas e âmbël ? Ku shifeshin flutura tue fluturue nëpër bár e lule më lule ? Çka shifesh an'e kand tue fluturue nëpër bár e lule më lule ? Qysh i kishin fluturat krahët ? Çka kishin me mija ngjyrash fluturat që fluturojshin nëpër bár e lule më lule ? Çka ishte për Pjerinin ai kopsht i madh me at blerim aq të kândëshëm ? Për kê

ishte nji parajsë ai kopsht i madh me at blerim aq të kândëshëm ? Kush ishte shumë i kënaqun ? Si çka u-bâ nji dhí për tê ? Kush u-bâ si nânë për tê ? Kê pat për vllá gjiu ? Çfarë edhi pat për vllá gjiu ? Ku u-hidhte e bridhte edhi që kishte fillue me u-rritë ? Çka bânte edhi nëpër bár të njomë ? Çka desh të bânte edhe çuni i vogël ? Kush desh t'ecte ? Kush bâni të parin hap, e mbas të parit desh të bânte edhe nji tjetër, dhe prap nji tjetër ? Çka bâni çuni i vogël ? Kujt i rrinte gjyshi gjithënji afër ? Kush i vînte rreth e i flitte e qeshte me tê ? Çka bânte gjyshi ? Ndërkaq kush jetonte me gruen tjetër ? Me kê jetonte ndërkaq i ati i Pjerinit ? Çka i kishte falë Zoti ? Sa fëmijë i kishte falë Zoti ? Kush nuk dinte gjâ për të vllán ? Për kê nuk dinte gjâ Pjerini ? Kê kishte Pjerini e ishte i lumtun ? Kush vdiq nji mbrâme ? Çka ngjau nji mbrâme ? Kur i kishte thânë, plaku i shkretë: "Pjerin, shpejt do të vdes. Të shkretin gjysh që të do kaq fort, s'ke për t'a pasë mâ" ? Çka i kishte thânë, shpesh, plaku i shkretë, tue e ndie veten të lodhun ? Kush nuk kuptonte e qeshte ? Çka bânte çuni i vogël ? Çka kujtoi kur e pá gjyshin të vdekun ? Kush kujtoi se ishte tue fjetë kur e pá gjyshin të vdekun ? Çka kujtoi çuni i vogël ? Çka shikonte Pjerini me sŷ të habitun ? Qysh e shikonte Pjerini arkivolin ku e kishin ndrŷ ? Kush nuk kuptonte e nuk dinte gjâ ? Kê pá tue hŷ në shtëpí, shpejt mbas vdekjes së gjyshit ? Ku pá tue hŷ nji burrë të panjoftun, shpejt mbas vdekjes së gjyshit ? Kush ishte ai burrë ? Kush pá mandej nji grue me nji foshnje ngrykë ?

Kê pá mandej Pjerini ? Kush ishte ai fëmijë ? Cili fëmijë ishte i vllai ? Kush gjeti nji ndryshim të madh tue pá nji nânë me nji zemër plot dashuní për foshnje të vet, por me nji zemër guri për fëmijën e nji tjetre ? Kush nuk e donte aspak Pjerinin ? Kê nuk donte njerka aspak ? Cila nuk mund t'a shifte ? Ku e kishin lânë tash të shkretin Pjerin që e kishin dashë e përkëdhelë aq fort ? Kê kishin lânë në nji anë ? Kujt i bërtitshin gjithënji ? Kê rrifshin pa prâ ? Kush kishte qenë nji engjull për gjyshin e vet ? Çka kishte qenë Pjerini për gjyshin e vet ? Çka ishte Pjerini për njerkën ? Kush ishte nji dreq për njerkën ? Kush qau sa herë vetëm në nji skaj pa e ndigjue kurrkush ? Çka bâni sa herë vetëm në nji skaj pa e ndigjue kurrkush ? Kush nuk kujdesesh mâ për tê ? Çka nuk bânte as i ati ? Çka bânte në nji skaj krejt vetëm ? Ku hante krejt vetëm ? Kê merrte gjumi në mbrâme me sŷ mbushë me lot ? Qysh e merrte gjumi në mbrâme ? Kur i çelte sŷt të kuqun prej vajit ? Qysh i kishte në mëngjes sŷt ? Çka bâni Pjerini nji mbrâme ? Kur u-zhduk Pjerini ? Çka binte jashtë pa prâ e i kishte mbulue të gjitha rrugët e të gjitha fushat ? Qysh binte borë përjashta ? Kê kërkuen për nji copë herë ? Për sa kohë e kërkuen ? Kur e gjetën ? Kê gjetën vetëm në mëngjes ? Ku kishte vojtë Pjerini ? Kush kishte vojtë ndër vorreza ? Çka kishte bâ përpara derës e ishte ngrî prej të ftoftit ? Mbassi kishte gjetë mbyllë cilën portë ishte shtrî dhe ishte ngrî prej të ftoftit ? Kê kishte marrë gjumi pak hapa larg gjyshit të vet ? Ku e kishte marrë gjumi Pjerinin ? Dhe, çka i kishte ngjá mâ në fund ? Kush kishte vdekë në mes të borës ?

F j a l u e r

ambël	(adv.)	sweetly
an'e kand	(adv.)	throughout
arkivol, -i arkivola, -t	(m.)	coffin, casket
biçikletë, -a biçikleta, -t	(f.)	bicycle
blerim, -i	(m.)	greenness
me cërcëritë (cërcërit)	(v.)	to chirp
dreq, -i dreqën, dreqnit	(m.)	devil
edh, -i edha, -t	(m.)	kid (the young of the goat)
engjull, -i engjuj, -t	(m.)	angel
flutur, -a flutura, -t	(f.)	butterfly
i, të frytshëm e, të frytshme	(adj. m. & f.)	fruit bearing; fruitful; fertile
të ftofët, të ftoftit	(neuter)	cold (weather)
gjysh, -i gjysha, -t	(m.)	grandfather
i, e, të habitun të habituna	(adj. m. & f.)	distracted; absent-minded
hardhí, -ja hardhí, -t	(f.)	grapevine
krue, kroi kroje, -t	(m.)	spring
i, e, të kuqun të kuquna	(adj. m. & f.)	reddened; roast, roasted

lot, -i lotë, -t	(m.)	tear
i, e, të lumtun të lumtuna	(adj. m. & f.)	happy
me ndry (unë ndryj)	(v.)	to lock
ndryshim, -i ndryshime, -t	(m.)	difference; change
me u-ngri (unë ngrihem)	(v.)	to be frozen; to get stiff
njerkë, -a njerka, -t	(f.)	stepmother
parajsë, -a	(f.)	paradise
parriz, -i	(m.)	paradise
me përkëdhelë (unë përkëdhel)	(v.)	to caress, fondle; to pamper, spoil
përnjimend	(adv.)	really, indeed
pilot, -i pilotë, -t	(m.)	pilot
prap	(adv.)	again
qetas	(adv.)	quietly, peaceably
me u-rrëxue (unë rrëxohem)	(v.)	to fall down; to crash (for an airplane); to be toppled
skaj, -i skaje, -t	(m.)	corner; tip; term
shelk, -u shelqe, -t	(m.)	willow tree
me shushuritë (shushurit)	(v.)	to murmur, gurgle (for water only)

me u-trishtue (unë trishtohem)	(v.)	to be sad
me ushqye (unë ushqej)	(v.)	to feed, nourish; to harbor
vorreza, -t	(f.)	cemetery, graveyard

Shenime:

nji copë herë	little while
i kishte falë Zoti nji fëmijë	God had presented him with a child
e kishin lânë në nji anë	they had neglected him
i vînte rreth	looked after him
vllâ gjiu	breast brother

Detyrë Shtëpije

1. I'm afraid that he'll forget because he is absent-minded.
2. He lives together with his grandparents and with his stepmother.
3. Slow down, please, the road is full of rocks.
4. He got married yesterday.
5. We were tired and thirsty but fortunately we found a spring from which we drank a lot of cold water.

Mësimi i 90-të

Vera

1. Mirë mëngjes! Ç'të ka ngjá sot që je çue kaq heret ?

Mirë mëngjes! Po tý ç'të ka ngjá që je zgjue kaq heret ?

2. Je gabim; në verë unë zgjohem përherë pa lé dielli dhe vêhem me punue në kopsht.

Ashtu? Sa herë e kam pyetë veten se si âsht e mundun që ti e ke kopshtin gjithëmonë të pastër e në rregull. Punueke në mëngjes !

3. Rregulloj dhe ujis këto pak lule që kanë mbetë si edhe barin e pemët.

Ke të drejtë. Ditën s'âsht e mundun me punue në kopsht, sepse dielli të përcëllon.

4. Asht e pamundun me ndejtë në diell. Përveç të tjerave, unë djersem jashtëzakonisht shumë.

Unë nuk djersem shumë, por e ndiej veten të plogët në verë e nuk kam aspak dishír për punë.

5. Pak a shumë kjo gjâ u ngján të gjithëve. Sidoqoftë na duhet të jemi të lumtun sepse jemi afër detit.

Asht e vërtetë! Vendet që janë mâ larg nga deti kanë vapë të padurueshme; atje nuk frŷn erë pothuejse kurr.

6. Ku do të shkojsh për pushime sivjet ?

Në mal. Fëmijvet nuk u bânë mirë vjet banjat e detit; prandej vendosa t'i dërgoj në bjeshkë.

7. Kur ke vendosë të shkojsh ?

Sot,prandej jam zgjue pak mâ heret. Do të nis me tren gruen dhe fëmijët.

8. Po ti ?

Unë do të shkoj mbas nji mueji për nja 10 ditë.

9. Pse kaq pak ?

Sepse vjet e shpenzova të gjithë lejen që kam pasë mbledhë; sivjet s'kam mâ shumë se 10 ditë.

10. A âsht e kënaqun grueja që po shkon në bjeshkë ?

Jo fort! Asaj nuk i pëlqen jeta monotone e bjeshkëvet, por po shkon për hatër të shëndetit të fëmijëvet.

11. Të fala zojës dhe të gjithëve u qoftë udha e mbarë !

Të falem nderit. Tash që do tâ jes vetëm do të vîj në mbrâme me të bezdisë mâ shpesh.

12. Mirë se të vîjsh! Do të më bâhet qejfi me ndejtë së bashku pak mâ shpesh.

Të mirë u-pafshim !

Lexim e Përkëthim

Në verë ditët janë të gjata dhe netët të shkurta; dielli shëndrit mâ shumë.

Në mëngjes ajri âsht i freskët, zogjt këndojnë, lulet e gjethët tregojnë gjallëní; por, tue kalue dita shtohet vapa, atëherë edhe zogjt fshehen nëpër degët e pemëvet e pushojnë së kënduemi. Lulet kërrusen, kafshët lëvizin me përtim, u merret fryma, i merr eti e rendin shpesh nëpër ujënat e ftofta të burimevet e të lumejvet që të shuejnë etin. Njerzit i përtojnë punës, janë të plogët e djersen. Të gjithë sa jetojnë e lëvizin u fshehen rrezevet të diellit që përcëllojnë. Vetëm gjinkalla i a thërret kângës pa i a dá, deri sa pëlcet.

Në kohë të mbrâmes, kur fillon dielli t'i thyejë rrezet e veta, vapa paksohet, zogjt çohen përsërí fluturim e me haré mblidhen nëpër gardhiqe e nëpër degët e pemëvet; lulet drejtohen e kafshët dalin nga skutat e hijet e freskëta për të kullotë nëpër livadhe. Njerzit i mbushin rrugët përsërí, shlodhen buzës së detit, tue u-kënaqë prej ajrit të tij.

Prendimi i diellit ka nji pamje të mrekullueshme; edhe mbrâmja âsht e bukur: nji morí hyjsh e mbulon hapsinën e qiellit, tue shëndritë e xixëllue si margaritarë. Hâna, me dritën e saj t'âmbël, ndrit e gëzon gjithë dhén.

Në verë pyjet e shpeshta e buzët e lumejvet gjelbërojnë me gjethët e njomë, por fushat thahen, verdhen e zhariten; arat mbushen me grunë, misër, elb, tërshanë, pambuk etj. Këtu bujqt pregatiten për korrë e për të mbushë grunarët plot me të lashta. Gjatë kësaj stine gjithë frymorët i shtrohen punës; mbi të gjithë dallohen për zéll e aktivitet buburrecat, bletët e insektet tjerë.

P y e t j e

Qysh janë ditët në verë ? Kur janë ditët të gjata dhe netët të shkurta ? Çka bân dielli mâ shumë ? Qysh âsht ajri në mëngjes ? Kur âsht ajri i freskët ? Cilët këndojnë ? Çka bâjnë zogjt ? Çka tregojnë lulet e gjethët ? Por, tue kalue dita çka shtohet ? Kur shtohet vapa ? Atëherë ku fshehen zogjt ? Çka bâjnë atëherë zogjt nëpër degët e pemëvet ? Cilët pushojnë së kënduemi ? Çka bâjnë lulet ? Cilat kërrusen ? Qysh lëvizin kafshët ? Pse u merret fryma ? Ku rendin shpesh që të shuejnë etin ? Qysh janë ujënat e burimevet e të lumejvet ? Cilët i përtojnë punës, janë të plogët e djersen ? Çka bâjnë njerzit ? Cilave rreze u fshehen të gjithë sa jetojnë e lëvizin ? Cilët u fshehen rrezevet të diellit që përcëllojnë ? Çka bân gjinkalla deri sa pëlcet ? Cila i a thërret

kângës deri sa pëlcet ? Çka ngjân në kohë të mbrâmes, kur fillon diella t'i thyejë rrezet e veta ? Kur paksohet vapa ? Çka bâjnë zogjt përsërí e me haré mblidhen nëpër gardhiqe e nëpër degët e pemëvet ? Cilët çohen përsërí fluturim e me haré mblidhen nëpër gardhiqe e nëpër degët e pemëvet ? Çka bâjnë lulet ? Prej nga dalin kafshët për të kullotë nëpër livadhe ? Ku kullosin kafshët që dalin nga skutat e hijet e freskëta ? Cilët i mbushin rrugët përsërí ? Çka bâjnë njerzit ? Shlodhen buzës së detit tue u-kënaqë prej cilit ajr ? Çka bâjnë njerzit buzës së detit, tue u-kënaqë prej ajrit të tij ? Çfarë pamje ka prendimi i diellit ? Çka ka nji pamje të mrekullueshme ? Qysh âsht mbrâmja ? Çka mbulon nji morí hyjsh ? Sa hyj e mbulojnë hapsinën e qiellit ? Cilët shëndrisin e xixëllojnë si margaritarë ? Qysh shëndrisin e xixëllojnë hyjt ? Çka ndrit e gëzon gjithë dhén, me dritën e saj t'âmbël ? Çka bân hâna me dritën e saj t'âmbël ? Në cilën stinë gjelbërojnë pyjet e shpeshta e buzët e lumejvet ? Cilat thahen, verdhen e zhariten ? Çka u ngjân fushavet në verë ? Kur thahen, verdhen e zhariten fushat ? Cilat mbushen me grunë, misër, elb, tërshanë, pambuk etj. ? Me çka mbushen arat ? Kush pregatitet për korrë e për të mbushë grunarët plot me të lashta ? Çka bâjnë bujqt ? Çka bâjnë gjithë frymorët, gjatë kësaj stine ? Cilët i shtrohen punës gjatë kësaj stine ? Cilët dallohen mbi të gjithë ? Për çka dallohen mbi të gjithë buburrecat, bletët e insektet tjerë ? A bje shumë borë në dimën ndër bjeshkë ? Ku bje shumë borë në dimën ? A âsht gjinkalla nji insekt ? Çka âsht gjinkalla?

A ka qenë moti këtë verë jashtëzakonisht i bukur? Kur ka qenë moti jashtëzakonisht i bukur? Çka hani më fort, bukë misri, apor bukë gruni? A keni pá nën pemë nji morí buburrecash? Ku keni pá nji morí buburrecash? A âsht e mundun me shkue në hânë, tash për tash? Ku âsht e pamundun me shkue, tash për tash? A janë gjethët e asaj peme të shpeshtë? Gjethët e cilës pemë janë të shpeshtë? A keni hangër ndonji herë bukë tërshane? Kush e ujit barin e kopshtit tuej? Barin e cilit kopsht ujitni ju?

F j a l u e r

me bezdisë (unë bezdis)	(v.)	to bother
bjeshkë, -a bjeshkë, -t	(f.)	a high mountain with graze land
buburrecë, -a buburreca, -t	(f.)	ant
me u-djersë (unë djersem)	(v.)	to perspire, sweat
elb, -i	(m.)	barley
et, -i	(m.)	thirst
gardh, -i gardhe, -t gardhiqe, -t	(m.)	fence
me gëzue (unë gëzoj)	(v.)	to make someone happy; to enjoy
me gjelbërue (gjelbëron)	(v.)	to turn green

gjinkallë, -a gjinkalla, -t	(f.)	cricket (cicada)
harë, -ja	(f.)	joy
insekt, -i insekte, -t	(m.)	insect
të kënduem, -it	(neuter)	singing; reading
me u-kërrusë (unë kërrusem)	(v.)	to bend, stoop oneself; to droop
korrë, -a	(f.)	harvesting, harvest
të lashta, -t	(f.)	grains, such as wheat, oats, etc. still in the field (not harvested)
me u-mbushë (mbushet)	(v.)	to be filled (out)
monoton, -e	(adj. m. & f.)	monotonous
morí, -ja	(f.)	swarm; crowd, mass
me ndritë (unë ndris)	(v.)	to shine; to illuminate
me nisë (unë nis)	(v.)	to send, dispatch; to start
përherë	(adv.)	always, all the time
i, të padurueshëm e, të padurueshme	(adj. m. & f.)	unbearable; impatient
me u-paksue (paksohet)	(v.)	to diminish, lessen; to reduce
i, e pamundun	(adj. m. & f.)	impossible; indisposed
me pëlcitë (unë pëlcas)	(v.)	to burst; to explode; to crack
me përcëllue (unë përcëlloj)	(v.)	to singe

përtim, -i	(m.)	laziness
me përtue (unë përtoj)	(v.)	to feel lazy; to mind
i, e, të plogët të plogta	(adj. m. & f.)	sluggish; clumsy
me rendë (unë rend)	(v.)	to run
skutë, -a skuta, -t	(f.)	corner; nook
shëndet, -i	(m.)	health
me u-shlodhë (unë shlodhem)	(v.)	to relax, rest
me shpenzue (unë shpenzoj)	(v.)	to spend
i, e, të shpeshtë të shpeshta	(adj. m. & f.)	thick; dense; frequent
tërshanë	(f.)	oats
me u-verdhë (unë verdhem)	(v.)	to become pale; to turn yellow; to turn brown (as grass, etc.)
zëll, -i	(m.)	zeal
me u-zharitë (unë zharitem)	(v.)	to be scorched

Shenime:

do të më bâhet qejfi		I'll be pleased, glad
për hatër të...		for the sake of...
me (më) marrë eti (më merr eti)	(v.)	to be thirsty

me m'u-marrë fryma (më merret fryma)	(v.)	to be out of breath
me qenë gabim (unë jam gabim)	(v.)	to be wrong, to be mistaken
me i u-shtrue punës (unë i shtrohem punës)	(v.)	to start working (hard)
i përtojnë punës		they don't feel like working
i a thërret kângës		starts singing
mirë se të vîjsh		you are welcome
me u-vû me punue (unë vêhem me punue)	(v.)	to start working

Detyrë Shtëpije

1. He distinguished himself on the battlefield.
2. Last year they planted only corn on that farm.
3. A crowd was gathered in front of the building.
4. His behaviour is unbearable.
5. It's impossible to walk (to go on foot).
6. I always go by bus.
7. When I told him that he wasn't right, he became pale.
8. He looks very clumsy the way he walks.
9. I told you not to bother him.